

SREČNO

Celje - skladišče

D-Per

539/1972

1119720770,6

COBISS o

OSREDNJA KNJ. CELJE

GLASILO
ZASAVSKIH PREMGOVNIKOV
TRBOVLJE

LETO VIII.
DECEMBER 1972

ŠTEV. 6

Srečno

1973

Letošnji rezultati našega dela kljub začetnim dobrim kazalcem ne kažejo na to, da smo v celoti prispevali s svojimi dosežki, v smislu izravnanja porabe v proizvodnih učinkih. Še vedno je tudi pri

nas določen razkorak med tema dvema vrednostima, čeprav moramo dodati, da ne pri vseh enotah enako. Ugotoviti moramo, da ne bomo izpolnili v celoti proizvodnega načrta, kar bistveno vpliva tu-

V navadi in običaju je, da si ob zaključku starega in pričetku novega leta povemo kaj vzpodbudnega, kar bo ugodno vplivalo na naše dosedanje razpoloženje in nekaj, kar naj v nas vseh zgane voljo in željo po novih dosežkih, ki naj omogočijo boljše rezultate v naših bodočih prizadevanjih.

Leto 1972 mineva v vsesplošnem prizadevanju za izboljšanje gospodarskega položaja v državi, v zaostritvi mer in pogojev gospodarjenja, z enim samim ciljem, stabilizirati naše gospodarske odnose in razmere ter ustvariti pogoje za socialno varnost delovnega človeka.

Ta naloga ni lahka, saj smo verjetno izgubili iz vida bistvene značilnosti ekonomskih zakonitosti, ki kategorično zahtevajo, da ni možno porabiti več kot je ustvarjeno. Ta zahteva je sicer vseskozi navzoča in tudi vsi jo v glavnem priznavamo, vendar pa v praksi ravnamo drugače. Od tod tudi težave, ki so prisotne v našem gospodarskem življenju in ki povzročajo tudi določen značaj razpoloženja in o katerih teče razprava na najrazličnejših nivojih pristojnih organov v državi. Vse kaže, da bomo morali prav vsi, brez izjeme, spoznati, da je potrebno dosedanj način odnosov in razumevanja sedanjega položaja vskladiti z ednim ciljem, da dosežemo gospodarsko ravnovesje, stabilnost in zagotovitev socialne varnosti vseh zaposlenih. Mnogokrat menimo, da je to le naloga dejavnikov izven podjetja, da smo v podjetju napravili vse, kar je potrebno v zvezi z doseganjem boljših rezultatov dela in našim prispevkom k stabilizaciji položaja celotnega gospodarstva v državi.

di na doseganje finančnega rezultata v letu 1972. Ta se bo verjetno bistveno razlikoval od načrtovane- ga. Še drugo dejstvo je, ki se ga moramo zavedati pri usmerjanju naših prizadevanj za leto 1973.

Gre za uresničevanje ustavnih dopolnil, ki naj v celoti poglobijo samoupravne odnose in omogočijo

ter pospešijo uresničevanje osnovnega namena ustavnih dopolnil — vključiti vsakega v samoupravno ustvarjalnost naših družbeno - ekonomskih odnosov.

Naše perspektive v letu 1973 so torej več kot jasne. Doseči postavljene proizvodne in finančne naloge ter uresničiti družbeno — eko-

nomske odnose, ki se postavljajo kot prvorazredna obveznost.

V tem smislu želim vsem članom kolektiva obilo uspeha in sreče ter zadovoljivo bilanco ob koncu leta 1973.

Glavni direktor
Albert Ivančič, dipl. inž. rud.

Novoletne želje in čestitke

Ob prestopu v novo leto, se sindikalna organizacija rudnika Hrastnik iskreno zahvaljuje vsem svojim članom in članom delovne skupnosti ZP, za ves trud, ki so ga vložili za doseganje čimboljših proizvodnih in finančnih rezultatov ter želi, da bi tudi v novem letu 1973 vlagali vse svoje sposobnosti za čimboljše in čimuspješnejše poslovanje v novih oblikah samoupravljanja. Te so jamstvo za lepšo in boljšo prihodnost. Ob tej priliki želim kot rudar in kot predsednik sindikalne podružnice, vsem članom delovne skupnosti ZPT in njihovim družinam »Srečno in uspešno novo leto 1973«!

Marko Podkoritnik, rudar
predsednik sindikata na rudniku
Hrastnik

Staro leto nas zapušča, stopili bomo v novega. Seveda vsak s svojo željo. Tudi jaz imam željo. Našim članom je več ali manj znano, kakšne težave imamo pri našem delu.

Na nekaterih delovnih mestih, delamo še čisto po starem sistemu. Zato osebno želim, če bo kdaj mogoče in če bodo geološke prilike dopuščale, da bi naša delovna mesta bolj mehanizirali.

Na ta način bi izkopal še več našega črnega zlata, prigrisodarili več dohodka, s tem pa ustvarili možnost, da bi pridnim rudarjem ostalim članom našega kolektiva povečali osebne dohodke. Vsi dobro vemo, da cene kar skačejo.

Ob koncu leta 1972 želim vsem rudarjem in drugim članom kolektiva, v novem letu 1973, mnogo sreče, zdravja in zadovoljstva!

Blaž Kramar, rudar
rudnik Zagorje — OSRD

Leto 1972 končujemo v obdobju velikih sprememb na področju družbeno-ekonomskih odnosov v delovnih organizacijah in družbi na sploh. Te spremembe vedno bolj uveljavljajo delavce v odnosih, ki jih določajo ustavna dopolnila in pomenijo nov korak v razširjanju samoupravnih odnosov na vseh področjih. Da bi bilo leto 1973 še uspešnejše, želimo vsem članom

delovne skupnosti, da svojo aktivnost povečajo pri uveljavljanju svojih pravic in odpravljanju socialnih razlik ter tako neposredno pripomorejo k večjim družbeno-ekonomskim rezultatom našega skupnega dela.

S tem priporočilom želi rudarski odbor sindikata ROS pri ZPT vsem članom delovne skupnosti in njihovim svojcem srečno, zadovoljno in uspešno novo leto 1973!

Rado Kantušar
za rudarski odbor sindikata
ZPT

Samoupravni organi, najsibo v delovnih enotah, ali v kolektivnih izvršilnih organih-odboreh ter osrednji delavski svet, so v teku leta 1972, pogosto razpravljali o najaktualnejših problemih v podjetju. Vse leto so se ubadali s problematiko proizvodnje v posameznih dejavnostih, pa tudi s finančnimi problemi, ki so spričo splošne nelikvidnosti povzročali hude težave, ki jih je moralo vodstvo podjetja na ta ali oni način, prebroditi, da se te težave niso globlje odražale na poslovanje podjetja, pa tudi na delavoljnost in uspešnost članov naše delovne skupnosti.

Večletna vlaganja sredstev v modernizacijo pridobivanja, transporta in separiranja premoga, se deloma že poznajo, pomembno stopnjo napredka pa bo podjetje naredilo v naslednjih letih, ko bo pridobivanje premoga deloma ali v celoti mehanizirano. Upajmo, da bomo to delo lahko kmalu opravili, da bi na ta način olajšali delo rudarjev, po drugi strani pa omogočili z doseženimi uspehi vsem članom kolektiva takšne osebne dohodke, ki jim spričo težavnosti dela, tudi gredo.

Vsem članom naše delovne skupnosti čestitam za dosežene uspehe in prizadevanja v letu 1972, hkrati pa želim v imenu osrednjih samoupravnih organov, kar najboljše počutje ob prehodu v novo leto 1973, pa tudi dobro počutje ob dobrih uspehih v vsem prihodnjem letu!

Anton Pikš
predsednik osrednjega
delavskega sveta ZPT

Ob prehodu iz starega v novo, 1973 leto, pošiljam kolektivu Zasavskih premogovnikov, Trbovlje, iskrene čestitke z željo, da bi tudi v prihodnjem letu s svojo delovno vneto in disciplino, kljub težkim delovnim pogojem, prispeval še večji delež naši socialistični družbeni skupnosti in tako tudi sebi ustvarjal vedno boljše delovne in življenjske pogoje. Nedvomno bo to vašemu kolektivu uspelo, če bomo s skupnimi moči pričeli uresničevati v naši praksi ustavna dopolnila, kakor tudi vsebino pisma predsednika ZKJ in Izvršnega biroja predsedstva ZKJ in, če nas bo pri našem vsakdanjem delu vedno spremljala zavest, da s svojim delom pomagamo graditi novo, pravičnejšo družbeno ureditev-samoupravni socializem.

Želim, da bi kolektiv v letu 1973 dosegel čimboljše delovne in poslovne uspehe, vsakemu posamezniku pa obilo osebne sreče in zadovoljstva!

Branko Milinovič, dipl. prav.
predsednik skupščine občine
Hrastnik

Mlanidski aktiv ZPT želi vsem članom delovne skupnosti Zasavskih premogovnikov, srečno in uspešno novo leto 1973!

Stane Bizjak
predsednik konference
ZMS-ZPT

Vsem članom delovne skupnosti Zasavski premogovniki, Trbovlje, želimo v novem letu 1973 mnogo uspehov pri delu tako v pogledu tehničnega, kakor tudi gospodarskega napredka in predvsem na področju vartsva pri delu v organizaciji združenega dela. Vsem članom kolektiva želimo tudi veliko osebne zadovoljstva in sreče v novem letu!

Matija Cerovac, dipl. inž. rud.
s kolektivom Republiškega rudarskega inštituta SRS

Bližamo se izteku leta 1972 in nastopilo bo novo leto 1973. V prihodnjem letu se pred nas postavljajo spet nove, pomembne naloge na področju gospodarstva, kakor tudi na družbeno političnem področju, ki pa jih bomo s skupnimi

močmi in hotenji lahko premagali. Vsem delovnim ljudem Zasavskih premogovnikov, želim v imenu občinske skupščine ter v svojem imenu v letu 1973 mnogo sreče, zadovoljstva ter delovnih uspehov!

Jože Laznik
predsednik skupščine občine
Trbovlje

Leto 1972 je terjalo od nas veliko prizadevanj in naporov na vseh popriščih našega delovanja. Veliko je bilo storjenega za utrditev gospodarskega, samoupravnega in političnega položaja našega podjetja v ožji in širši družbeno politični skupnosti. Zavedamo se v celoti da ta boj še ni končan in da prehajamo v novo leto 1973 z že začrtanimi programi, ki bodo terjali od nas še več prizadevanj in razumevanj ter sodelovanja.

Prepričan sem, da gremo v ta boj z zavestjo in razumom, z željo, da bi bil jutrišnji dan delovnega človeka varnejši in stabilnejši.

V imenu sekretariata in konference ZKS-ZPT iskreno želim vsem delavkam in delavcem, vsem komunistom in sekretarjem, vsem družbenopolitično prizadevnim in progresivnim delavcem ter njihovim družinam, da bi novo leto 1973 preživeli v miru in medsebojnem razumevanju, zdravju, zadovoljstvu in polnem uspehov!

Tone Šum
Sekretar konference
ZKS-ZPT

Zasavskim rudarjem!

Znano je, da nosi Slovenija pečat rudarske dežele. Eden teh dokazov je stoletni razvoj »Zasavskih premogovnikov, Trbovlje«. Tudi v preteklem letu 1972 se je Vaša delovna skupnost požrtvovalno bojevala za proizvodnjo, za kar Vam

čestitam in obenem želim še mnogo uspeha v Novem letu 1973.

Ob tej priliki mi misli uhajajo v nedavne čase, ko so bili slovenski rudniki povezani v celoto, z lastnim ministrstvom na čelu. Ob sedanjem valu integracij podjetij, sorodnih ali celo različnih strok, toplo priporočam, da se tudi slovensko rudarstvo znova poveže v že obstoječo celoto.

Prof. dr. inž. Karel Slokan
Predstojnik rudarskega odseka FNT

Čeprav so moje želje, izražene v prejšnjih novoletnih čestitkah kolektivu ZPT niso uresničevale tako, kot bi si želeli, smo vendarle v preteklem letu uspeli v republiški skupščini prodreti s stališčem, da je potrebno modernizacijo premogovnikov financirati iz sredstev za energetiko. Iz stališč, izraženih v zadnjem času s strani merodajnih v Sloveniji, lahko pravtako v bodoče pričakujemo drugačen odnos do starih industrijskih centrov med katere spadajo tudi Revirji. Pravtako prodira stališče, da mora delavec za enako delo dobiti enako plačilo ne glede na to, kateri delovni organizaciji pripada. Priča smo začetku solidarnostne akcije v izgradnji delavskih stanovanj. Zavzetost komunistov, da uresničijo te cilje, daje tudi rudarjem in njihovim družinam svetlejšo perspektivo. Vse navedeno za rudarje ne more biti nikakršna socialna pomoč, ampak pravica, ki izhaja iz njihovega velikega prispevka v času obnove in izgradnje v prvem obdobju naše domovine. Konjunktura modernejših energetskih virov je hitreje začela izrinjevati premogovnike, kot se je to pričakovalo. Rudarji so s tem v zvezi plačali največji del cehe. Zato si moramo vsi prizadevati za ukrepe, ki bodo imeli dolgoročnejši značaj. Cilj teh

ukrepov ne sme biti v reševanju takšne proizvodnje premoga, ki je že danes ali bo jutri nerentabilna, ampak reševanje problema zaposlenih rudarjev in odgovor na vprašanje, kakšen dohodek bo v premogovništvu omogočil rudarjem normalne življenjske pogoje.

Ko želim vodstvu ZPT za novo leto 1973 uresničitev modernizacije rudnikov z željo, da bi poslovali v stabilnejših pogojih, želim hkrati članom kolektiva in njihovim družinam čimveč osebne sreče in blagostanja!

Karel Forte
poslanec republiškega zbora SRS

Leto 1972 se bliža koncu. Po daljšem obdobju bo to leto, v katerem ne bomo v celoti izpeljali nalog, ki smo jih sprejeli, tako s proizvodnim kakor tudi s finančnim načrtom. Vzroke za tako stanje moramo iskati v težkih montan-geoloških pogojih, ki so se odražali predvsem v stalnih pojavih vodnih vdorov v jami Ojstro in celo v jami Trbovlje ter poslabšanju slojnih, predvsem pa kvalitetnih pogojev v jami Kotredež. Tudi skoraj trimesečni izpad obratovanja TET II. je pripomogel predvsem količinskemu znižanju proizvodnje kotlovnega premoga.

Celotni delovni kolektiv je s svojo vnemo, prizadevnostjo, predvsem pa z marljivostjo, nenehno reševal vsakokratno težko situacijo, ki se v zadnjem času ne pojavlja le v našem podjetju, ampak v celotnem jugoslovanskem premogovništvu.

V novem letu 1973 bomo že v januarju in februarju pričeli s poizkusnim uvajanjem samohodnega podporja na rudnikih Hrastnik in Trbovlje. S tem bomo po več letih uresničili našo željo, da postopno preidemo na uvajanje kompleksne mehanizacije del na naših širokih čelih. Želim, da bi ti poizkusi čimbolje uspeli in da bi postalo leto 1973 zapisano v analih našega podjetja, ko je pričela na ZPT mehanizacija nadomeščati najtežje fizično delo rudarjev na odkopih. Prav ta noviteta pa bo zahtevala od nas vseh v novem letu mnogo prizadevanj in zavzetosti ter dobrega sodelovanja.

V novem letu 1973 želim vsem članom kolektiva in njihovim družinam čimveč osebne sreče in blagostanja!

Adolf Jermol, dipl. inž. rud.

Ob prehodu v novo leto 1973 se z zadovoljstvom oziramo na dosežene uspehe v minulem letu, hkrati pa želim vsem članom delovne skupnosti ZPT pri nadaljnjem ustvarjalnem delu, čimveč skupnih uspehov ter obilo osebne sreče, zdravja in dobrega počutja v letu 1973!

Jože Rep
jamski električar, rudnik Trbovlje

Pismo predsednika TITA komunistom

Na seji, ki je bila 18. septembra letos, je izvršni biro predsedstva ZKJ s sodelovanjem predsednika Tita, razpravljal o nekaterih bistvenih vprašanih v zvezi z izvajanjem politike ZKJ in določil ukrepe, ki jih je treba uresničiti odločno ter brez omahovanj, da bi zveza komunistov povečala svojo enotnost, akcijsko sposobnost in učinkovitost.

Vsebina omenjenega pisma, ki so ga prejeli vsi člani zveze komunistov, je naslednja:

1) Sklepi 21. seje predsedstva akcijski program II. konference ZKJ pomenijo za vse organizacije in vodilne organe ZK obveznost, da pri svojem praktičnem delovanju uveljavljajo in dosledneje izvajajo politični program IX. kongresa ZKJ, odpravljajo nakopičene slabosti v Zvezi komunistov, da se odločneje zavzemajo za socialistično samoupravljanje in politiko enakopravnosti, bratstva in enotnosti naših narodov in narodnosti ter se spoprimejo z vsemi nasprotniki politike ZKJ.

S prehodom na idejno in politično ofenzivo je zveza komunistov že dosegla določene rezultate. Ti rezultati so dobra podlaga in opora za nadaljnje združevanje sil v zvezi komunistov in v družbi na pozicijah socialističnega samoupravljanja. Izvajanje sprejetih sklepov je preizkusna in kritična točka dejanske pripravljenosti, doslednosti in odgovornosti komunistov, sleherne organizacije in foruma. Vendar bo to mogoče le, če se bo Zveza komunistov preobrazila v takšno organizacijo revolucionarne akcije, ki je zmožna svoja stališča in politiko učinkoviteje uresničevati.

Sprejeta stališča in sklepi se preveč počasi izvajajo. Pri tem je očitno, da so tudi v vrstah Zveze komunistov poskusi, da bi se omilila ost sprejetih stališč, da bi se stališča razvodenila in potisnila na stran, praktični ukrepi pa se odlagajo in nevtralizirajo. V takšnih nedoslednostih, omahovanjih in neučinkovitosti pri izvrševanju sprejetih sklepov so izražene številne slabosti, ki jih imamo v organih Zveze komunistov. Gre za vpliv interesov, ki so v nasprotju z interesi delavskega razreda, za vpliv birokratične mentalitete, malomeščanske stihije, drobnolastniške mentalitete, politikantsva in prodor političnih intrig, oportunitizma ter za pojave idejnopolične in akcijske razcepljenosti in klišarskih bojev za položaje v oblasti.

Samo z brezkompromisnim bojem za izkorenitev takšnih pojavov si lahko ZK zagotovi odločilni vpliv na družbena dogajanja.

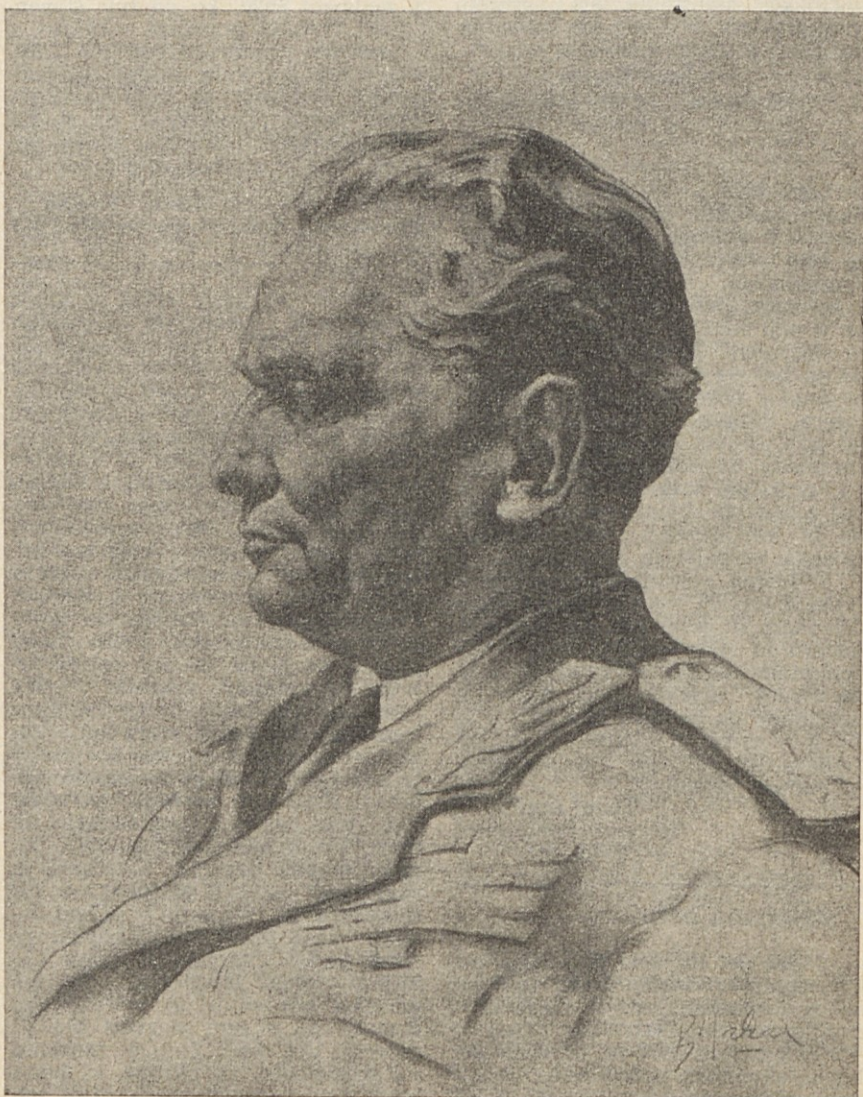
2) Od idejnopolične enotnosti

in akcijske sposobnosti Zveze komunistov je odvisno, ali bo v sistemu socialističnega samoupravljanja zagotovljeno več učinkovitosti, odgovornosti, organiziranosti in reda pri reševanju življenskih problemov delovnih ljudi in družbe. Zato se ne moremo pomiriti z dejstvom, da so številni sklepi, ki jih sprejemajo naše organizacije in forumi še vedno precej posplošeni in premalo jasni in da jih nato različno tolmačijo. Potrebno je z idejnim prečiščevanjem v popolnoma konkretni obliki definirati, zakaj in proti čemu se bojuje ZK v vsakem določenem družbenem okolju. Nujno je potrebno v vsaki organizaciji in forumu ZK ustaliti prakso rednega kritičnega ocenjevanja sprejetih sklepov in ugotoviti, ali se komunisti ravnaajo po teh sklepih tam, kjer delajo in živijo, tam kjer odločajo o družbenih zadevah. To je pot ocenjevanja dejanskih ideoloških, političnih in

moralnih kvalitet in odgovornosti slehernega člana ZK. Da bi to zagotovili, je treba odločneje odstraniti iz vrst ZK vse tiste elemente, ki so tuji ideologiji in politiki ZK, vse tiste, ki so jim lastni ozki egoistični in skupinski interesi več kot interes delovnih ljudi.

Ocenjujemo, da je tudi po drugi konferenci ZKJ še vedno precej omahovanj, nedoslednosti in odmiškov od načel demokratičnega centralizma. Demokratizem v ZK ne sme biti omejen na razpravo brez sklepov, na pravice brez odgovornosti, na formalno demokratično proceduro. Odločno se je potrebno postaviti po robu sleherni tendenci, ki bi vodila v idejno in politično dezintegracijo ZKJ, ki bi vodila v idejno in politično spreminjanje ZKJ v labilno koalicijsko republikansko in pokrajinskih zvez komunistov.

Predsedstvo in izvršni biro bo sta zmožna redno razpravljati o

vseh tistih vprašanih iz življenja in delovanja ZK republik in pokrajin, ki se nanašajo na politiko in prakso ZKJ kot celote, če bosta imela neposreden vpogled v izvajanje sprejetih sklepov. Izvršni biro ocenjuje, da je idejnopolitična usposobljenost članstva ZK še vedno v resnem razkoraku s potrebami sedanega družbenopolitičnega trenutka, z obveznostmi, ki jih je prevzela ZK. Potrebno je, da vsaka občinska organizacija izdela programe ideološkega usposabljanja, ki bo zajelo vso članstvo ZK. Ideološko delo mora z marksistično usmerjenostjo in aktualno vsebino prispevati k usposobljenosti članstva za konkretno vsakodnevno delo.

S preciznejšim definiranjem idejnih meril, jasnimi političnimi stališči in akcijo svojih članov v samoupravnih in državnih organih ter družbenopolitičnih organizacijah, mora ZK okrepiti svojo vlogo in vpliv na področja kadrovske politike. Vodilni organi in organizacije ZK naj se neposredno in konkretno zavzemajo za to, da se odgovornost za družbene in državne zadeve zaupa ljudem, ki bodo te dolžnosti opravljali v interesu delovnih ljudi in razvoja socialističnega samoupravljanja. Pri vodenju kadrovske politike v delovnih organizacijah je še vedno precej privatizacije in monopola posameznikov in skupin. Da bi premagali takšno stanje, je treba okrepiti vlogo družbenega dogovora o kadrovske politiki in preveriti veljavne zakone in samoupravne norme, ki urejajo ta vprašanja.

3) Stabilizacija našega gospodarstva se srečuje s številnimi ovirami. Še vedno nismo odpravili vzrokov nestabilnosti. Nelikvidnost pritiska z vso močjo. Raste število delovnih organizacij, ki posluje z izgubami. Še vedno je precej nepokritih investicij. Družbenopolitične skupnosti niso poravnale svojih obveznosti do gospodarstva, proračunski presežki pa niso bili vr-

njeni gospodarstvu. Še vedno iščemo z rastjo cen izhod iz trenutnih težav. Kljub ugodnim ekonomskim rezultatom v izvozu nam lahko slabosti, ki jih nismo odpravili, ogrozijo te rezultate. Tu imajo poleg ostalih posebno veliko odgovornost republiška in pokrajinska vodstva ter zvezní izvršni svet.

Predsedstvo ZKJ je nekajkrat razpravljalo o tej problematiki in sprejelo potrebne sklepe. Izvršni odbor predsedstva vztraja na zahtevi, da vsi vodilni organi in organizacije ZK ugotovijo in ocenijo, v kateri fazi je izvrševanje sklepov II. konference, ki govori o odpravi nelikvidnosti in stabilizaciji gospodarstva. ZK naj se odločneje zavzema za to, da bo v vseh delovnih kolektivih in družbenih okoljih prevladala maksimalna mobilizacija notranjih moči za dvig produktivnosti dela in zvečanje dohodka, razvoj sposobnosti in ustvarjalnosti ter za krepitev družbene odgovornosti in delovne discipline.

Vsi ukrepi, sistemski, ekonomski in administrativni, ki so storjeni v prid ekonomski stabilizaciji naj prispevajo k ponovni uveljavitvi načel gospodarske in družbene reforme in k izgraditvi sistema zavestne planske usmeritve ekonomskih in družbenih gibanj. Odnos do vprašanj, od katerih je odvisen uspeh politične stabilizacije, naj bo bistveno merilo za ocenjevanje rezultatov posameznega člana in organizacije ZK, vseh samoupravnih in državnih organov ter družbenopolitičnih organizacij.

Kljub doseženim začetnim rezultatom ne moremo biti zadovoljni z rezultati boja za premagovanje socialnih razlik, ki ne temeljijo na delu. ZK in vse organizirane socialistične sile naj odločno premagujejo in odpravljajo vse tiste tokove v življenju, ki vodijo k razslojevanju družbe na revne in bogate.

Za naš samoupravni socialistični sistem je nedopusten pasiven in oportunističen odnos do korupcije, kraje in drugih podobnih ob-

lik prilaščanja dobrin in dohodka. Organizacije in vodstva ZK morajo zastaviti široko družbeno akcijo proti vzroku in nosilec teh pojavov. V ZK ni prostora za ljudi, za katere se ugotovi, da si pridobivajo premoženje na način, ki nasprotuje zakonu in socialističnim normam.

Na širšem posvetovanju in na seji predsedstva ZKJ, ki je bila 26. junija, so določili politične in idejne ukrepe, ki jih je treba storiti na področju sredstev informiranja. Do sedaj je bilo malo storjenega. Zato je neodložljiva naloga, da se skličejo sestanki vseh komunistov v tisku, na radiu in televiziji in vseh odgovornih političnih in družbenih dejavnikov, da bi storili odločne ukrepe, ki naj onemogočijo destruktivno pisanje, da bi odstranili z vodilnih mest vse tiste, ki ne sprejemajo političnega programa ZKJ, in onemogočili frakcijsko delovanje prek tiska.

Sedanja etapa revolucije je odločilna za razvojne smeri in usodo socializma v Jugoslaviji. Bistvo je v tem, da bodo delovni ljudje zagospodarili s celotno družbeno produkcijo in zagotovili odločilno vlogo pri političnem in družbenem odločanju. V tem prelomnem trenutku ima ZK povečano odgovornost za smeri družbenega razvoja, za funkcioniranje in razvoj sistema socialističnega somoupravljanja, za krepitev revolucionarnega značaja oblasti delavskega razreda, za socialistično vsebino vseh družbenih odločitev. Vse organizacije ZK imajo obveznost, da na podlagi stališč, izraženih v tem pismu, kritično ocenijo lastno idejnopolitično prakso, natančno definirajo svoje obveznosti in naloge ter razvijajo široko akcijo med delovnimi ljudmi, med mladino in drugimi deli družbe, z namenom, da bi uspešneje uresničevali politiko ZKJ. Komunisti so dolžni usmeriti in okrepiti svojo aktivnost v organih samoupravljanja, državnih organih in družbenopolitičnih organizacijah.

Odmevi na Titovo pismo med člani kolektiva

Na splošno ugotovljeno, da večina članov kolektiva ZPT pozna vsebino pisma tovariša Tita in izvršnega biroja predsedstva ZKJ, ki sta ga naslovlila vsem članom organizacije. Ko smo povprašali nekatere člane kolektiva, člane in nečlane ZK, so odločno povedali, da podpirajo prizadevanje vodstva ZKJ v vseh pogledih in so pripravljeni pomagati, da akcije članov rodijo dobre in bogate sadove.

Med drugimi je povedal svoje mnenje tudi Miha Podlesnik, kopač, ki ni član ZK, je pa dobro se-

znanjen s pismom. On je prepričan, da je pismo vzpodbudilo vse člane ZK k večji dejavnosti na vseh področjih dela in da bodo tudi nečlani čutili njih prizadevanja. Vsem članom ZK predlaga naj začetno akcijo speljejo do kraja, pri njihovem prizadevanju lahko računajo na pomoč tudi pri nečlanih.

Franc Vene rudar na širokem čelu rudnika Trbovlje, ni član ZK. Pravi pa, da redno posluša radijske in televizijske vesti, redno prebira časopise, zato je dobro sezna-

njen z vsebino pisma in prizadevanji članov ZK za učinkovito akcijo proti nepravilnostim, ki zavirajo socialistični razvoj naše dežele. Poudarja, da člani kolektiva precej pogosto razpravljajo o pismu, vsi si pa želijo le-to, da bi odpravili nepravilnosti, posebno v pogledu neupravičenega bogatenja posameznikov in prevelikih socialnih razlik.

Jože Grilc, rudar, je član ZK. Pravi, da začetne akcije članov ZK ne smejo popustiti, saj je organiza-

cija enotno nastopila proti vsaki nepravilnosti, ki kakorkoli kvari u gled socializma. Prepričan je, da bodo vsi člani ZK dobili močno oporo tudi pri ostalih državljanih. V razgovoru je nadalje poudaril, da so člani ZK premalo ali pa prepozno obveščeni o rezultatih dose danjega dela, da se sicer veliko go vori o akcijskih programih, vendar o realizaciji teh programov ni slišati. Smatra, da bi morali vsi državljanji vedeti o vzrokih odstopa nekaterih vodilnih tovarišev, saj se je o teh vseskozi govorilo samo dobro.

Na rudniku Hrastnik so nam povedali svoje mnenje kopači, Ivan Gunšek, Jože Jager, Avgust Gianini in Martin Gračner. Dva od njih sta člana ZK. Ivan Gunšek pravi, da je še premalo učinkovitih akcij proti neupravičenemu bogatenju in pri ugotavljanju socialnih razlik. Jože Jager pravi, da je delo članov ZK dobro zastavljeno in je prav od njih odvisno, če bodo uspeli pri odpravljanju napak. Prepričan je, da bodo vsi rudarji podprli prizadevanja članov ZK, saj najbrž prav oni občutijo dosedanje napake najbolj. Martin Gračner odločno potr-

juje pomembnost pisma. Pravi, da uresničitev nalog ni stvar samo članov ZK, temveč vseh državljanov. Zavzema se za enotnost vsega delavskega razreda v boju za boljši jutrišnji dan.

Po razgovorih s člani kolektiva, lahko sklepamo, da veje tudi med članstvom kolektiva ZPT želja po odločnem in učinkovitem odpravljanju napak in slabosti pri dose danjem, ne dovolj uspešnem, delu pri razvoju samoupravne socialistične družbe.

Janez Oberžan

Kaj mislijo člani kolektiva o delavskih amandmajih in TOZD?

Uresničevanje ustavnih dopolnil poteka siced navidezno počasi, vendar lahko trdimo, da se vsak dan bolj premika od besed k dejanjem. Pot je dolgotrajna in zahtevna. Ustavna dopolnila so sprejeta in uzakonjena, vendar ni nekkih receptov, ki bi jih bilo mogoče vsiljevati v samoupravno prakso in kot model v družbeno-ekonomskih od-

nosih delavcev v združenem delu.

Kmalu po sprejetju ustavnih dopolnil se je pokazalo, da bo potrebno konkretno proučiti organizacijske okvire, v katerih naj se samoupravljanje v naši delovni skupnosti še bolj uveljavi.

Samoupravni organi so imenovali strokovno komisijo, ki naj bi pripravila osnutke in predloge ter strokovno obdelano organizacijsko shemo temeljnih organizacij združenega dela v naši organizaciji združenega dela. Kaj kmalu pa smo lahko ugotovili, da tudi komisija ne bi imela lahkega dela. Jasno je torej eno, če ni okvirjev in receptov, potem ne more komisija brez sodelovanja družbeno-političnih sil v podjetju in celotnega članstva zaposlenih, sama izdelati neke okvirje in recepte. Zato je nujno, da sodeluje tudi z drugimi sodelavci iz vrst zaposlenih, da bo tako možno organizirati družbeno-ekonomske celice, v kateri bo delavec uresničeval temelj svojega samoupravnega položaja, to je ustvarjal in delil rezultate svojega dela.

V dosedanjih razpravah v družbeno-političnih organizacijah je bila izražena zahteva, da TOZD ne sme rušiti združevanja ampak ga

mora še utrjevati, utrjevati mora medsebojne odnose, ki naj se odražajo v solidarnosti, sodelovanju in pomoči. Z internimi akti je treba urediti ne le organizacijski, temveč tudi ekonomski položaj TOZD. Z njimi je treba urediti tudi sporazumno združevanje akumulacije, nikakor pa ne dovoliti odtujevanja.

Če seštejemo vse razprave in pa težnje potem lahko trdimo, da mora položaj delavca v TOZD in položaj TOZD v združenem podjetju, omejevati vsako izkoriščanje in podrejanje, omogočiti pa mora enakopravne odnose, ki zavezujejo vsakega posameznika ali vsako TOZD na prizadevanju v produktivnem in ekonomskem smislu, na delovni disciplini in tudi za boljši napredek ter boljši finančni uspeh. Vse navedene dileme bodo v seštevku dale rezultat vseh prizadevanj, kar pa se bo končno odražalo tudi v dohodku oziroma v osebnem dohodku zaposlenih.

Vsi v naši delovni skupnosti se moramo v celoti zavedati, da so TOZD temeljna oblika uresničevanja samoupravnih dolžnosti in pravic v združenem delu.

Tone Šum

Tone Šum, sekretar konference ZK pri ZPT, je zelo aktiven pri pojasnjevanju raznih družbenopolitičnih akcij v podjetju

„Srečno“ in mi!

Pregled vsebine letošnjih števil glasila Srečno, nam glede na smoter in cilje glasila, ne daje najboljšo oceno. Uredniški odbor si je sicer zelo prizadeval, da bi bili člani kolektiva obveščeni o vseh dogajanjih v podjetju in delno tudi izven njega, čeprav so zaradi omejenega števila posameznih števil (šest na leto), nekatere objave precej zastarele za dogodki, čeravno jih je vmes pokrival bilten. Kljub vsem naporom, danes lahko samo ugotovimo, da smo mnogo obveščali, da

pa pomembnost posameznih dogodkov, ki bi morali biti poudarjeni s pogostostjo objav ali pa dolžino člankov, nismo uspeli posredovati v polni meri. Tako je bilo sicer naše glasilo vsebinsko zelo pestro in zanimivo, ni pa bilo vselej odraz dogodkov, težav in prisotnih problemov, o katerih naj bi razpravljali in odločali.

Za leto 1972 so bili za podjetje pomembni naslednji dogodki in razmere:

1) zaradi poslabšanja rudarsko-ge-

oloških odkopnih prilik v rudniku Zagorje in vztrajnega zniževanja staleža v tej enoti, načrtovane obveznosti v podjetju niso izpolnjene;

2) v jami Ojstro se vdori vode ponavljajo. V letu 1972 smo imeli štirinajst takih vdorov, vendar brez težjih posledic. Enkrat je voda vdrla v jami Trbovlje;

3) pred takimi vplivi, ki imajo močan odraz na gospodarski učinek v podjetju, so kljub stabilizacijskim ukrepom še nadalje

naraščali življenjski stroški, medtem, ko so osebni dohodki stagnirali;

- 4) smo v času, ko bomo morali oblikovati temeljne organizacije združenega dela, prilagojene vsem določilom amandmajev in koristim celotnega kolektiva.

K takemu stanju in razmeram v podjetju pa smo, kot že uvodoma navedeno, dobršen del prostora posvečali raznim strokovnim prispevkom, poročilom o uvajanju naprav in metod dela, kakor tudi o predlogih in opisih modernizacije proizvodnje v našem podjetju. Takoj za tem so številčno najbolj zastopana poročila o aktivnosti samoupravnih organov. O finančnem poslovanju podjetja in proizvodnji je priobčenih 10 članov, o problematiki v podjetju pa vsega le 5.

Manjše število člankov, ki bi obravnavali probleme, je bila stalno prisotna težava v uredništvu. V upanju, da bomo naročene prispevke le prejeli, smo odmerjali sodelovanju pri pregledu prvega odtisa

Zima na Vrheh. Pogled iz doma re-
virskih in savinjskih borcev proti
Javorju Foto M. C.

časopisa, premalo časa. Tako je Srečno večkrat prinašal okrnjeno vsebino, s pogostimi tiskarskimi napakami. Toliko v pojasnilo. Nikakor se pa s tem zanje ne mislimo opravičiti. Napake se ne bodo več pojavljale v tolikšnem obsegu, vsaj upamo tako, ker računamo tudi na izboljšanje dela v tiskarni.

Kar pa zadeva vsebino glasila, ki postaja v času vse večjega utrjevanja samoupravnih pravic in dolžnosti, pomembno sredstvo, poleg dobrega obveščanja, tudi za strokovno vzgojo, moramo naglasiti, da bo ta še naprej odvisna od vseh, katerim je Srečno tudi namen.

Če nočemo, da bi naše glasilo postalo neke vrste uradni list, potem moramo v njega vtisniti več življenja, več interesa do dela in napredka ter razčiščevanja vseh zadev, predvsem tistih, ki nastopajo v podjetju kot problem.

S to številko stopa Srečno med nas letos zadnjič z željo, da bo v novem letu še bogatejši.

Emil Kohne, dipl. inž. rud.
Glavni urednik

Izvajanje programa modernizacije zasavskih premogovnikov

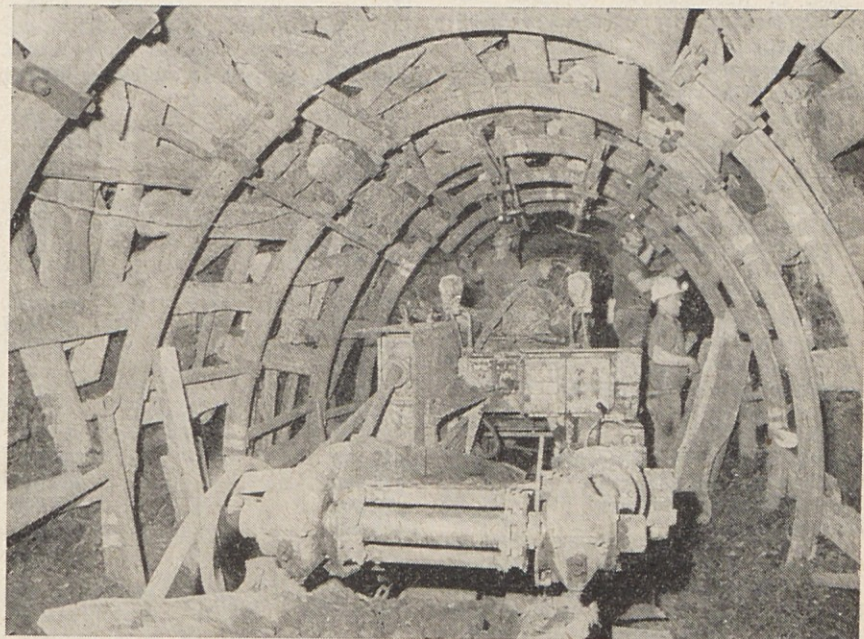
Večkrat se pojavlja v javnosti mnenje, da je Zasavskim premogovnikom odobreno posojilo za modernizacijo proizvodnje. Takšna vest je lahko zelo škodljiva, če ni objavljena s popolno razlago, ki je pri tem potrebna. V našem primeru namreč obstajata dve dejstvi:

- 1) da je kreditni odbor Ljubljanske banke odobril udeležbo s 30 % zneska v celotnem programu modernizacije ZPT, in
- 2) da je bila sprejeta naša zahteva in vloga, ki je bila vključena v sporazumu med SSSR in Jugoslavijo, v katerem je vsebovan poleg nas tudi zahtevek rudnika Velenje, ki se nanaša

predvsem na dobavo opreme za mehaniziranje odkopov.

Pri tem pa seveda še vedno ni rešeno vprašanje kredita iz sredstev za energetiko, iz katerih naj

bi prejeli cca 40 milijonov kot posojilo. Predvsem to zadnje neurejeno vprašanje je ovira, da bi lahko pospešeno reševali vprašanje naše modernizacije.

Napredovanje proge s strojem F6-A v jami rudnika Trbovlje

Foto: M. C.

Proizvodnje premoga v letu 1973

V letu 1973 bodo delovne enote Zasavskih premogovnikov-Trbovlje, predvidoma po načrtu nakopale naslednjo količino premoga vseh vrst:

— rudnik Hrastnik	650.000 ton
— rudnik Trbovlje	635.000 ton
— rudnik Zagorje	440.000 ton
— RŠC (j. T.)	25.000 ton

Skupaj 1,750.000 ton

Res je, da smo prišli v seznam podjetij udeleženk za kredit, ki ga daje SSSR Jugoslaviji za nakup opreme v Sovjetski Zvezi. Toda samo dejstvo, da smo vključeni v seznam podjetij, ki bodo deležna uporabe tega kredita SSSR in ki je dejansko zelo ugoden, še ne pomeni, da bo dobava te opreme tudi realizirana. Gre namreč za to, da bi bilo potrebno predhodno, tako kot bomo sedaj v začetku leta 1973 napravili poskuse s hidravličnim podporjem Salzgitter in Hydromarrel, preiskusiti tudi hidravlično opremo iz Sovjetske Zveze ter ugotoviti uporabnost te opreme v naših pogojih.

V glavnem se torej proces uvažanja moderne opreme na naše odkope šele pričinja. Nekatera stališča, ki so bila prisotna zadnja leta pri odobravanju ali pa odklo-

nitvi sredstev za modernizacijo premogovnikov, so namreč ta proces zavrla in navezani smo v zadnjem času le na uporabo lastnih sredstev, s katerimi skušamo napraviti vsaj nekaj korakov naprej pri modernizaciji proizvodnega procesa.

Izkoristili smo priliko, bili smo k temu tudi vzpodbujeni in se vključili z našim zahtevkom v celoten spisek, ki je osnova za kredit Sovjetske Zveze Jugoslaviji. Sedaj je potrebno najprej dobiti kontakt s proizvajalci opreme, pretesti vse možnosti koriščenja tega kredita in uporabnosti opreme ter ugotoviti tudi možnost spremembe pomembnosti dosedaj usmerjenih sredstev. Ker gre pri tem za cca 15 milijonov dinarjev, je potrebno dobro in natančno preučiti vse značilnosti tako opreme, kot tudi pogojev dobave, na drugi

strani pa tudi možnost sprejema takšnih pogojev.

Vprašanje odobritve posojila iz sredstev za energetiko ostaja še vedno nerešeno, kljub načelnemu pristanku, da je možno del teh sredstev, ki se zbirajo po posebnem zakonu, uporabiti tudi za proizvodnjo v premogovnikih, če je ta namenjena proizvodnji električne energije. Odobritev kredita iz sredstev Ljubljanske banke je vezana na odobritev sredstev za energetiko, zato črpanje bančnih sredstev do odobritve kredita iz sredstev za energetiko, ni možno.

Kot je razvidno iz tega prispevka, je na eni strani del kredita odobren, njegovo koriščenje pa vezano na odobritev drugega dela, o čemer pa do danes še nismo bili seznanjeni.

Albert Ivančič, dipl. inž. rud.

Potrebe po premogu v letu 1973

V mesecu oktobru t.l. smo enako kot vsa dosedanja leta, pričeli z zbiranjem naročil premoga za leto 1973.

Prijavljene potrebe po vseh vrstah premoga znašajo skupno 1.968.285 ton.

Naročila smo prejeli večinoma od naših stalnih, dolgoletnih kupcev premoga, nekaj prijav pa so nam poslali tudi novi kupci. Višina prejetih naročil je nekoliko presenetljiva. Glede na dejstvo, da manjši rudniki v SR Sloveniji, na primer Laško, Senovo in Kočevje znatno znižujejo proizvodnjo, rud-

nik Kanižarica, ki se smatra za perspektivni rudnik pa je ne povečuje po načrtu, je bilo pričakovati, da bodo naročila kupcev za naš premog porastla. Nasprotno pa so naročila v primerjavi z letom 1972 manjša za 200.710 ton.

Zaradi lažje primerjave navajam pregled prejetih naročil za leti 1972 in 1973 in sicer za republiki Srbijo in Hrvatsko v skupni količini, saj je premog večinoma naročen za široko porabo, za republiko Slovenijo pa razčlenjeno po porabniških skupinah:

Naročila premoga (v tonah)	za leto 1972	za leto 1973
SR Srbija	6.260	6.240
SR Hrvatska	37.600	30.550
SR Slovenija		
— lastna poraba	21.000	25.300
— elektrogospodarstvo	1.063.100	1.029.000
— črna metalurgija	38.400	19.650
— barvna metalurgija	121.910	126.400
— nekovine	520	560
— kovinska industrija	4.390	2.040
— kemična industrija	24.480	21.370
— industrija gradbenega materiala	240.115	160.450
— industrija papirja	55.500	46.200
— tekstilna industrija	66.430	56.220
— usnjarska industrija	360	—
— prehrabena industrija	2.890	2.315
— strojogradnja	5.300	3.300
— elektroindustrija	15.800	11.350
Skupaj industrija Slovenije	1.657.195	1.504.155
Splošna poraba Slovenije	395.940	363.340
Jugoslovanske železnice	72.000	64.000
Skupna naročila	2.168.995	1.968.285

Če podrobneje analizirano vzroke sprememb v naročilih pri posameznih porabniških skupinah, pridemo do naslednjih ugotovitev: — V SR Srbiji, kjer premog naro-

ča trgovska mreža, večinoma za potrebe tujih diplomatskih predstavništev, ni spremembe; — tudi naročila iz SR Hrvatske so večinoma za potrebe široke po-

rabe, t. j. gospodinjstev in hišnih svetov ter raznih ustanov. Naročila so za 7.000 ton manjša in to predvsem zaradi povečanja napeljav zemeljskega plina iz Kutine do Zagreba. Pričakovati je v bodoče še večje spremembe v tem pogledu;

— pri pregledu sprememb v naročilih premoga za SR Slovenijo pa ugotavljamo naslednje:

- 1) Naša lastna poraba se je nekoliko povečala zaradi povečanih zmogljivosti toplarn v Hrastniku in predvsem v Trbovljah. Zaradi tega pa se je zmanjšala potreba v drugih naših obratih (kopalnice, ogrevanje pisarn, avtopark itd.) in tudi v strojni tovarni Trbovlje;
- 2) termoelektrarna Trbovlje je znižala letos potrebo za 84.000 ton, zato pa jo je toplarna Ljubljana povečala za 50.000 ton;
- 3) znatno manjša so tudi naročila industrije gradbenega materiala, kjer je izpadlo naročilo cementarne Anhovo, cementarna Trbovlje pa je zaradi obstoječih zalog premoga, ki so se ji nakopičile tekom letošnjega leta zaradi kasnitve pričetka obratovanja nove tisočtonske peči, znižala naročilo napram letu 1972 za 40.000 ton grahovca in zdroba;
- 4) vse ostalo upadanje potreb po premogu pa gre na rovaš uvažanja tekočih in plinskih goriv. Po podatkih poslovnega združenja energetike SR Slovenije (mesečni bilten za julij 1972) za znamujejo znaten porast v porabi tekočih goriv, naslednje industrije (I. polletje 1971 napram enakem obdobju 1972):

— kovinska industrija	za 29 %
— elektroindustrija	za 64 %
— gradbena industrija	za 64 %
— lesna industrija	za 21 %
— papirna industrija	za 20 %
— tekstilna industrija	za 6 %
— usnjarska industrija	za 29 %
— živilska industrija	za 9 %
— široka poraba	za 8 %

Poraba plina pa se po istih podatkih povečuje pri naslednji industriji:

— črna metalurgija	za 31 %
— nekovinska industrija	za 26 %
— kovinska industrija	za 17 %
— gradbena industrija	za 38 %
— široka potrošnja	za 8 %

Za plasman našega premoga zaenkrat še ni bojzani, saj se ob porastu vse industrijske dejavnosti in splošne porabe, povečuje tudi poraba vseh goriv. Zaradi že omenjenega znižanja proizvodnje premoga v drugih manjših premogovnikih v Sloveniji, je naše podjetje za prihodnje leto prejelo še vedno za okrog 218.000 ton naročil preko naših trenutnih proizvodnih zmogljivosti, kljub obratovanju ob predvidenih prostih sobotah.

Upam, da sem deloma opisal

situacijo na premogovnem tržišču, nje leto 1973. kakršno predvidevamo za prihod-

Stane Kruljc

V lamparni na rudniku Trbovlje imajo vedno dovolj dela

Foto: M. C.

Izvajanje dvotretinskega obratovanja

V oktoberski številki našega glasila »Srečno«, je bil objavljen daljši sestavek, v katerem je bila podrobno obrazložena nujnost prehoda na dvotretjinsko obratovanje na obratu Kotredež in zaradi te uvedbe tudi dvotretjinsko obratovanje na separaciji v Zagorju.

Za prehod na dvotretjinsko obratovanje je bil izdelan poseben elaborat, ki je vseboval podrobno analizo obstoječega stanja pri 3/3

obratovanju, in prednosti, ki narekujejo prehod na 2/3 obratovanje. Zaključki tega elaborata so bili podrobno obrazloženi tudi osrednjemu samoupravnemu organu na 6. zasedanju osrednjega delavskega sveta dne 28. IX. 1972. Ta je nato sprejel sklep, da se s 1. X. 1972 uvede na obratu Kotredež in na separaciji Zagorje dvotretjinsko obratovanje. Hkrati je osrednji delavski svet sklenil, da mora tehnično vodstvo na naslednjih zase-

danjih poročati, kako poteka prehod in v kakšni meri so doseženi v elaboratu programirani rezultati oziroma sanirana dotedanja situacija proizvodnje.

Ker je dvotretjinsko obratovanje potekalo že ves mesec oktober in november, dajem za ta dva meseca analizo predvidenih in doseženih rezultatov, v primerjavi z mesecem septembrom, ko je bilo v veljavi še 3/3 obratovanje in z načrtom, ki ga je predvideval elaborat.

1) Obrat Kotredež a) proizvodnja

1972 mesec	Štev. del. dni	Štev. voz	Ton	Voz dan	%	Ton/dan	%	Izplen t/voz
IX.	24	23.788	16.200	991	100	675	100	0.681
X.	25	25.027	16.600	1001	101	664	98,4	0.663
XI.	23	23.726	16.370	1031	104	712	105,5	0.690

b) obložitev na delavnik

	načrt	IX.	X.	XI.	Razlika X.	do načrta XI.
prip. v jal.	8	6	4	11	-5	+3
prip. v prem.	28	25	23	27	-5	-1
odkop	96	77	92	92	-4	-4
izvoz	43	55	46	48	+3	+5
vzdržba	54	52	51	48	-3	-6
razno	61	70	79	75	+18	+14
jam. skupaj	290	285	295	301	+5	+11
jama VP	12	13	14	14	+2	+2
skupaj jam.	302	298	309	315	+7	+13
stalež	485	480	480	494	-5	+9
odsotnost	111	120	106	95	-5	-16

V ZDA — premog, gorivo bo- dočnosti

Rezerve nafte in plina se v Združenih državah Amerike zmanjšujejo. Razvoj proizvodnje nuklearne energije pa ni napredoval s takšno hitrostjo, kakor so želeli in računali. Zato so mnenja, da bo treba poiskati nove metode za proizvodnjo premoga, njegovega transporta in predelave. Skupna poraba energije znaša, preračunano, 3,2 milijarde ton premoga, katerega je treba spremeniti v kvalitetno energijo. Po drugi strani pa seveda premogovne družbe niso tako optimistične. Sprva pričakujejo majhen padec proizvodnje, na kar v določeni meri vplivajo tudi ukrepi za varstvo okolja in pa varnostni ukrepi v premogovnikih.

Opomba: V novmebru se je stalež zaposlenih povišal šele v drugi polovici meseca in to z novinci, ki so se šele uvajali v rudarsko delo in niso mogli biti razporejeni na delo na odkopih in pripravah.

c) storitve

1972 mesec	Prapr. v prem.	odkop	jama
IX.	2,37	7,74	2,28
X.	2,04	6,53	2,16
XI.	2,25	6,96	2,24
% IX.-X.	86,1	84,4	94,7
% IX.-XI.	94,9	89,9	98,2

Pri pregledu tabele gibanja proizvodnje premoga ugotovimo, da se število naloženih vozičkov kljub prehodu na 2/3 obratovanje in začetnim težavam, ki so spremljale ta prehod, ni zmanjšalo ampak je postopno naraščalo, dočim je bila zaradi izredno slabega izplesa dnevna proizvodnja v oktobru nižja od septembarske, v novembru, ko je bil izplen boljši, pa je bila višja.

Načrtovana obložitev moštva je bila po posameznih delovnih mestih skoraj v celoti dosežena. Na odkopih je bilo dnevno le po 4 šihte manj, dočim je bil izvoz angažiran močnejše zaradi težav, ki so se pojavljale tako pri obzornem kot tudi pri etažnem transportu. Pri raznih delih je bilo več zaposlenih zaradi nujnosti urejevanja pohodnih in dostavnih poti ter umika in dostave materiala. To povečanje šihtov pri teh delih je bilo možno, ker je bila odsotnost v obeh mesecih pod načrtovano oziroma pod povprečno letno.

Kljub skoraj povsem doseženi načrtovani obložitvi na odkopih, sta bili v obeh mesecih tako odkopna storitev, kakor tudi storitev na pripravi v premogu, znatno pod predvideno. Prav to pa je glavni razlog, da ni bila dosežena načrtovana proizvodnja.

Vzroki navedenega stanja so bili analizirani tudi na razgovoru s celotnim tehničnim osebjem obrata Kotredež, dne 11. 12. 1972.

Ugotovljeno je bilo, da je za izpolnjevanje načrtovanih proizvodnih nalog nujno poiskati možnost vzpostavitve večjih odkopnih dolžin, kajti le v tem primeru bo možno dosledneje izvajati posamezne faze dela na odkopih in z rezervnimi odkopi nadomestiti proizvodnjo v primeru večjih zastojev transportne mehanizacije ali ob zastojih pri vrtnanju in odstreljevanju v nadkopni del, ter pri pridobivanju premoga iz tega dela.

Da bi bilo čim manjše jalovine med premogom, to je, da bi zvišali izplen, v bodoče ne bodo več odkopavali slabših, delno jalovinskih partij.

Zaradi zmanjšanja jalovine iz nadkopnega dela, kjer je, pri siste-

mu odstreljevanja nadkopnega dela v vsaki lini, mnogokrat krovina dotekala skupno s premogom, bodo v bodoče odstreljevali nadkopni del le v vsaki drugi lini. Ta sistem je bil na rudniku Zagorje že v uporabi. Pogojuje sicer večje odkopne izgube, zmanjšuje pa obremenjevanje transporta in separiranja z jalovino ter odvažanje ogromnih količin jalovine na jalovišče. Poleg tega bodo lažje dosenežene načrtovane odkopne storitve.

Tudi pri transportu premoga so nastopali občutni zastoji, tako zaradi okvar transporterjev, zamašitev jaškov z zavojnimi drčami, kakor tudi pri prevozu z lokomotivami.

Z doslednejšim vzdrževanjem transportne mehanizacije, zlasti z zadostnim številom rezervnih delov, bodo v precejšnji meri od-

pravljene zastoji. Zamašitve v jaških bodo manj pogoste če bodo po njih transportirali manj jalovine in če bo vzdrževanje dosledno.

S porušitvijo vodnih vrat na 6. obzoru, z ureditvijo tirov in z angažiranjem v prometu na novo izdelanih 100 jamskih vozičkov, bo prevoz z lokomotivami ne samo hitrejši, ampak bo znatno povišal svoje zmogljivosti.

Posebno zvezeto je treba pristopiti k organizaciji dostave in odvoza reprodukcijskega materiala bodisi med izmenami, predvsem pa v nočni tretjini, saj prav ta transport pogosto ovira normalno delo na odkopih.

Analize finančnih pokazalcev ne morem podati, ker obračun za mesec november še ni bil gotov v času pisanja prispevka.

	Načrt	IX.	X.	XI.	razlika X.	×I.
delavci	112	112	105	105	-7	-7
upokojenci	—	8	6	6	+6	+6
Skupaj	112	120	111	111	-1	-1

b) opravljeni delavniki v oktobru in novembru v primerjavi s septembrom

	Separacija				Železnica					
	IX.	X.	%	XI.	%	IX.	X.	%	XI.	%
red. delav.	1741	1763	101,3	1448	83,2	552	387	70,1	344	62,3
ned. delav.	79	13	16,5	34	43,0	8	6	75,1	36	450,0
nadurni delav.	32	—	—	—	—	76	10	13,2	—	—
remnot. delav.	117	76	65,0	88	75,2	—	—	—	11	—
Skupaj delav.	1969	1854	91,1	1470	74,7	636	403	63,4	391	61,5
povpr. dnev.	82	74	90,2	64	78,0	26	16	61,5	17	65,4

c) proizvodnja

	m e s e č n o			d n e v n o		
	IX.	X.	XI.	IX.	X.	XI.
št. vozičkov	52010	54294	51562	2167	2172	2242
ton	35400	36000	35800	1475	1440	1557
jalovine "	12741	15516	13117	531	621	570
črtanih, "	1531	1763	1568	64	70	68
očiščenih, "	3553	3492	2663	148	140	116

Pregled nam pokaže, da je predvideni stalež dosežen oziroma celo za enega zaposlenega nižji. Nočno delo žensk še ni povsem ukinjeno. Na to delo so razporejene še 4 ženske.

Po sanacijskem načrtu je bilo predvideno, da bo mesečno 344 delavnikov manj, skupno na separaciji in železnici. Analiza nam pokaže, da je bilo v oktobru 348 in v novembru celo 744 delavnikov manj.

Posebno zanimiva je ta ugotovitev za mesec november, v katerem je bila prav dnevna storitev

najvišja. Zvišanje remontnih in nedeljskih delavnikov, v novembru pri železnici, je rezultat uvedbe obratovanja parnih lokomotiv zaradi defekta na diesel-električni lokomotivi.

Iz navedenega je razvidno, da je separacija Zagorje ne le izpolnila in izvedla vse po načrtu predvidene ukrepe, ampak da je z dobro organizacijo še znatneje znižala število delavnikov, pri čemer pa ni bil proces separiranja niti malo ogrožen, čeprav se je mnogokrat zaradi pomanjkanja železniških vagonov odvijal nenormalno.

Ob celotni analizi lahko ugotovimo, da je potrebno rešiti le še probleme, ki so navedeni pri ana-

lizi stanja obrata Kotredež in pričakovani dosežki ob prehodu na

dvotretjinsko obratovanje bodo tudi tu izpolnjeni.

Adolf Jermol, indpl. inž. rud.

Izpolnjevanje proizvodnega načrta

Posamezne dejavnosti ZPT so dosegle proizvodni načrt za raz-

dobje januar — november 1972 take:

a) Proizvodnja premoga (v tonah):

Rudnik	načrtovano	doseženo	+ —	%
Hrastnik	568.900	585.610	+ 16.710	102,9
Trbovlje	553.000	564.960	+ 11.960	102,2
Zagorje	439.700	380.430	— 59.270	86,5
SKUPAJ	1.561.600	1.531.000	— 30.600	98,0
RSC Trbovlje	20.100	12.030	— 8.070	59,9
RSC Zagorje	7.300	7.170	— 130	98,2
Z P T	1.589.000	1.550.200	— 38.800	97,6

b) Proizvodnja v osnovnih dejavnostih

	načrt za leto 1972	doseženo I — XI.	% doseganja od letnega načrta
Žgana opeka enot	7.500.000	7.655.622	102,1
Betonar. Hrastnik kos	98.000	52.267	53,3
Kamnolom Hrast. m ³	14.100	14.280,0	101,3
Kamnolom Trbov. m ³	35.000	29.977,0	85,6
Kamnolom Zagorje m ³	140.000	119.729,5	85,5
Avtopark t/km	—	3.626.430	—
OSRD			
(realizacija) din	25.680.000	21.764.880,75	84,8

Nevenka Plevnik

Pravljični svet v zimi — v okolici naših revirjev
Foto M. C.

Raziskave v jami Kisovec - strokovne ali nestrokovne?

V prejšnji številki glasila Srečno (št. 5. okt., 72, str. 25) je med sklepi oziroma priporočili navedena tudi ugotovitev, da je potrebno raziskave na obartu Kisovec opraviti strokovno in odgovorno. Ni mi sicer znano, na osnovi katerih podatkov je bilo sprejeto stališče, zavoljo katerih naj bi bile dosedanje raziskave nestrokovne ali neodgovorne ali pa velja ugotovitev morda za bodoče raziskave? Ne glede na to, bom skušal v nekaj vrsticah razložiti nekatere principe geoloških raziskovalnih del ter opisati potek, vzroke in rezultate dosedanjih del. Med drugim tudi zaradi slabega poznavanja rezultatov dosedanjih raziskovalnih del in ker bi interpretiranje le-teh presleglo tematski okvir glasila, se bom omejil le na najnovejša raziskovalna dela v jami Kisovec, ker se na to verjetno nanaša omejena ugotovitev oziroma stališče.

Mislím, da bi bilo koristno, če bi se najprej zadržali na pojmu strokovno — nestrokovno, odgovorno — neodgovorno. Ne da bi zanikal druge razlage, si v konkretnem primeru razlagam pojem (ne) strokovno iz dveh vidikov: opravi-

ti raziskave z namenu ustreznim načinom oziroma postopkom dela, ob uporabi ustrezne opreme ali pa opraviti določeno raziskovalno delo tako, da nam z minimalnimi stroški ob najmanjšem angažiranju sredstev nudi ugoden rezultat oziroma nudi čim več podatkov. Menim, da je tak vidik strokovnega dela že povezan s pojmom odgovornega dela. Strokovno pravilno delo, upoštevajoč oba vidika, pa obsega praviloma tudi ustrezno odgovornost, če pojem odgovornosti povežemo z določeno stopnjo odločanja v strokovnih zadevah. Za uspešno delo morajo biti izpolnjeni ali vzajemni vsi navedeni vidiki. To pa je upoštevati pri vsaki oceni uspešnosti ali neuspešnosti določenega dela. Pojasnjevanje teh pojmov se mi je zdelo potrebno, ker bi brez tega lahko dobili vtis, da je podana samo polovična slika problematike in rezultatov ter okoliščin pri raziskovalnem delu v jami Kisovec. Poleg tega pa je potrebno povedati še osnovni princip vsakega raziskovalnega dela. V bistvu z vsakim raziskovalnim delom, geološko raziskovanje pri tem ni izjema, iščemo potrditev tiste-

ga, česar ne poznamo ali premalo poznamo. Torej vsako raziskovalno delo je več ali manj usmerjeno v določen cilj, v našem primeru, potrditev ali zanikanje nekega določenega redosleda geoloških plasti, na katere je bilo možno sklepati na temelju podobnosti z doslej znanimi razmerami ali pa na osnovi dotedaj opravljenih raziskovalnih del. V našem primeru, površinskega kartiranja in globinskih vrtin starejšega datuma. Brez težav lahko iz tega razberemo, da je vsako raziskovalno delo povezano z določeno stopnjo tveganja, ki je tem manjše, čim bolj zanesljivi in točni so izhodiščni podatki. V določenem smislu so tudi raziskovalna dela, ki niso »uspešna«, lahko pozitivna, če jih znamo smiselno in logično vrednotiti in pri bodočem raziskovalnem delu upoštevati. Torej gre pri geološkem raziskovalnem delu za pot iz znane v neznano in sicer po poti in na način, ki sledi iz študije vseh dostopnih podatkov. V našem konkretnem primeru, ko je šlo za raziskave severnega krila loške kladnje, so nam kot izhodiščni podatki služili geološki profili, na-

pravljeni na podlagi površinskega geološkega kartiranja (te profile je autor sam, prof. dr. Kuščar, v ekspertizi h programu raziskav v jami Loke-rudnik Zagorje 1960 označil kot približno hipotetično, domnevno sliko geoloških razmer v globini (ter podatkov vrtin, ki so bile izvrtane v l. 1950/51, vrtine 40,43 ter vrtine 6 iz l. 1930. Vse navedene vrtine, ki so bile narejene v okolici naselja Sp. Zavine, so bile v geološkem pogledu nezadostno spremljane in delno tudi lokacijsko nezanesljive. Iz navedenih podatkov se je sklepalo na obstoj severnega krila loške kadunje z razmeroma enostavno strukturo (tektoniko) v obliki plitke kadunje in strmejše krilom kadunje. Ker leži os kadunje v smeri vzhod-zahod in ker se je za raziskavo tega predela izbrala kombinirana metoda s pričetkom preko kadunje in krajšimi vertikalnimi vrtinami, ki naj bi dosegle produktivno formacijo. Prekop je bil usmerjen v smeri, kjer smo z veliko stopnjo verjetnosti sklepali na obstoj produktivne formacije. Ker je prekop sekal na vsej dolžini zgornje krovinske plasti, v glavnem morsko glino in le mestoma formacijo, ki bi lahko pripadala govškim, t. j. mlajšim plastem ter na osnovi podatkov vrtine, ki jo je zavrtal geološki zavod Ljubljana, cca 190 od ustja prekopa (tanjša plast premoga z mnogimi jalov. vložki), smo sklepali, da je kadunja globlja in v osi pomaknjena bolj proti severu. Že ti prvi podatki so dovoljevali sklepanje na bolj komplicirano tektoniko, kot se je predvidevalo. S prekopom smo nadaljevali v isti smeri v upanju, da bomo najprej navrtali severno krilo in nato iskali še dno kadunje. Ko smo s prekopom prišli v bližino domnevnih krovnih plasti, medtem je bila nabavljena tudi zmogljivejša vrtalna garnitura Longyear, smo zavrtali za 3° navzgor nagnjeno vrtino v približni smeri proti severu (azimut 10°). Namesto, da bi na cca 90 m navrtali neposredno krovino, smo v vsej dolžini sledili morski glini, dokler nismo na dolžini 142

m naleteli na vlažno cono, ki je onemogočila nadaljevnje vrtnje v zelo nabrekli morski glini. Za nadaljevanje ni bilo niti zadostne dolžine vrtalnega drogova. V pričanju, da je šlo pri prvi vrtini le za lokalno mokro cono, smo zavrtali le malo oddaljeno od prve, še drugo vrtino. Tudi pri tej nam je vlažna cona na dolžini 145 m preprečila nadaljevanje vrtnje in je tako vrtina ostala v morski glini. Po podatkih teh dveh vrtin smo sklepali, da ne gre le za lokalno mokro cono, temveč da gre prelom ali pa za bolj peščeno morsko glino (vodo bolj propustno), ki je značilna za obrobne predele kadunj. Če gre za prelom, potem naj bi poiskali krovino in sicer tisto, ki jo je že navrtala vrtina 6 (v l. 1930). Zaradi tega smo naslednjo vrtino usmerili navzgor proti vrtini 6. Tudi ta vrtina je na vsej dolžini vrtala morsko glino in o naporedih krovnih plasteh ni bilo ne duha ne sluha, čeprav je potekala le cca 30 m mimo vrtine 6. Iz tega smo sklepali, da so podatki vrtine 6 netočni in da gre verjetno za prelom z drugačnim vpadom, kot pa je bilo zaključiti iz prvih dveh vrtin. Naslednjo vrtino smo zato zastavili poševno navzdol, pravokotno na predvideno lego krovnih plasti. Tudi pri tej vrtini smo na globini 128 m naleteli na mokro cono, ki smo jo sicer skušali zaceviti in nadaljevati z vrtnjem. To nam je le delno uspelo, saj smo na globini 138 m (cca 100 m pod nivojem V. obz.) naleteli na mejno formacijo med morsko glino in neposredno krovino. Na tej vrtini oziroma globini, smo zaradi zamakanja vrtino morali ustaviti. Če predpostavljamo le 20 m debelo plast neposredne krovine, lahko pričakujemo produktivno formacijo v globini najmanj 120 m pod V. obzorom. Podatki, ki so jih nudile vrtine na koncu prekopa P 50-S, niso potrdile prognoziran profila in niso v skladu s podatki prejšnjih vrtin, saj bi vse vrtine morale navrtati produktivno formacijo oziroma premogov sloj. Tektonika celotnega predela

je precej bolj komplicirana, kot pa je bilo mogoče sklepati na osnovi površinske geološke situacije. Dosedanja dela kot tudi ponovni večkratni geološki obhod površine, ne zadostujejo za jasno sliko o poteku tektonske aktivnosti, še manj pa o legi in kaviteti sloja. Vendar j eDr. M. Hamrla, (kot je razbrati iz predhodnih poročil), ki je l edelno geološko spremljal vrtnje vrtin 40, 43 in 44, oopzarjal na tektonsko kompliciranost terena in na slabo, močno, z jalovimi vložki preprežen sloj premoga manjše debeline (do 2 m) v krilu kadunje (arhivski podatki geološkega zavoda Ljubljana.) Za oceno debeline premoga v dnu kadunje, pa so podatki vrtine Lj 1/21 GZ neugodni posebno še, če upoštevamo dejstvo, da se tudi v južnem krilu kadunje ki je sedaj v eksploataciji, tako debelina kot kvaliteta z globino slabšata. Površina, kjer je bila možna produktivna kadunja, ne presega 500.000 m² (omenjena s prelomnico na zahodu in s poglobljeno kadunjo na vhodu). ton premoga in sicer v globino najmanj 120 m pod sedaj najnižje odprtim horizontom. Pripominjam, da se je s približno takimi rezervami računalo v letih 1951-1958, če ne upoštevamo samega krila, ki zaradi slabe kvalitete in debeline, ne prihaja v poštev za odkopavanje.

V tem zgoščenem prikazu sem hotel podati rezultate dosedanjih raziskav in nekatere motive, ki so nas vodili pri zastavljanju vrtin. Ali je bilo delo opravljeno strokovno ali nestrokovno, odgovorno ali neodgovorno, bi težko objektivno, ocenil. Glede same tehnike vrtnje lahko rečem, da so vrtalci kljub novemu in nepoznanemu tipu vrtalnega stroja in ob nekaterih organizacijskih pomanjkljivostih, dosegli zadovoljive napredke vrtnje, posebno še, če jih primerjamo z rezultati, ki jih je dosegla bolj usposobljena vrtalna ekipa geološkega zavoda pri vrtini 1.

Rudi Šikovec, dipl. inž. rud.

Na gradbiščih OSRD v Švici

Po uspešnem poslovnem sodelovanju v Boru in v Zvezni republiki Nemčiji, z nemško firmo Deilmann-Haniel iz Dortmund, pri izvajanju rudarskih investicijskih del, so ZPT — OSRD svojo dejavnost, s podpisom delne pogodbe z ARGE Deilmann-Haniel GmbH-Murer AG, Andermatt, v aprilu 1971, prinesli tudi v Švico.

V bližini zimsko športnega in turističnega središča Andermatt, je gorska vas Hospental, malo dlje po dolini navzgor proti visokogor-

skem prelazu St. Gothard, pa je gradbišče Guspisbach, s 1750 m nadmorske višine.

Tu gradimo zračilni jašek, svetlega premera 7.20 m, globine cca 600 m. Služil bo prepračevanju avto ceste, ki je v gradnji in bo povezovala Švico z Italijo. Jašek betonirajo in je v granitu.

Pričetek del:

Prva skupina 11 delavcev pod vodstvom nadzornika Milana Leniča, je odpotovala 10. maja 1971.

Milan Lenič je 7. septembra

1971 predal posle Ivanu Repšetu, ker je odšel na novo delovno mesto v ZR Nemčijo.

Ekipa je od pričetka del do 27. novembra 1971 štela 12 do 14 delavcev, ki so se zelo hitro vpeljali v delo in fluktuacije, razen enega delavca, ni bilo.

Delo na tem gradbišču je sezonskega značaja, z deli se prične, ko sneg skopni, preneha pa kadar nastopi zima.

V letu 1972 smo z deli pričeli 4. aprila, ekipa pa je štela 22 de-

lavcev. Z deli smo končali 24. oktobra 1972.

Povprečni netto osebni dohodki v obeh gradbenih sezonah na 26 in 27 opravljenih delavnikov, so znašali med 2.300,- do 2.500, Sfr. Poleg tega so delavci prejeli še dodatek za prehrano v menzi ä 5, Sfr/dan.

Počutje delavcev:

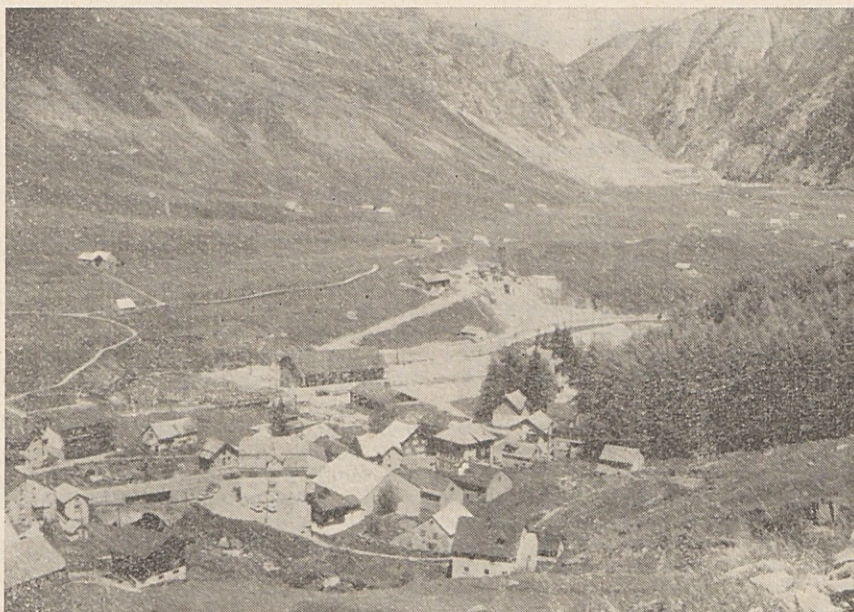
Delavci so stanovali v Hospentalu. Tu je bil preurejen nek star gostinski obrat v menzo in prostore za prebivanje. Zaradi pomanjkanja sob, je bilo nekaj delavcev nameščenih tudi po drugih stavbah v Hospentalu.

Razumljivo je, da predno se določena skupina ljudi vživi v novo okolje, drugačen način dela, prehrano itd., nastajajo določene težave, ki pa niso nikoli bile bistvene, značaja. Navajenost na hrano, ki jo je v prvem letu pripravljala na italijanski način glavna kuharica Italijanka, tu se je hranilo tudi večje število njenih rojakov, so prešli v letošnjem letu do pohval. Namestili so namreč našo rojakinjo, iz Krapine za kuharico. Hrano so tudi regresirali tako, da je bila hrana, lahko bi rekli, po želji in se po količini in kvaliteti ne bi mogla primerjati, celo najboljše hotelsko hrano.

Delavci so delali tudi v nadurah, ker se je razumljivo poznalo tudi pri osebnih dohodkih.

V prostem času so živeli dostojno in urejeno, med domačimi so bili prilljubljeni, s čemer so ponesli glas o naših delavcih tudi v ta del Evrope.

Poleg navedenega gradbišča v Guspisbachu, smo avgusta 1972 pričeli tudi z deli na novem gradbišču v Motto di Dentro-Airolo, v italijanskem delu Švice.

Pogled na kraj Guspisbach v Švici, kjer stanujejo in delajo naši sodelavci iz OSRD

Foto: Ivo Zupan

Ekipa 13 delavcev pod vodstvom poslovodje Ludvika Zalokarja, je odpotovala 14. avgusta 1972.

Izgradnjo poševnega zračilnega jaška, premera 2,5 m ki ga gradimo s strojem Wirth od spodaj navzgor v granitu, nakar sledi razširitev z vrha navzdol na svetli profil 6,0 m, izvajamo sami. Delno pogodbo smo podpisali s firmo Murer AG, Bauunternehmung iz Andermatta.

Gradbišče je že po nekaj dneh zapustilo 6 delavcev, nakar smo poslali 3 nove in je sedaj zaposlenih

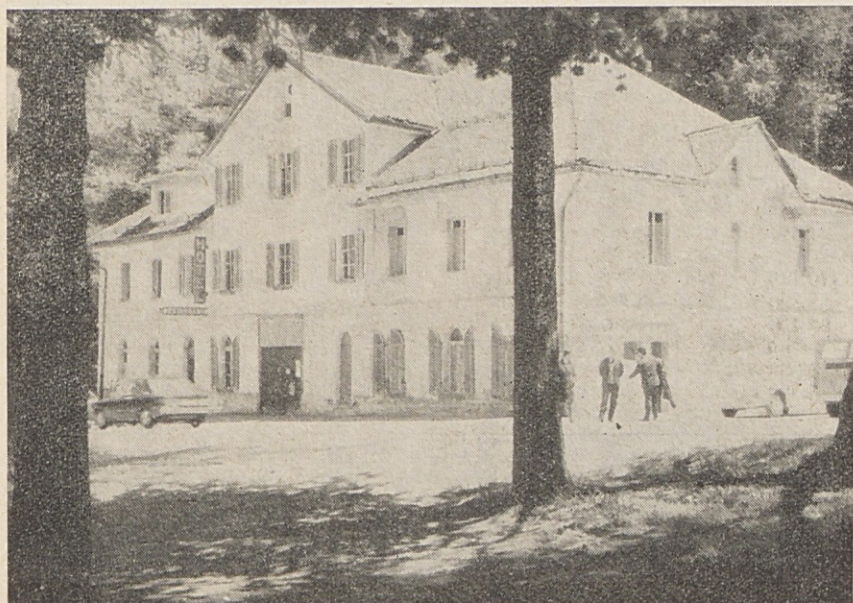
10 delavcev. Delo ni sezonskega značaja, stalež zaposlenih na tem gradbišču pa se bo spomladi leta 1973 povečal.

Delavci stanujejo v velikem naselju montažnih zgradb, v katerih stanujejo tudi delavci iz drugih držav Evrope, kajti gradbišče je zelo veliko, ker poleg ustja-vhoda v cestni predor, gradijo tudi avtocesto proti Italiji, z vsemi ostalimi potrebnimi gradbenimi objekti.

Ivo Zupan

Japonska — manjša udeležba premoga v proizvodnji energije

Po podatkih japonske ekonomske revije, se je udeležba premoga v skupni porabi energije na Japonskem zmanjšala od 25% v letu 1955 na 8% v letu 1970. Proizvodnja premoga je dosegla svojo najvišjo točko v letu 1961, ko so nakopali skupno 55,4 milijonov ton. V letošnjem letu računajo, da bodo nakopali skupno 32,5 milijonov ton. Aktivnih premogovnikov imajo danes okrog 70, v katerih je zaposlenih 45.000 rudarjev. Pred leti so imeli zaposlenih v premogovni industriji še 300.000 rudarjev. Za koksanje uporabljajo 40% porabljenega premoga, zato ga v te namene uvozijo letno okrog 50 milijonov ton. Sicer pa je japonska vlada pripravila program nadaljnega razvoja proizvodnje premoga. S tem programom želijo doseči določeno stabilizacijo v oskrbi s premogom, ker je premog najpomembnejši izvor energije, s katerim razpolaga ta država.

V tej zgradbi so poslovni prostori gradbišča ter bivališče in menza naših sodelavcev iz OSRD v Guspisbachu

Možnost dvotretjinskega obratovanja na separaciji

Zakon o delovnih razmerjih predvideva med drugim tudi postopno ukinitvev nočnega dela za ženske. Tudi pri našem podjetju zasedajo nekatera delovna mesta ženske, predvsem na obeh separacijah.

S 1. oktobrom 1972, je že začela na dve tretjini obratovati separacija v Zagorju, pri čemer je v pretežni večini odpadlo nočno delo žensk.

Da bi omogočili uvedbo dvotretjinskega obratovanja tudi na težkotekočinski separaciji-TSS v Trbovljah, je izdal projektivni oddelek sektorja za tehnično pripravo, »projektno študijo o možnostih uvedbe dvotretjinskega obratovanja na TTS Trbovlje.«

Ta študija je bila izdelana v dveh variantah in sicer:

- A) dvotretjinsko obratovanje s 4-urno prekinitvijo,
- B) dvotretjinsko obratovanje z 8-urno prekinitvijo.

Že uvodoma, to je pred obravnavo obeh variant, moramo poudariti, da bi uvedba dvotretjinskega obratovanja na TTS Trbovlje, prišla v poštev le v tem primeru, če ne bi vozili na trboveljsko separacijo rovnega premoga iz rudnika Zagorje.

A) Uvedba dvotretjinskega obratovanja s 4-urno prekinitvijo

Maksimalna dnevna proizvodnja komercialnega premoga v letu 1971 je znašala 4438 voz/dan izmenska proizvodnja pa 1313 voz/dan.

Za 4-urno prekinitvev obratovanja bi rabili torej bunkerje za 656 voz ali 720 m³.

V primeru, če bi tudi v jami Trbovlje (Terezija II. polje) odkopavali komercialni premog, bi bilo potrebno imeti bunkerjske zmogljivosti za proizvodnjo iz obeh rudnikov, za 866 voz/4 ure, t. j. 950 m³.

Obstoječi bunker pri TTS ima zmogljivost le za 435 m³, zato bi rabili še en bunker za 515 m³.

Za izgradnjo takega bunkerja, vključno z opremo, so potrebna sredstva v višini 1,626.000 din. Da bi omogočili uvedbo obratovanja v dveh izmenah, bo potrebno predelati obstoječo TTS s tem, da bi povečali zmogljivost pranja v nekaterih tehnoloških postopkih.

Potrebna sredstva z apovečanjev zmogljivosti nekaterih separacijskih strojev bi znašala 1,450.000 din.

Skupna vlaganja za uvedbo dvotretjinskega obratovanja s štiriurno prekinitvijo, bi torej veljala 3,076.000 din.

Po podatkih separacije predvi-

devamo prihranek 23 delavnikov na dan oziroma pri 282 obratovalnih dneh 6486 delavnikov.

Pri povprečni factorski udeležbi na osebne dohodke v višini 64,8 — zaposlenih na ukinjenih mestih nočne izmene bi znašal letni prihranek 830.845,94 din.

Pravtako je razvidno, da bi se zavoljo odpadle izmene, znižala poraba električne energije pri 1233,2 instaliranih kW, za nekaj manj kot eno tretjino. Prihranek na električne energije pri 1233,2 instaliranih kW za nekaj manj kot eno tretjino. Prihranek na električni energiji bi znašal 130.686 din.

Z ukinitvijo ene izmene bi odpadlo tudi črpanje savske vode, pri čemer bi znašal prihranek cca 90.310 din/leto. Skupni prihranki bi znašali torej 1,051.842 din.

Vložena investicijska sredstva po tej varianti bi se amortizirala v približno treh letih.

B) Uvedba dvotretjinskega obratovanja z 8-urno prekinitvijo

Pri dvotretjinskem obratovanju s 4-urno prekinitvijo dela, še vedno ni popolnoma zadoščeno zakonskim določilom o odpravi nočnega dela za ženske v primeru obratovanja:

prve izmene od 4. ure do 12. ure in druge izmene od 16. ure do 24. ure.

Zato bi morala prva izmena na delo že zelo zgodaj, druga iz-

mena pa bi se potegnila pozno v noč do 24. ure.

Temu delovnemu turnusu bi se težko prilagodili tudi avtobusni promet, bilo bi pa to tudi sicer zelo neugodno za zaposlene.

Zaradi navedenih pomanjklivosti obratovanja TTS, z dvakratno štiriurno prekinitvijo, je bila obdelana tudi varianta z osemurno prekinitvijo.

Pri tem načinu obratovanja bi odpadla nočna izmena v celoti, to je čas od 22. ure zvečer do 6. ure zjutraj, razen dela na zvrčališčih in transportu do bunkerjev.

Po tej varianti bi rabili bunkerje s tako zmogljivostjo, da bi lahko vskladili komercialni rovni premog celotne nočne izmene.

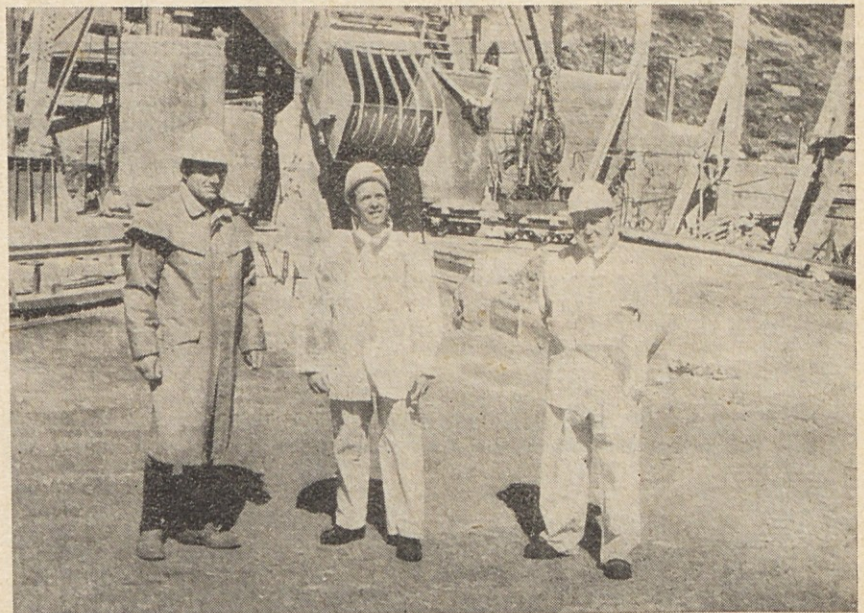
Da bi dosegli željeno zmogljivost, je predvidena izdelava še dveh bunkerjev in to B II in B III, s kapaciteto okrog 1200 m³

Skupna vlaganja bi znašala torej za:

- izgradnjo bunkerja B II 1,626.120 din
- izgradnjo bunkerja B III 2,200.120 din
- predelava separacije 1,450.000 din

Skupaj 5,276.240 din

Ob upoštevanju skupnih prihrankov v znesku 1,051.842. din leto, bi se vložena investicija amor-

Na gradbišču OSRD v Guspisbachu. Na sliki so vodja gradbišča, inž. Boris Dolanc in Ludvik Zalokar

Foto: Ivo Zupan

tizirala v približno petih letih.

Prednosti uvedbe dvotretjinskega obratovanja z osemurno prekinjivostjo dela bi bile naslednje:

- ukinitvev nočnega dela za ženske
- znižanje stroškov proizvodnje, t. j. manjša poraba električne energije, vode za separiranje, itd.,
- možnost opravljanja remontov med tednom v nočni izmeni;
- ublažili bi pomanjkanje sposobne delovne sile zaradi prezaporeditve v dve tretjini.

Seveda pa ima ta varianta tudi določene pomanjkljivosti in to:

- potrebna so razmeroma visoka investicijska vlaganja za doseg tega cilja;
- obstojajo možnosti zamašitve bunkerjev zaradi vlažnega premoga,
- v primeru okvare na separaciji, bi prišlo do večjega izpada proizvodnje.

V primeru povečane proizvodnje komercialnega premoga v primerjavi s kotlovnim, bi bilo potrebno pospeševati proizvodnjo komercialnega premoga, predvsem na obeh dnevih izmenah, ker bi sicer tudi projektirana bunkerja ne

imela zadostne zmogljivosti.

Zaključek

Iz skopega obrisa rezultatov študije o možnosti uvedbe dvotretjinskega obratovanja na separaciji Trbovlje vidimo, da je pri sedanji višini proizvodnje komercialnega premoga, umestna uvedba dvotretjinskega obratovanja separacije, ker s tem rešimo vprašanje nočnega dela na separaciji zaposlenih žensk, pomanjkanje delovne sile, po določenem času pa bi dosegli tudi gospodarski učinek.

Mirko Mrva

Finančno poslovanje v razdobju januar - oktober 1972

Po obračunu dohodka za razdobje januar-oktober 1972, smo finančni rezultat nekoliko popravili, vendar smo še precej pod načrtom. V primerjavi s stanjem koncem avgusta smo izgubo v osnovni dejavnosti znižali, pa tudi druge proizvodne delovne enote so končni finančni izid nekoliko izboljšale.

V posameznih dejavnostih naše delovne organizacije je obračun doseganja in delitve celotnega doseganja in delitve celotnega dohodka ter dohodka naslednji:

Osnovna dejavnost

Rudnik Hrastnik proizvodni in finančni načrt sicer izpolnjuje in tudi prekoračuje, vendar so izplačani bruto osebni dohodki, v odstotku izkazani, višji kot pa dosežen dohodek za razdelitev. Zaradi tega je ostanek dohodka za sklade globoko pod načrtovano vsoto.

Za rudnik Trbovlje smo načrtovali le proizvodnjo kotlovnega premoga. Dejansko pa proizvaja rudnik tudi druge vrste premoga, kar ima za posledico, da je doseganje finančnega načrta višje od proizvodnega. Vsota izplačanih bruto osebnih dohodkov je sicer višja od načrtovane, vendar pa precej nižja, v indeksu izraženo, od doseženega dohodka za razdelitev. Pozitivni rezultat tega je visoko dosežen ostanek dohodka za sklade.

Rudnik Zagorje je izgubo še povečal. Ta je višja od doseženega dobička na drugih dveh rudnikih tako, da ima osnovna dejavnost koncem oktobra še vedno izgubo. Je pa precej nižja od izgube koncem avgusta, ko je znašala 2,072,600 din, koncem oktobra pa je znašala še 857.200 din.

Doseganje finančnega načrta v odstotkih:

Elementi	Hrastnik	Trbovlje	Zagorje	ZPT
prodaja premoga v količini	102,2	102,0	86,7	97,8
celotni dohodek	100,5	113,6	87,4	101,4
materialni stroški	90,2	107,4	94,6	97,9
dohodek	114,4	119,8	80,7	104,1
obveznosti iz dohodka	130,2	113,3	104,2	117,1
dohodek za razdelitev	112,6	120,4	77,7	102,5
brutto osebni dohodki	123,2	106,1	104,5	109,6
družbene službe	100,0	100,0	100,0	100,0
ostanek za sklade	33,3	321,6	izguba	izguba

Načrtovano delitev dohodka sodosegle delovne enote osnovne dejavnosti takole:

Delovna enota	načrtovano	doseženo	razlika
Hrastnik			
— brutto osebni dohodki	23,799.200	29,326.600	5,527.400
— družbene službe	461.800	461.800	—
— ostanek za sklade	3,116.700	1,038.600	—2,078.100
Skupaj	27,377.700	30,827.000	+3,449.300
delitev v %:			
— brutto osebni dohodki	96,9	95,1	8,2
— družbene službe	1,7	1,5	—0,2
— ostanek za sklade	11,4	3,4	—0,8
Trbovlje			
— brutto osebni dohodki	19,406.700	20,588.000	1,181,300
— družbene službe	290.900	290.900	—
— ostanek za sklade	1,408.900	4,530.600	3,121,700
Skupaj	21,106.500	25,409.500	4,303.000
delitev v %:			
— brutto osebni dohodki	91,9	81,0	—10,9
— družbene službe	1,4	1,2	— 0,2
— ostanek za sklade	6,7	17,8	11,1
ZAGORJE			
— brutto osebni dohodki	28,442.700	29,713.400	1,270.700
— družbene službe	307.800	307.800	—
— ostanek za sklade	1,002.500	—6,910.700	—7,913.200
Skupaj	29,753.000	23,110.500	—6,642.500
delitev v %:			
— brutto osebni dohodki	95,6	128,6	33,0
— družbene službe	1,0	1,3	0,3
— ostanek za sklade	3,4	—29,9	—33,3
Skupne službe			
— brutto osebni dohodki	21,119.300	22,010.200	890.900
— družbene službe	—	—	—
— ostanek za sklade	—	484.300	484.300
Skupaj	21,119.300	22,494.500	1,375.200
delitev v %:			
— za brutto osebne dohodke	100,0	97,8	—2,2
— družbene službe	—	—	—
— ostanek za sklade	—	2,2	2,2

Osnovna dejavnost skupaj			
— brutto osebni dohodki	92,767.900	101,638.200	8,870.300
— družbene službe	1,060.500	1,060.500	—
— ostanek za sklade			
Skupaj	99,356.500	101,841.500	—2,485.000
delitev v %:			
— brutto osebni dohodki	93,4	99,8	6,4
— družbene službe	1,1	1,0	—0,1
— ostanek za sklade	5,5	—0,8	—6,3

Rudnika Trbovlje in Hrastnik izkazujeta pozitivni ostanek dohodka pri premogu in storitvah, Hrastnik pa še pri pralnici. Druge dejavnosti (samski domovi, zemljiška posest in kotlarna Hrastnik) so negativne. Zaskrbljujoča je izguba kotlarne, Hrastnik, ki narašča iz meseca v mesec in znaša koncem oktobra 272.400 din, kar seveda končni finančni rezultat rudnika Hrastnik, občutno poslabša.

Na rudniku Zagorje je poleg izgube pri premogu negativna še zemljiška posest, ta primer pa je tudi na ostalih dveh rudnikih. Presežek dohodka izkazujejo storitve in samski domovi.

Skupne službe so v končnem seštevku pozitivne, posamezne obračunske enote pa dajejo naslednjo podobo:

Pozitivne razlike			
— prevoz po železnici Zagorje	1.100		
— upravno-prodajna režija	14.800		
— žaga Trbovlje	94.900		
— izredni dohodki	917.50		1,028.300

Negotivne razlike			
— separacija Trbovlje	24.000		
— laboratorij	10.600		
— žaga Zagorje	50.000		
— izredni izdatki	459.400		544.000
Ostane pozitivna razlika			484.300

Če povzamemo vse dosežene negativne in pozitivne ostanke dohodka v delovnih enotah osnovne

Negativni ostanki
— rudnik Zagorje 6,910.700 din

Pozitivni ostanki
— rudnik Hrastnik 1,038.600
— rudnik Trbovlje 4,530.600
— skupne službe 484.300
ostane izguba 6,053.500 din
857.200 din

V dveh mesecih smo izgrbo znizali za 1,215,400 din in smemo pričakovati, da je v končnem letnem obračunu ne bo. Načrtovani osta-

ne dejavnosti, vidimo, da smo dosegli v devetmesečnem poslovanju naslednji finančni rezultat:

nek dohodka za sklade pa v letnem znesku ne bo dosežen. Če pogledamo rezultate dveh mesecev, ugotovimo, da je bila izguba znizana po delovnih enotah takole:

Delovna enota	ostanek dohodka		
	koncem avgusta	september in oktober	koncem oktobra
rudnik Hrastnik	740.200	298.400	1,038.600
rudnik Trbovlje	2,615.400	1,915.200	4,530.600
rudnik Zagorje	—5,233.300	—1,677.400	—6,910.700
skupne službe	— 194.900	679.200	484.300
Celokupno	—2,072.600	1,215.400	— 857.200

Vse delovne enote so v septembru in oktobru finančne rezultate popravile, le rudnik Zagorje je izgubo še nekoliko povečal.

Obrat za specialna rudarska dela-OSRD

Izguba na domačih gradbiščih narašča. V septembru in oktobru se je povečala za 682.700 din in

ZANIMIVOSTI DOMA IN PO SVETU

Skladiščenje premoga

Ameriška firma Long Airdox Co., je razvila nov postopek skladiščenja premoga v silosih. Imenuje se Ladco System. Pri tem sistemu je onemogočeno vžiganje premoga. Dopusča pa vskladiščenje med 1500 in 2000 tonami premoga.

Vplinjavanje premoga

Ameriški inštitut »Of Gas Technology (IGT), je pustil v obratovanje polindustrijske naprave za vplinjavanje premoga po novem stopku »Hygas«. V tem primeru lahko govorimo o hidrogazifikaciji, s katero dobijo plin, ki vsebuje le 20 % metana. Z nadaljnjim postopkom dobijo plin z 950 Btu/kub. st.

Energija v Italiji

V letu 1971 se je poraba vseh vrst energije v Italiji povečala za 2,7 %, v primerjavi z letom poprej. Največ se je letna poraba povečala v letu 1960 in sicer za 16,6 %. Od skupnih količin porabljene energije, je bila udeležena nafta z 71,3 %, zemeljski plin 10,1 %, premog 8,3 % in ostali viri energije z 10,3 % (hidroenergija in atomska energija). Italija porabi le 20,9 % energije, ki izvira iz domačih virov, medtem ko v glavnem uvažajo nafto in premog.

Proizvodnja premoag v Maroku

Maroška firma »Charbonnages Nord-Africains« predvideva, da se bo proizvodnja antracita v rudniku Djerda povečala od 0,6 na 1,1 milijonov ton. Cenijo, da to ležišče vsebuje 100 milijonov ton antracita. Dosedanja lastna poraba tega premoga znaša v Maroku 0,5 milijonov ton, v gradnji pa je termoelektrarna, ki bo letno porabila 0,7 milijonov ton premoga.

Naprava za kontrolo zraka

V ZDA so naročili izdelavo konstrukcije in izdelavo nove naprave za kontrolo zraka v rudnikih. Ta elektronska naprava bo merila kritične faktorje, vključno z vsebino metana in ogljikovega monoksida, temperaturo zraka ter kroženje in zadimljenost zraka. Novo napravo bodo predhodno preizkusili v demonstracijskem centru naročnika v Brucetonu.

Največji izvoznik premoga

V letu 1971 je Poljska izvozila skupno 30,5 milijonov ton premoga. V letu 1970 je bil izvoz premoga manjši za 8 % in je znašal 28 milijonov ton. Približno tretjino te

znaša koncem oktobra 2.527.500 din. Pri izgubi prednjači gradbišče Nikšič, kamor je bila že poslana zahteva za priznanje plačila del, ki so jih opravili več kot določa pogodba, in za spremembo pogodbenih cen. Negativni rezultat je tudi na gradbišču Cementarne Trbovlje in rudniku Idrija zaradi zaključnih del, na gradbišču Podsused pa zaradi pripravljalnih del. Slabši fi-

nančni rezultati so še na gradbišču OSRD na rudniku Zagorje.

Z deviznim prilivom z inozemskih gradbišč omenjeno izgubo v celoti pokrijemo. Ostanke še pozitivni ostanek za sklade, ki pa ni v načrtovani višini.

Finančni načrt za deset mesecev 1972 je dosegel OSRD v naslednjih odstotkih:

Elementi	domaća gradbišča	devizni priliv	Skupaj
celotni dohodek	101,7	134,4	107,0
materialni stroški	103,6	—	103,7
dohodek	100,5	134,1	108,7
obveznosti iz dohodka	110,9	—	110,9
dohodek za razdelitev	99,2	134,1	108,5
bruto osebni dohodki	126,4	—	126,4
družbene službe	100,0	—	100,0
bruto skladi	izguba	134,1	66,7

Načrtovano delitev dohodka je dosegel OSRD z naslednjimi zneski:

	načrtovano	doseženo	razlika
Domaća gradbišča			
— bruto osebni dohodki	10.833.300	13.691.800	2.858.500
— družbene službe	123.800	123.800	—
— ostanek za sklade	423.800	—2.527.500	—2.951.300
Skupaj	11.380.900	11.288.100	— 92.800
delitev v %:			
— bruto osebni dohodki	95,2	121,3	26,1
— družbene službe	1,1	1,1	—
— ostanek za sklade	3,7	—22,4	—26,1
Devizni priliv			
— za sklade	4.169.200	5.591.000	1.421.800
OSRD skupaj			
— bruto osebni dohodki	10.833.300	13.691.800	2.858.500
— družbene službe	123.800	123.800	—
— ostanek za sklade	4.593.000	3.063.500	—1.529.500
Skupaj	15.550.100	16.879.100	1.329.000
delitev v %:			
— bruto osebni dohodki	69,7	81,1	11,4
— družbene službe	0,8	0,7	— 0,1
— ostanek za sklade	29,5	18,2	—11,3

Obrat za proizvodnjo gradbenega materiala — GRAMAT

Finančni rezultat tega obrata se je še izboljšal, k čemur doprinašajo delovne enote v Trbovljah. E-

note na rudnikih Hrestnik in Zagorje so negativne. Doseganje in delitev celotnega dohodka je na posameznih področjih naslednje (izpolnitev devetmesečnega finančnega načrta v %):

Elementi	Hrastnik	Trbovlje	Zagorje	Skupaj
celotni dohodek	106,5	106,0	86,4	102,8
materialni stroški	140,4	94,0	133,4	102,1
dohodek	73,7	117,7	68,6	103,5
obveznosti iz dohodka	95,8	129,6	114,9	124,0
dohodek za razdelitev	71,0	116,4	64,4	101,2
bruto osebni dohodki	81,8	99,7	76,4	92,7
družbene službe	—	100,0	100,0	100,0
ostanek za sklade	izguba	268,0	izguba	202,8

Za enote v Hrastniku je bila že s finančnim načrtom predvidena izguba in to pri betonarni. Dobiček kamnoloma v višini 74.800 din ne zadošča za pokritje izgube betonarne, ki znaša 130.800 din.

Vse enote v Trbovljah so pozitivne, dočim sta obe enoti v Zagorju negativni.

Načrtovana in dosežena delitev dohodka je naslednja:

količine izvozijo v SSSR, ostali kupci pa so še ČSSR, DR Nemčija Madžarska, v manjši meri pa tudi Jugoslavija. Določene količine premoega izvozijo tudi v zahodne države.

Proizvodnja premoga v Kolubari

V prvih osmih mesecih t. l. so po podatkih srbske gospodarske zbornice, proizvedli v Kolubarškem premogovnem bazenu 3.316.356 ton premoga, kar je 6,5 % manj od proizvodnje v enakem razdobju preteklega leta. Na višino proizvodnje je zelo vplivalo normalno obratovanje hidroelektrarn zaradi zadostnih količin vode. Že dalje časa so akumulacijska jezera polna vode, zato termoelektrarne niso delale normalno z vsemi zmogljivostmi.

Proizvodnja termoelektrarn

V razdobju januar-avgust 1972, termoelektrarne v Jugoslaviji niso delale tako kot je določal načrt njihove proizvodnje za letošnje leto. V tem razdobju so proizvedle 7 milijard 365 milijonov kWh termoenenergije, kar je za 12,7 % manj od načrtovanih količin za to razdobje. Na njihovo obratovanje je vplivalo normalno obratovanje hidroelektrarn in večje okvare na nekaterih termoelektrarnah. Samo v avgustu so bile zmogljivosti termoelektrarn izkoriščene le v višini 74 %. Seveda pa je to zelo vplivalo na zmanjševanje proizvodnje premoga v premogovnikih.

Pomanjkanje rudarjev

V združenih rudnikih rjavega premoga v Srbiji so nakopali v prvih osmih mesecih, t. l. skupno 743.146 ton premoga. S tem niso dosegli proizvodnje premoga iz leta 1971. Z izjemo premogovnika Aleksinac so vsi drugi premogovniki imeli manjšo proizvodnjo v primerjavi z lanskoletnim enakim razdobjem t. j. v Rembasu, Bogovini in Soku. Strokovnjaki trdijo, da se je proizvodnja premoga v tem bazenu zmanjšala v glavnem zaradi pomanjkanja delovnih moči. To pomanjkanje je postalo že kar kronično.

Proizvodnja premoga v Indiji

Indija je objavila nove podatke o rezervah premoga. V letu 1968 so znašale skupne rezerve premoga v tej državi 120 milijard ton. Po podatkih koncem leta 1971 pa znašajo te rezerve skoraj 81 milijard ton. Od te količine je verjetnih zalog 38, ocenjujejo pa še 26 milijard ton. Največje rezerve premoga leže v državah Bihar in Zahodna Bengalija. V letu 1971 so nakopali v tej državi t. j. v Indiji, skupno 69,1 milijonov ton, t. j. nekoliko

	načrtovano	doseženo	razlika
HRASTNIK:			
— bruto osebni dohodki	303.800	248.500	-55.300
— družbene službe	—	—	—
— izguba	-32.500	-56.000	-23.500
Skupaj	271.300	192.500	78.800
delitev v %:			
— bruto osebni dohodki	112,0	129,1	17,1
— družbene službe	—	—	—
— izguba	-12,0	-29,1	17,1
TRBOVLJE			
— bruto osebni dohodki	2.179.800	2.172.300	-7.500
— družbene službe	19.800	19.800	—
— ostanek za sklade	242.200	649.000	406.800
Skupaj	2.441.800	2.841.100	399.300
delitev v %:			
— bruto osebni dohodki	89,3	76,5	-12,8
— družbene službe	0,8	0,7	-0,1
— ostanek za sklade	9,9	22,8	12,9
ZAGORJE			
— bruto osebni dohodki	722.300	551.900	-170.400
— družbene službe	700	700	—
— ostanek za sklade	58.300	-49.500	-107.800
Skupaj	781.300	503.100	-278.200
delitev v %:			
— bruto osebni dohodki	92,4	109,7	17,3
— družbene službe	0,1	0,1	—
— ostanek za sklade	7,5	-9,8	-17,3
GRAMAT skupaj			
— bruto osebni dohodki	3.205.900	2.972.700	-233.200
— družbene službe	20.500	20.500	—
— ostanek za sklade	268.000	543.500	275.500
Skupaj	3.494.400	3.536.700	42.300
delitev v %:			
— bruto osebni dohodki	91,7	84,1	-7,6
— družbene službe	0,6	0,6	—
— ostanek za sklade	7,7	15,3	7,6
tate izboljšujejo. Desetmesečni finančni načrt so dosegli v naslednjih odstotkih:			
Avtopark, elektrostrojni obrat in toplarna svoje finančne rezultate	Avtopark	ESO	Toplarna
celotni dohodek	110,2	103,2	79,5
materialni stroški	116,4	113,1	62,9
dohodek	105,1	92,5	140,2
obveznosti iz dohodka	135,3	101,1	119,8
dohodek za razdelitev	101,6	91,7	144,8
bruto osebni dohodki	100,0	91,5	103,1
družbene službe	100,0	—	—
ostanek za sklade	118,7	95,8	252,5
V obračunu za avgust je izkazoval ESO izgubo v višini 151.300 din, ker pomotoma niso bili obračunani izdelani rezervni deli ter nedokončana proizvodnja. Takoj v naslednjem mesecu je bila ta napaka popravljena in je seveda o-			
bračun po stanju koncem oktobra popolnoma drugačen. Vse te tri dejavnosti svoje finančne rezultate izboljšujejo, kar se vidi iz naslednjega pregleda doseganja in delitve dohodka:			
Avtopark:			
— bruto osebni dohodki	2.381.200	2.380.600	-600
— družbene službe	14.900	14.900	—
— ostanek za sklade	232.600	276.200	43.000
Skupaj	2.628.700	2.671.700	43.000
delitev v %:			
— bruto osebni dohodki	90,6	89,1	-1,5
— družbene službe	0,6	0,6	—
— ostanek za sklade	8,8	10,3	1,5

manj kot dve leti popreje, medtem ko je eksploatacija lignita porastla od 153.000 ton na 3,7 milijonov ton. Od celotne količine so 72,2% premoga pridobili v rudnikih v zasebni lasti, 20,7% premoga pa v državnih rudnikih. Od celotne količine nakopanega premoga so 80% le-tega nakopali iz globljih jam. V rudnikih, ki so v zasebni lasti, pridobivajo premog z ročno eksploatacijo, medtem ko pridobivajo premog v državnih premogovnikih deloma ali v celoti na mehaniziran način.

Briketi

Tovarna kisika v Mostarju, ki je članica združenega podjetja Tehnogas, bo, kakor pričakujejo, prva pri nas začela proizvajati ogljikov dioksid v trdnem stanju, v takomenovanih briketih. Ta proizvod bo omogočil vključevanje naše države v sodobni svetovni sistem transporta blaga s hladilniki. Briketi ogljikovega dioksida bodo uspešno zamenjali stroje za hlajenje v specialnih vozilih.

Saniranje premogovnikov v Porurju

V letu 1968 so ustanovili v Ruhrkohle A. G. skupno enotno družbo porurskih premogovnikov. Upali so, da bodo v tem okviru rešili strukturalno krizo, ki traja v nemških premogovnikih črnega premoga od leta 1958 dalje. Zaradi stavk v premogovnikih in drugih vzrokov, so se izgube v tem podjetju v preteklih letih povečale. Trenutno je v teku sprememba ob pomoči nemške zvezne države in severne rensko-westfalske pokrajine. Ruhrkohle A. G. je imelo že v letošnjem letu več sto milijonov DM izgube. Večmesečni pogovori o saniranju tega podjetja se nahajajo pred končnim uspešnim zaključkom. V Porurju si obetajo od sporazuma, ki naj bi končno rešil vprašanje nadaljnega napredka te družbe, veliko olajšanje. Kljub temu pa poudarjajo, da je saniranje tega podjetja kratkoročen in v nobenem primeru seveda ne nadomešča konsolidacije, ki bo seveda še vedno potrebna.

Pridobivanje metana iz premoga

Firma Continental Oil Co. bo porabila 5 milijonov dolarjev za zgraditev naprav za pridobivanje plina, dobljenega z vplinjevanjem premoga v metan. Napravo grade v Westfieldu v Škotski. Imela bo zmogljivost za proizvodnjo 3,5 milijonov kubikov metana na dan. Obratovati bo naprava pričela sredi leta 1973. Plin bodo proizvajali iz premoga po Lurgijevem postopku. Pridobivali ga bodo skozi konverter, v katerem se ogljikov monoksid predela s pomočjo vodne pare

E S O			
— bruto osebni dohodki	4,478.300	4,097.600	—370.700
— ostanek za sklade	—	—	—
— družbene službe	274.300	262.700	— 11.600
Skupaj	4,752.600	4,360.300	—392,300
delitev v %:			
— bruto osebni dohodki	94,2	94,0	—0,2
— družbene službe	—	—	—
— ostanek za sklade	5,8	6,0	0,2

Toplarna			
— bruto osebni dohodki	183.700	189.400	5.700
— družbene službe	—	—	—
— ostanek za sklade	71.200	179.800	108.600
Skupaj	254.900	369.200	114.300
delitev v %:			
— bruto osebni dohodki	72,1	51,3	— 20,8
— družbene službe	—	—	—
— ostanek za sklade	27,9	48,7	20,8

Vse proizvodne dejavnosti skupaj v končnem rezultatu sicer ne izkazujejo izgube, vendar pa je doseženi ostanek dohodka za sklade globoko pod načrtovanim. Je pa tudi slabši od rezultata, dosežene- ga v istem razdobju lanskega leta. Vzrok je v izgubi osnovne dejavnosti, odnosno določeno rečeno, v izgubi rudnika Zagorje. Rezultat vseh proizvodnih dejavnosti pa je takšenle:

Elementi	Načrtovano din	Doseženo din	%
celotni dohodek	247.736.500	253.048.800	102,1
materialni stroški	106.873.700	106.106.300	99,3
dohodek	140.862.800	146.952.500	104,3
obveznosti iz dohodka	14.825.600	17.294.000	116,6
dohodek za razdelitev	126.037.200	129.658.500	102,9
bruto osebni dohodki	113.850.300	124.970.300	109,8
družbene službe	1.219.700	1.219.700	100,0
ostanek za sklade	10.967.200	3.468.500	31,6
— delitev v %:			
bruto osebni dohodki	90,3	96,4	106,8
družbene službe	1,0	0,9	90,0
ostanek za sklade	8,7	2,7	31,0

Iz tega pregleda sledi, da finančni načrt v redu izpolnjujemo. Pač pa je razkorak med razpoložljivim ostankom dohodka za razdelitev in izplačanimi osebnimi dohodki. Pri prvem je indeks 102,9 — pri drugem pa 109,8 — torej smo izplačali osebnih dohodkov v skupnem znesku procentualno več, kot pa je znašal ostanek dohodka (zopet procentualno) za nadaljnjo delitev.

Neproizvodne dejavnosti

Rudarski šolski center, menze in počitniški domovi, izkazujejo v skupnem seštevku negativni finančni rezultat, ki je pa nižji kot je bil koncem avgusta. Izguba je pri rudarskem šolskem centru v glavnem nastala zaradi nižje proizvodnje premoga, ker je bil sredi leta ukinjen učni revir na rudniku Zagorje. Tudi na učnem revirju Trbovlje je letošnja proizvodnja nižja od lanskeletne za polovico. Menzi v Hrastniku in Zagorju sta pozitivni, v Trbovljah pa izkazuje nekaj izgube, ki pa bo do konca leta odpravljena. Počitniški domovi so v končni vsoti pozitivni, razen Partizanskega vrha. Dokončni rezultat pa bo znan z letnim obračunom.

Posamezne enote izkazujejo tele ostanke dohodka za sklade oziroma izgubo:

Rudarski šolski center	— 396.200
Menze:	
— Hrastnik	+ 22.500
— Trbovlje	— 24.500
— Zagorje	+ 59.700
	+ 57.700

Počitniški domovi:

— Rab	+198.900
— Crikvenica	+ 22.800
— Partizan. vrh	— 25.400
Skupaj	+196.300
	—142.200

Koncem avgusta je znašal negativni rezultat neproizvodnih dejavnosti 241.100 din, t. j. v septembru in oktobru pa izboljšanje za 98.900 din.

Zaključek

V primerjavi z istim razdobjem leta 1971, smo dosegli in razdelili celotni dohodek takole:

v vodik. Ta vodik v posebnem reaktorju kombinirajo z ogljikovim monoksidom in z niklom kot katalizatorjem. Tako pridobivajo plin, ki ima več kot 90 Vol% metana. Takšen plin ima dvakrat večjo toplotno moč od plina, ki ga dobijo z vplinjavanjem premoga.

Premog v Argentini

Družba Jacimientos iz Buenos Airesa predvideva povečanje eksploatacije premoga od 1 na 3 milijone ton letno v letu 1978. Našli so nova nahajališča premoga 80 km severno od Cordobe.

Stanje v rudarstvu

V času od 9. do 11. novembra 1972, je v Prištini zasedal upravni odbor združenja premogovnikov—Beograd, katerega član je tudi naše podjetje. Z naše strani je sodeloval na seji član upravnega odbora združenja, namestnik glavnega direktorja Jože Zorčič, inž. Razpravljali so o stanju rudarstva v Jugoslaviji. Ob navzočnosti zveznega sekretarja za finance Janka Smoleta, zveznega sekretarja za gospodarstvo Boška Dimitrijevića, člana zveznega izvršnega sveta Imre Pulja in drugih funkcionarjev, je predsednik upravnega odbora združenja Miloš Milatović, podčrtal težko situacijo v premogovnikih, predvsem tistih, ki s premogom oskrbujejo termoelektrarne. Svoje poročilo je povezal s težkim političnim stanjem v premogovnikih, ki se ponekod kaže tudi s prekinitvijo dela.

Ugotovili so, da je situacija v premogovnikih toliko težja, kolikor v zadnjem času upada število zaposlenih, posebno visokokvalificiranih rudarjev, kar v znatni meri vpliva na proizvodnjo in posebej na rezultate. Na seji so ugotovili, da je zgrešena teorija, o tem da se v premogovništvu in energetiki ceneje proizvaja in prodaja, kakor v razvitih državah Evrope, ki imajo mnogo večjo produktivnost. Ta teorija je seveda prizadela premogovnikom in energetiki večje izgube. Vsi navzoči so se strinjali v razpravi s tem, da je treba situacijo v premogovnikih in termoelektrarnah izboljšati in preprečiti odhajanje delovnih moči. Če s tem ne bi uspeli, bi bila pričakovana proizvodnja do leta 1975 v višini 40 milijonov ton, skorajda ogrožena. Precej pripomb je bilo tudi na račun razvojne politike in izkoriščanja naravnih bogastev. Spričo tega prihaja do napak, ker pri izvajanju raznih načrtov ne konzultirajo dovolj proizvajalce premoga, zato prihaja tudi do prekomernega uvoza tekočih goriv. Janko Smole je govoril o tem, da je treba nacionalni surovinski bazi dati večjo prednost. Hkrati je bil mnenja, da je treba s skupnimi napori priti do ustreznih cen električne energije.

Elementi	I-X/71	I-X/72	%
celotni dohodek	220.246.300	262.818.000	119,3
materialni stroški	89.333.300	112.458.200	125,9
dohodek	130.913.000	150.359.800	114,9
obveznosti iz dohodka	14.126.600	17.612.000	124,7
dohodek za razdelitev	116.786.400	132.747.800	113,7
bruto osebni dohodki	111.671.300	128.201.800	114,8
družbene službe	1.118.900	1.219.700	109,0
bruto skladi	3.996.200	3.326.300	83,2
delitev dohodka v %:			
— bruto osebni dohodki	95,6	96,6	101,0
— družbene službe	1,0	0,9	90,0
— ostanek za sklade	3,4	2,5	73,5

Celotni dohodek je narasel manj, kot so se zvišali materialni stroški. Nabavne cene reprodukcijskega materiala, razne storitve in amortizacija so narastle procentualno več kot so se dvignile prodajne cene naših proizvodov in storitev. Obveznosti, ki se pokrivajo iz dohodka, so se tudi precej dvignile. Tu gre predvsem za dodatne prispevke socialnemu zavarovanju, ki so višji zaradi povečanih osebnih dohodkov; nadalje predstavljajo precejšnjo obremenitev bančne obresti, pri katerih se je tudi dvignila obrestna mera, najemamo pa tudi veliko več premostitvenih kre-

Delovna enota	I-X/71	I-X/72	%
rudnik Hrastnik	1.704,00	2.067,00	121,3
rudnik Trbovlje	1.680,00	2.062,00	122,7
rudnik Zagorje	1.642,00	1.955,00	119,1
skupni prevoz	1.495,00	1.847,00	123,5
separacija Trbovlje	1.377,00	1.726,00	125,3
separacija Zagorje	1.338,00	1.587,00	118,6
nabavni oddelek	1.408,00	1.701,00	120,8
uprava ZP	1.859,00	2.178,00	117,2
O S R D	1.916,00	2.418,00	126,2
strojni obrat	1.464,00	1.708,00	116,7
elektro obrat	1.515,00	1.770,00	116,8
avtopark	1.583,00	2.060,00	130,1
GRAMAT	1.366,00	1.667,00	122,0
toplarna	—	2.047,00	—
ZPT	1.641,00	2.002,00	122,0

Povprečni osebni dohodki so se povečali za 22% in so še v okviru samoupravnega sporazuma.

Finančna likvidnost podjetja se ni izboljšala, govorimo lahko še o poslabšanju. Naše terjatve do kupcev iz dneva v dan naraščajo, kar ima za posledico, da moramo mesečno najemati drage premostitvene kredite za redno izplačilo osebnih dohodkov. Proti nerednim plačnikom podvzemamo vse možne ukrepe, od rednih opominov do tožb in tudi do ustavitve dobav, vendar ne zaznamujemo kakšnega posebnega uspeha. Upamo, da bodo ukrepi za odpravo nelikvidnosti, ki

stojijo v veljavi v začetku leta 1973, napravili pri nerednih in malomarnih dolžnikih nekaj reda. Iz teh razlogov tudi mi ne moremo naših obveznosti plačevati ob rokih zapadlosti, kar velja predvsem za anuitete in razne pogodbene obveznosti. Glavne dolžnike predstavljajo pri nas elektrogospodarstvo, cementarna, tovarna glinice in aluminija Kidričevo, železnica ter trgovska podjetja v Zagrebu. Če bi se pri imenovanih finančno stanje uredilo in konsolidiralo, ne bi imeli z našo nelikvidnostjo nobenih težav.

Roman Turnšek

Proizvodnja premogovnikov v oktobru

V jugoslovanskih premogovnikih tudi v oktobru tega leta, niso dosegli načrtovalne proizvodnje. Po načrtu bi morala znašati proizvodnja ta mesec skupno 3.036.724 ton, dejansko pa so proizvedli le 2.792.159 ton. Nižjo proizvodno so imeli v vseh republikah, z izjemo v Sloveniji, kjer pa je bila proizvodnja lignita v Velenju, večja od načrta. V primerjavi s proizvodnjo premoga v letu 1971, pa je bila proizvodnja v letošnjem oktobru 3,6% večja.

Vagoni za prevoz premoga

Jugoslovanske železnice v oktobru t. l. niso mogle v celoti ustreči zahtevam premogovnikov za prevoz premoga z železniškimi vagoni. Vzrok temu je, da je bila železnica zelo angažirana pri prevozu sezonskih artiklov-poljščin. Tudi to je bil vzrok, da nekateri premogovniki niso mogli izpolniti načrtovalne proizvodnje premoga.

Sodelovanje med Poljsko in ČSSR na področju energetike

Poljska razpolaga s približno 80 mlrd. ton premoga, rezerve premoga so koncentrirane v premogovnikih gornje Šlezije, na meji s ČSSR. V povojnem obdobju je Poljska izvozila skupno 569 milijonov ton, od tega približno 60 milijonov ton v ČSSR, kar znaša 10,5% vsega izvoza oziroma 18,8% izvoza v socialistične države. Konec leta 1970 so bili izdelani načrti za izvoz poljske elektroenergije v ČSSR, ki bo v obdobju 1972-1975 dosegel 240 milijonov kWh letno.

Poraba premoga v SSSR

V SSSR predvidevajo, da bo znašala proizvodnja premoga v letu 1975 skupno 700 milijonov ton, od tega pridobili 190 milijonov ton na površinskih kopih. Po uradnih podatkih bodo v letu 2000 iz površinskih kopov proizvedli 1.153 milijonov ton premoga. Tega bodo v prvi vrsti koristili za proizvodnjo energije. Večji del rezerv premoga imajo naslednja območja: Išinski 140, Severni Kazahstan 17,5 — Kuznjecki 13,0 — Vzhodni Sibirsk 30 milijard ton.

Rjavi premog in tok v ZRN

Proizvodnja električnega toka na bazi rjavega premoga bo pomembno naraščala. V revirjih rjavega premoga v Porurju, na Bavarskem in v Helmstadtu je v gradnji ali pa naročenih 5.125 MW zmogljivosti. Na ta način se bo instalirana zmogljivost na bazi rjavega premoga v prihodnjih štirih letih povečala na 14.000 MW. Konec 1971 so znašale instalirane

Doseganje in poraba amortizacije

Po predračunu predvidena višina amortizacije za leto 1972, v znesku 28.758.000 din, bo dosežena v celoti in še nekaj presežena. O-

bračun dosežene in porabljene amortizacije za dobo od 1. 1. do 31. 10. 1972 izgleda za vse proizvodne dejavnosti takole:

Skupno doseženo		24,149.100 din
Porabljeno:		
— redna zamenjava in nove nabave	15,066.500	
— udeležba pri kreditih	362.800	
— plačane anuitete	3,231.700	18,661.000 din
Manj porabljeno		5,488.100 din

Bančni kredit uporabljamo le za izgradnjo II. faze toplarne v Trbovljah. Neparabljeno amortizacijo uporabljamo za obratna sredstva, ki nam jih zaradi zelo slabega plačevanja faktur s strani naših kupcev, silno primanjkuje. Zaradi tega smo v zaostanku z odplačili anuitet za preje odobrena investicijska posojila.

Gornji pregled amortizacije se nanaša izključno na obračun leta 1972. V doseženi amortizaciji ni upoštevan prenos neporabljenih sredstev iz leta 1971, v porabljeni

pa niso zajeta razna plačila avansov, dobavljene in še neobračunane opreme in investicijskega materiala v zalogi, obvezne izločitve pri banki in podobno. V pregledu porabljene amortizacije so upoštevani tisti obračuni investicijskih del in opreme, ki so jih delovne enote priznale, neglede na to, ali so bili izvajalcem in dobaviteljem plačani ali ne.

Po posameznih delovnih enotah pa je naslednje stanje dosežene in porabljene amortizacije:

Rudnik Hrastnik		
doseženo		5,841.900 din
porabljeno:		
— redna zamenjava in nove nabave	2,040.900	
— anuitete	399.600	2,440.500 din
manj porabljeno		3,401.400 din

Rudnik Trbovlje		
doseženo		4,349.000 din
porabljeno:		
— redna zamenjava in nove nabave	1,942.800	
— anuitete	328.000	2,270.800 din
manj porabljeno		2,078.200 din

Rudnik Zagorje		
doseženo		6,696.600 din
porabljeno:		
— redna zamenjava in nove nabave	2,924.100	
— anuitete	1,080.000	4,004.100 din
manj porabljeno		2,692.500 din

Skupno koriščena oprema		
Za opremo, ki jo ne moremo zaračunati direktno določeni delovni enoti in ki je skupna za podjetje, smo porabili skupno 1,939.500 din za naslednje nabave:		
— stroj za izdelavo prog F6-A		1,456.000 din
— Isoschaum (pena)		24.300 din
— vrtna garnitura s priborom		454.700 din
— indikator CH ₄		4.500 din

Separaciji Trbovlje in Zagorje		
doseženo		4,000.600 din
porabljeno:		
— redna zamenjava in nove nabave	3,220.900	
— anuitete	501.500	3,722.400 din
manj porabljeno		278.200 din

E S O Trbovlje		
doseženo		221.600 din
porabljeno:		
— za redno zamenjavo in nove nabave		275.300 din
več porabljeno		53.700 din

Toplarna Trbovlje		
doseženo		97.500 din
porabljeno:		
— udeležba pri kreditu	362.800	
— anuitete	244.500	607.300 din
več porabljeno		509.800 din

zmogljivosti termoelektrarn na bazi rjavega premoga 8.335 MW, kar je predstavljalo 27 % proizvodnje vseh termoelektrarn v ZRN. Leta 1971 so javne elektrarne na bazi rjavega premoga proizvedle 57,1 mlrd. kWh, to je 2 mlrd. kWh ali 3,7 % več kot v predhodnem letu. Od skupnih javnih termoelektrarn je odpadlo na rjavi premog 36 % vse proizvodnje termoelektrarn v ZRN.

Kostolac v pričakovanju boljših dni

Rudarsko-energetski kombinat Kostolac, se preusmerja iz jamske na površinsko proizvodnjo premoga-lignita. Kombinat Kostolac je ob letošnjem polletju zabeležil negativni finančni rezultat z izgubo v višini 5 milijonov din. Do izgube je prišlo zavoljo tega, ker je znašala proizvodnja premoga v prvih osmih mesecih t. l. 139.000 ton manj, kakor v istem razdobju leta 1971. V začetku leta je bila situacija povoljna, potem pa so padavine omogočile polno obratovanje hidroenergetskih zmogljivosti. Zato so termoelektrarne, ki jih oskrbuje Kostolac s premogom, podaljšale svoja remontna dela. Na zalogi gi imajo trenutno 150.000 ton lignita, kar seveda ni razveseljivo za rudarje. Oči imajo vedno uprte v termoelektrarno Kostolac, z zmogljivostjo 100 MW. Računajo, da bodo v letošnjem letu proizvedli skupno 1,100.000 ton lignita. Jamska eksploatacija lignita odstopa v zadnjem času svoje mesto površinskemu pridobivanju, ker je tak način proizvodnje cenejši in rentabilnejši. V teku je zapiranje jame Čirikovac. Sedaj proizvedejo v tej jami okrog 300.000 ton premoga, medtem ko bodo na površinskem kopu Čirikovac letno proizvedli okrog 2,5 milijonov ton lignita. V teku so razgovori o kreditiranju, odkupu zemljišč in nabavi mehanizacije. Seveda pa zapiranje jame Čirikovac ne poteka brez bolečin, saj gre za okrog 200 rudarjev. Zato jih bodo prekvalificirali. Nihče ne bo ostal brez dela. Prejšnji rudarji bodo postali bageristi, buldožeristi, strojevodje, varilci in podobno. S svojim poklicem pa bodo morali seveda pričeti znova. Kakor kaže, se bodo vsi privadili novemu delu. Računajo, da bodo z napredkom del na površinski proizvodnji lignita omogočili izgradnjo nove termoelektrarne z močjo 200 MW. Vse kaže, da bodo pričeli z deli na tem objektu že čez leto dni. Sedaj je v Kostolcu zaposlenih okrog 2300 ljudi, ki imajo povprečne mesečne osebne dohodke 1.300,00 din. Vzporedno s proizvodnjo premoga računajo, da se bo sčasoma v njihovem okviru razvila tudi kovinsko-predelovalna industrija. Svoj napredek vidijo predvsem v prosperiteti združenega elektrogospodarstva Srbije.

Žagi Trbovlje in Zagorje		Laboratorij	
doseženo	39.500 din	doseženo	6.900 din
porabljeno	7.500 din	porabljeno	— din
manj porabljeno	32.000 din	manj porabljeno	6.900 din

O S R D

doseženo			1.222.000 din
porabljeno			
— redna zamenjava in nove naba-	1.813.300		
ve	393.900		2.207.200 din
— anuitete			985.200 din
več porabljeno			

GRAMAT

doseženo			549.600 din
porabljeno:			
— redna zamenjava in nove naba-	203.900		
ve	284.200		488.100 din
— anuitete			61.500 din
manj porabljeno			

Avtopark

doseženo	620.700 din
porabljeno za redno za-	
menjavo in nove	
nabave	570.800 din
manj porabljeno	49.900 din

Storitve in skladišča

doseženo (s prejeto za-	167.400 din
kupnino za posojena	
osnovna sredstva)	57.100 din
porabljeno	
manj porabljeno	110.300 din

Uprava ZP

doseženo	335.800 din
porabljeno	70.400 din
manj porabljeno	265.400 din

— prosta	1.858.800	
— vezana	5.053.500	6.912.300 din
Povečanje v letu 1972		
— obračun I-X	24.149.100	
— prodana osnovna sredstva	251.500	24.400.600 din
Skupaj		31.312.900 din

Porabljeno:

— za investicije	17.304.000	
— za anuitete	3.356.400	20.660.400 din
Neporabljeno		10.652.500 din
— od tega: prosto	5.389.800	
vezano	5.262.700	

Vezana sredstva amortizacije	doseženo v I-X/72	77.000 din
predstavljajo položene 10%-ne ga-	na razpolago	259.700 din
rancijske zneske, predpisane izlo-	porabljeno za nabavo	
čitve denarja za investicije, depo-	osnovnih sredstev za	
zite pri banki in razna obvezna ter	šolsko delavnico	173.700 din
neobvezna posojila (za energetiko,	neporabljeno	86.000 din
poslovna združenja). Po stanju		

MENZE

prenos iz leta 1971	26.800 din
doseženo I-X/72	38.600 din
na razpolago	65.400 din
porabljeno za nabavo	
stolov	500 din
neporabljeno	64.900 din

Počitniški domovi

prenos iz leta 1971	228.800 din
doseženo I-X/72	62.900 din
na razpolago	291.700 din
porabljeno za nabavo	
gostinske opreme	100.800 din
neporabljeno	190.900 din

Rudarski šolski center

prenos neporabljene	
amortizacije iz	
leta 1971	182.700 din

Združitev rudarjev v BIH

Pred kratkim se je 25.000 bosanskih rudarjev odločilo, da se združijo v enotno proizvodno organizacijo, da bi na ta način poslovali še bolj učinkovito in stabilneje. Za združitev vseh premogovnikov v tej republici so se odločili že v letu 1971. Doslej so delale na tem programu razne komisije. Novo enotno podjetje bo obsegalo naslednje premogovnike: Titovi rudniki Kreka-Banovići-Tuzla, Srednjebosanski rudniki-Zenica, Rudnik rjavega premoga Miljevina, Rudnik rjavega premoga Ugljenik, Rudnik rjavega premoga Kamengrad-Sanski most, Rudnik lignita Gračanića-Gornji Vakuf, Rudnik rjavega premoga Tušnica-Livno in Rudnik rjavega premoga Mesići. Rudnik lignita Vrbica v Gackem ni vključen v to integracijo, ker se bo po vsej verjetnosti priključil termoelektrirni v Gacki. Predvideno je, da se bo rudnikom sčasoma pridružil tudi Rudarsko-kemijski-technološki institut v Tuzli. Novo podjetje bo proizvedlo letno okrog 12 milijonov ton premoga ali okrog 40% jugoslovanske proizvodnje.

V Bosni so se že v letu 1963 integrirali rudniki rjavega premoga v srednjebosanske rudnike (Breza, Kakanj, Zenica in Bila). V letu 1969 sta se integrirala rudnika Kreka in Banovići v Titove rudnike Kreka-Banovići. Od enotnega podjetja pričakujejo vrsto praktičnih koristi.

Podražitev premoga

Združenje premogovnikov Jugoslavije je koncem novembra 1972 začelo pripravljati predlog za zvišanje cen premoga. Predlog pripravljajo na temelju zmanjševanja proizvodnje premoga, osipanja števila zaposlenih rudarjev in nizkih osebnih dohodkov.

Vplinjevanje premoga

Rudarski urad ZDA je začel s preizkušanjem vplivanja premoga v podzemljskih ležiščih in sicer v rudniku Wyoming. Postopek temelji na injektiranju eksploziva direktno v rudno ležišče. Nato podajajo kisik za izogrevanje. Izogrevanje je omejeno zaradi visoke koncentracije ogljikovega monoksida, zato se le-to odvija podobno kot pri vplinjevanju premoga. S posebnim cevničnim sistemom dovajajo plin na površino zaradi nadaljnje koriscenja. Ta tehnika vplinjevanja pa je seveda izvedljiva le pri večjih ležiščih.

Natančnejši pregled oblikovanja in porabe amortizacijskih sredstev bo prikazan v letnem poslovnem poročilu.

Kje smo v avtomatski obdelavi podatkov?

Hiter razvoj tehnike in elektronike je v zadnjih letih omogočil intenzivnejšo uporabo elektronskih računalnikov. Še pred nekaj leti so bili računalniki namenjeni v glavnem za znanstvene raziskave, sedaj se s hitrim tempom vključujejo na razna področja človekove dejavnosti, tako na komercialna, kakor tudi na finančna, proizvodnjo itd. Vse večji riziko v poslovnem življenju terjata tekoči pregled stanja vseh dogodkov, ki v večji ali manjši meri vplivajo na poslovni uspeh podjetja. V tem pa je tudi uporaba vrednost računalnikov, ki nam omogočajo hitre odločitve na podlagi zbranih podatkov. Hkrati pa nudi avtomatska obdelava podatkov na računalniku tudi največjo mero točnosti, kot tudi bogate analize, katerih na običajen način (ročna obdelava) sploh ni mogoče izračunati do željnega termina.

Tudi v našem podjetju se je pokazala potreba po avtomatski obdelavi podatkov, oziroma po bolj sodobnem obračunu osebnih dohodkov. Po predhodni odločitvi so se pričele priprave za avtomatski obračun osebnih dohodkov, delno že v lanskem letu, intenzivneje pa letos. Sedaj so priprave za sam obračun skoraj končane kompleksno nalogo pa so v Iskri-CAOP začeli programirati. Takoj, ko pomislimo na elektronski računalnik, pa se postavi tudi vprašanje, zakaj je do te odločitve prišlo. K temu nas silijo prednosti, kot so:

- velika točnost in ažurnost obračuna (možnosti kontroliranja vhodnih in vmesnih rezultatov),
- ukinitvev stalnih kartotek, ki so nujno potrebne pri klasičnem obračunu (administrativne in sodne prepovedi, osebni karton, osebno zavarovanje, otroški podatki),
- možnost uporabe vmesnih podatkov za statistično obdelavo podatkov,
- zagotovitev, da se bo resnično na vseh obračunskih enotah obračunavalo enotno,
- največja prednost pa so prav table in rezultati, ki jih dobimo po končanem obračunu.

Različne kontrole vhodnih podatkov pa bodo postopoma privedle do velike discipline pri izpolnjevanju delovne dokumentacije.

Kompleksna naloga — OBRAČUN DELA Z AVTOMATSKO OBDELAVO PODATKOV, je razdeljena na III faze.

I. FAZA

zajema pripravo in obdelavo osnovne datoteke delavcev. Ta faza teče pri nas že nekaj mesecev. Poglejmo, katere podatke zajema osnovna datoteka in zakaj so potrebni. Vsebinska datoteke je naslednja:

priimek in ime, moštvena številka, šifra obračunske enote, spol, stan, narodnost, šifra delovnega mesta, kvalifikacija, factorska udeležba, rojstni podatki, razne vrste delovnih dob, podatki o prebivališču itd. Vsi doslej naštetih podatki nam služijo v glavnem za personalno statistiko, kjer imamo možnost dobiti razne preglede in tabele velike analitične vrednosti. Drugi del osnovne datoteke nam bo služil direktno za obračun, saj bodo shranjeni vsi podatki, ki se obračunavajo avtomatično (administrativne in sodne prepovedi, osebno zavarovanje, otroški dodatki).

II. FAZA

obsega pripravo in kontrolo vseh šifrirnih pojmov, tabel in končnih rezultatov, načinov obračuna osebnih dohodkov za vse enote ter pripravo vse delovne dokumentacije. Tudi ta faza obračuna dela je v našem podjetju zaključena. Vsa naloga je sedaj v III. fazi, to je v fazi programiranja v Iskri-CAOP. Po končanem programiranju sledi poskusni obračun, odprava napak v programih, obravnava dodatnih zahtev in ugotovljenih pomanjkljivosti.

Naj orišem v grobih potezah, kakšen bo obračun osebnih dohodkov z avtomatsko obdelavo podatkov na elektronskem računalniku CYBER 72 firme CONTROL DATA CORPORATION. Ta računalnik je je največji v vsej vzhodni Evropi in je last Iskre, Univerze v Ljubljani in izvršnega sveta SRS. V informacijo naj povem, da je ta računalnik sposoben opraviti milijon

operacij na sekundo-lahko sešteje milijon nekajmestnih števil. Seveda je vhod in izhod podatkov precej počasnejši, a še vedno izredno hiter (v eni minuti sprejme ali izpiše od 150.000 do 250.000 znakov). V zunanem spominu računalnika so shranjeni vsi potrebni podatki za posameznega delavca. Ti zapisi na magnetnih trakovih omogočajo, da odpade ročno javljanje teh podatkov mesečno pred obračunom. Pred obračunom je potrebno samo ažuriranje sprememb pri posameznih delavcih. Kot vhodni podatek služijo pri računalniku luknjane kartice. V delovno dokumentacijo (evidenca navzočnost, delovni nalog, izkaz, evidenca opravljenih ur na izkaz, osnovni podatki o delavcu) moramo vpisati vse potrebne podatke o delavcih, opravljenih urah, o vrsti dela, krajevni številki itd. Ti podatki se dostavijo luknjalnemu podcentru v luknjanje, potem pa se v predvidenem roku pošljejo v Republiški računski center (RRC) v obdelavo. V prvi obdelavi se najprej podatki logično in delno računsko kontrolirajo, računalnik pa iztiska tabelo napak. Te napake bo potrebno na obračunskih enotah popraviti, luknjati korekture v podcentru in dati kartice v ponovno obdelavo. Ta postopek se lahko ponovi še enkrat, če s prvimi korekturami nismo odpravili napak. Iskri-CAOP opravi v Republiškem računskem centru dokončen obračun in pošlje vse naročene rezultate podjetju. Po sedanjem konceptu imamo predvidenih 33 tabel rezultatov, od katerih ima vsaka veliko analitično vrednost. Naj omenim nekaj naj-

Skupina sodelavcev tovarne pohištva ALPLES iz železnikov, si je ogledala v oktobru 1972 delovišča jamskega obrata rudnika Trbovlje. Posnetek pred vhodom v jamo

pomembnejših: tabela napak, pregled obračuna skupinskega dela, obračunski list, razni pregledi nadomestil, osebnega zavarovanja, refundiranih sredstev, administrativnih in sodnih prepovedi, razne rekapitulacije osebnih dohodkov po vrstah del, kontrolna tabela obračuna, ugotovitev kalkulativnih osebnih dohodkov in njihova struktura, povprečni redni osebni dohodki (OD) po skupinah stroškovnih mest, povprečni redni osebni dohodki po rudnikih, knjižna tabela, plačilna lista itd. Za posku-

sen obračun osebnih dohodkov z avtomatsko obdelavo, so predvidene naslednje obračunske enote: rudnik Trbovlje, GRAMAT Trbovlje, elektrostrojni obrat, separacija Trbovlje, avtopark in UZP. Nekaj časa bosta morala teči ročni in avtomatični obračun vzporedno dokler se popolnoma ne uskladita.

Ker je avtomatska obdelava podatkov v podjetju popolnoma nova naloga, bodo prav gotovo nastopile določene napake v progra-

mih in sami organizaciji, kot tudi problemi z neposrednimi sodelavci po obračunskih enotah glede nerazumevanja in nepravilnega tolmačenja navodil. Zato se mora vsakdo, ki dela na avtomatski obdelavi podatkov zavedati, da je tu potrebna skrajna natančnost, kajti le v tem primeru lahko res pričakujemo uspešne in realne rezultate, iz katerih bodo sledile bogate analize, ki bodo omogočile hitro ukrepanje in pravilne poslovne odločitve.

Drago Gašparut, oec.

V Hrastniku je delavski svet delaven

Dne 20. aprila 1972 se je prvič sestel in konstituiral novoizvoljeni delavski svet rudnika Hrastnik, za mandatno dobo 1972/74. V delavski svet je bilo izvoljenih 30 članov iz vseh dejavnosti našega rudnika, od tega so dve ženski in 28 moških. Povprečna starost članstva znaša 36 let, kar pomeni da se je sedanjí delavski svet v primerjavi s prejšnjimi nekoliko pomladil. Kljub temu pa je vključenih še vedno premalo mlajših članov, ki kljub kandidiranju ne uspejo vstopiti med aktivne člane samoupravnih organov, predvsem zaradi prešibke uveljavitve v kolektivu in neopaznega delovanja na družbenopolitičnem polju. Temu vprašanju bo potrebno v bodoče nuditi več pozornosti. Na prvi seji so bili izvoljeni tudi naslednji stalni organi-komisije pri delavskem svetu: 1. komisija za poslovne zadeve, 2. komisija za urejanje delovnih razmerij, 3. komisija za varstvo pri delu, 4. komisija za varstvo delovnih odnosov, 5. komisija za stanovanjska vprašanja.

Poleg teh komisij, je bila imenovana še občasna komisija za razdeljevanje, ocenitev in odprodajo starega, za rudnik neuporabnega materiala in dva člana v odbor za notranjo arbitražo pri ZPT.

Delavski svet rudnika Hrastnik je od svoje izvolitve do konca novembra 1972, imel 7 sej, na katerih je obravnaval in sprejel 53 različnih sklepov, ki so se nanašali pretežno na problematiko proizvodnje, gospodarjenje, delitev dohodka, delitev sredstev sklada skupne porabe, stanovanjska vprašanja, varstvo pri delu, stimulatívno nagrajevanje neposrednih proizvajalcev, izplačevanje predujma, pogodbenega in nadurnega dela, proizvodne in finančne načrte, na delo stalnih komisij in vrsto drugih vprašanj. Posebno skrb je posvečal realizaciji sprejetih sklepov, ki so bili skoraj v celoti izvedeni.

Stalne komisije so se sestajale po potrebi in sicer:

a) komisija za poslovne zadeve se je sestala sedem krat. Obravna-

vala in pripravljala je gradivo ter reševala problematiko, ki jo je nato posredovala delavskemu svetu v raspravljanje, sklepanje ali potrditev;

b) komisija za urejanje delovnih razmerij se je sestala štiri krat. Na svojih sejah je sprejemala in sporazumno odpovedovala delovna razmerja članov kolektiva;

c) najbolj aktivna je bila komisija za stanovanjska vprašanja, ki se je sestala devet krat. Ta se je srečevala z izredno težko problematiko, ki izvira še vedno zaradi pomanjkanja stanovanj

č) ostali dve komisiji še nista imele sej, ker pač niso obstojale potrebe.

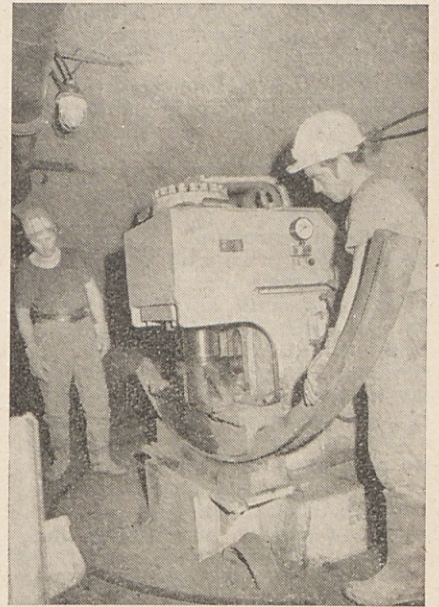
V sedanjem mandatnem obdobju sta bila sklicana tudi dva zborna kolektiva, na katerih smo razpravljali in sklepali o ukinitvi predujma, o dvo odstotnem prispevku od osebnih dohodkov za Pomurje ter razpravljali o osnutku novega zakona o invalidskem in pokojniškem zavarovanju.

Z ustanovitvijo delovnih skupin smo poglobili in razširili obveščnost članov kolektiva, preko katerih smo prenašali sklepe in stališča samoupravnih organov in obratno. Preko teh so člani kolektiva izražali tudi svoja mnenja in hotenja do samoupravnih organov.

Na sejah delavskega sveta in ostalih komisij je bila udeležba 70 %, neopravičeno odsotnih pa je bilo v povprečju 5 %.

Povezanost in delovanje z družbenopolitičnimi organizacijami je dobra, saj so na vse seje delavskega sveta, kakor tudi na seje komisij, vabljeni predstavniki družbeno — političnih organizacij rudnika Hrastnik, ki so se sej tudi stalno udeleževali. Posebno uspešno je bilo sodelovanje in delovanje s sindikalno organizacijo, kakor tudi z vodstvom rudnika Hrastnik. Le na ta način je možno pričakovati in to se tudi že kaže, uspešno poslovanje ter razvijanje samoupravnih odnosov.

Branko Kušar

Ravnanje TH lokov na stiskalnici Alpina, v jami

Humor

Ko je nekoč hodil Frece po »kipah« (nasipih), se mu je ispod nog zmotal zajec in ga krepko prestrašil. Ko je prišel Frece k sebi, je dejal bežečemu zajcu: »Srečo imaš, da nimam gver naladan, drugače bi te kar ustrelil.«

— ○ —

Bivši, sedaj že pokojni, gozdni čuvaj Frece, je bil manj pismen. Toda, ker je bil vedno na terenu, si je moral sam pisati sihte. Do trideset je še spravil skupaj. Ko pa je imel mesec 31 dni, je bilo pa bolj nerodno. Pa je možakar napisal 30 in še eno povrhu, torej 301, in je imel v enem mesecu 301 siht.

Pestra dejavnost

Delavski svet rudnika Trbovlje, je na svojih letošnjih sejah, obravnaval naslednje zadeve:

1. seja delavskega sveta, je bila 21. 4. 1972. Na tej seji so bili potrjeni mandati članov delavskega sveta in izvoljene naslednje komisije: komisija za poslovne zadeve, komisija za urejanje delovnih razmerij, komisija za varstvo delovnih odnosov, komisija za varstvo pri delu in imenovani so bili člani za stanovanjsko komisijo.

2. seja delavskega sveta, je bila 12. 5. 1972. Na tej seji je bilo sprejeto in potrjeno poročilo o poslovanju rudnika Trbovlje v I. trimesečju. Sprejeto in potrjeno je bilo tudi poročilo o stanju varstva pri delu za I. trimesečje. Na osnovi tega poročila so bili sprejeti dopolnilni sklepi in sicer: a) celotno problematiko o zaposlovanju delovnih invalidov mora obravnavati komisija za varstvo pri delu ter svoja stališča posredovati komisiji za poslovne zadeve in delavskemu svetu rudnika Trbovlje; b) rešiti vprašanje pranja delovnih oblek za vse zaposlene, bodisi z izgradnjo pralnice oziroma, da se za pranje oblek samcem odobri pranje v obstoječem pralnem stroju v podaljšanem delovnem času, dokler ne bodo na razpolago prostori za te namene; c) sanitetni ekipi se podeli priznanje v obliki plakete za njene uspehe na občinskem tekmovanju in za njena prizadevanja v organiziranju strokovne prve pomoči v povojnem obdobju, č) sprejet je sklep, s katerim se zadolžuje služba varstva pri delu, za občasne kontrole v moštveni kopalnici zaradi obešanja nedovoljenih predmetov na verigo. Prav tako se prepove okrepčevalnici izdajanje steklenic za nošenje v jamo. Vsem kršilec se mora izreči mandatna kazen.

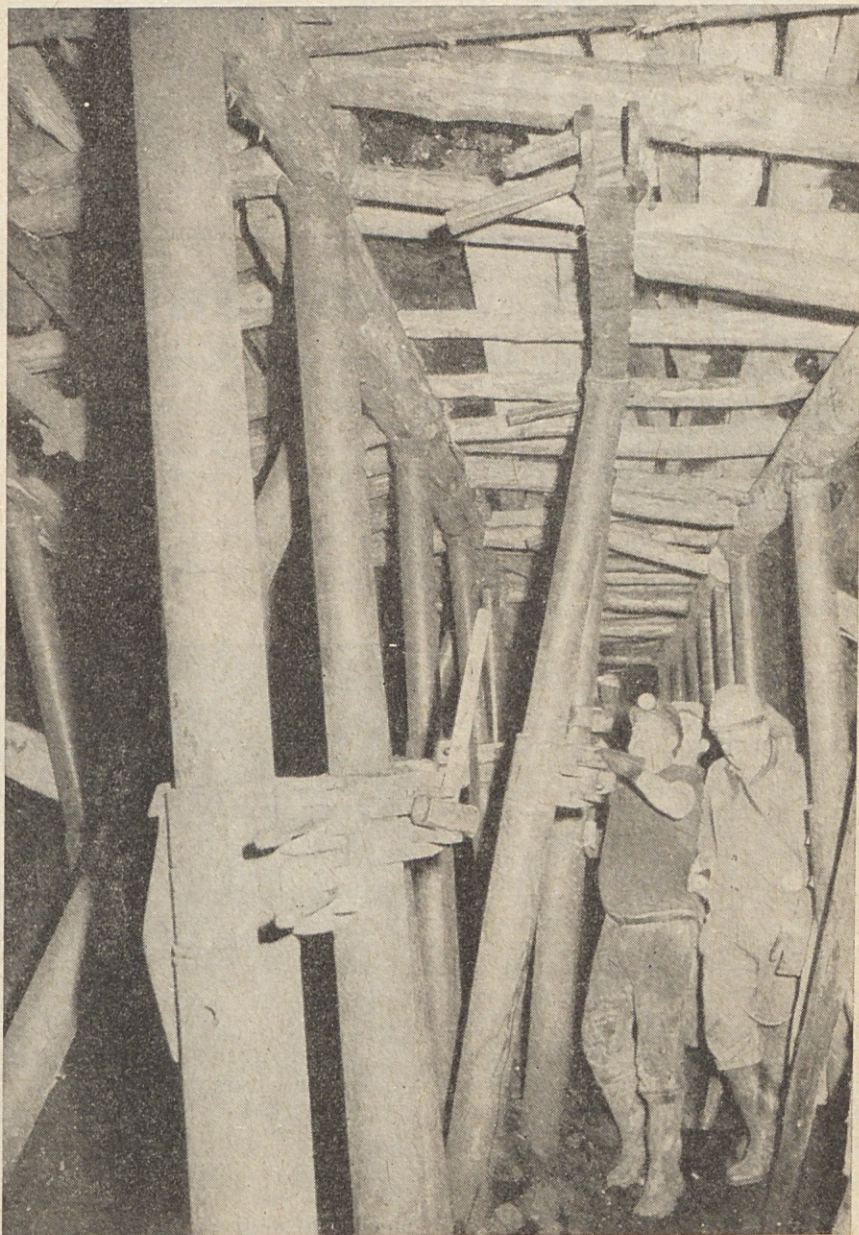
Zavrnen pa je bil predlog komisije za poslovne zadeve rudnika Trbovlje o koriščenju sredstev sklada skupne porabe, ki vsebuje podrobno razdelitev sredstev. O predlogu za ukinitvev izplačevanja je bil sprejet sklep, da o tem naj še razpravlja zbor delavcev rudnika Trbovlje. Delavski svet pa je soglašal s predlogom za uvedbo poskusnega stimulativnega nagrajevanja kurjačev v toplarni Trbovlje, na podlagi prihranka premoga, s startno osnovo 6500 kg/dan na nižje. Delavski svet je tudi zadolžil odbornike zbora delovnih skupnosti, da na prvi seji skupščine občine Trbovlje zahtevajo, da občinska skupščina

ponovno urgira pri cestnem podjetju Ljubljana, da takoj prično s sanacijo zemeljskega plazua na odseku ceste Gabrsko-Podmeja kar predstavlja oviro za prevoz naših delavcev na delo.

3. seja delavskega sveta, je bila 11. 7. 1972. Na tej seji je delavski svet kontroliral izvajanje sklepov prejšnje seje, imenoval tri člane v komisijo za razpis direktorja rudnika Trbovlje ter obravnaval petnajst prošenj za denarno pomoč iz sredstev sklada skupne porabe in osvojil predlog poslovne komisije, da se dodeli vsakemu prosilcu zne-

sek, ki ga je predlagala. Sprejet je bil tudi sklep, da se piše za vsako polno uro predčasnega odhoda z dela, neopravičen izostanek, z veljavnostjo od 1. 6. 1972 dalje. Imenovana sia bila tudi namestnika za člane komisije za urejanje delovnih razmerij.

4. seja delavskega sveta, je bila 4. 8. 1972. Na tej seji je bilo potrjeno poročilo o poslovanju rudnika Trbovlje v I. polletju 1972. Prav tako je bilo potrjeno poročilo o delu službe varstva pri delu. V razpravi pa je bilo podano mnenje, da na deloviščih v jami ni pravega elana za delo, ker ni stimulacije. Bile pa so izrečene kritike tako na račun gospodarjev čel, kakor tu-

Na širokem čelu je pravi gozd železnih stojk

Foto: M. C.

- di ostalih. Glede deponiranja oziroma prepuščanja večjih količin jeklenega podporja v lesnih progah, je bil sprejet sklep, da se v lesnih progah ne sme deponirati večjih količin lesa ali jeklenega podporja, ki bi zapirali varen izhod zaposlenih iz odkopov. Odobrene so bile tudi štiri prošnje za denarno pomoč iz sklada skupne porabe.
5. seja delavskega sveta, je bila 31. 8. 1972. Na tej seji je delavski svet ugodil trem prošnjam za denarno pomoč. Zadolžil je vodjo GRAMAT-a, da pripravi poročilo o doseganju norme in o razlikah v osebnih dohodkih med rudnikom Trbovlje in GRAMAT-om, za čas od 1. 9. 1969 do 31. 8. 1972. Nadalje je bil sprejet tudi sklep, da se za remontna dela ob nedeljah in prostih sobotah določi delavce, ki bodo delo v redu in zanesljivo opravili, vendar ne sme nihče imeti več kot dva takšna delavnika v koledarskem mesecu. Sprejet je bil sklep, da se pisмено obvesti vodstvo separacije in skupnega prevoza, da nji-

- hovi motoristi istočasno prevajajo po savskem horizontu ljudi in premog. Prav tako je bil sprejet tudi sklep, da se pisμένο obvesti vse člane kolektiva, ki ne želijo prispevati 2% osebne dohodka za pomoč prizadetim v Pomurju, da to sporočijo v tajništvu rudnika Trbovlje.
6. seja delavskega sveta, je bila 18. 10. 1972. Na tej seji je delavski svet dal soglasie za stimulatивно nagrajevanje kopačev za storitev na odkopu ter ugodno rešil eno prošnjo za dodelitev denarne pomoči iz sklada skupne porabe.
7. seja delavskega sveta, je bila 17. 11. 1972. Na tej seji so sklenili, da je treba dosledno izvajati sklepe 4. in 5. seje delavskega sveta ter o tem redno poročati na vsaki seji delavskega sveta. Delavski svet je bil tudi seznanjen z delom štaba za izvedbo referendumov in potrebnimi pripravami. Zavaljo izražene suma, da bodo glasivnice popravili, je delavski svet imenoval tri člane za kontrolo ob

izvedbi referendumov. Glede na nekatere probleme pri izdajanju bonov za malice, je delavski svet sklenil, da lahko znaša višina vrednosti bonov največ 150,00 din. Glede na probleme, ki se porajajo v samskem domu ob prihodu delavcev OSRD, ki bodo zaposleni na rudniku Trbovlje 6 mesecev, je delavski svet sklenil, da za delavce, ki samovoljno prekinejo delovno razmerje ali zdravstveno niso sposobni in niso sprejeti na delo, ostajajo pa dolžni v samskem domu in menzi, nosi stroške OSRD. Vodstvo rudnika Trbovlje je dolžno, da skliče sestanek vseh članov delovne skupnosti rudnika Trbovlje, ki stanujejo v samskem domu, na katerem bi obravnavali probleme, ki nastajajo v samskem domu in v menzi. Sestanka se morajo obvezno udeležiti vodja delovne enote, socialni delavec, vodja komunalnega oddelka, predsednika delavskega sveta in tajnik oziroma predsednik sindikalne podružnice.

Drago Špoljar

Cilj - izboljšanje položaja

Na rudniku Zagorje je v samoupravnih organih ali delavskem svetu enote 30 članov in to: 14 članov iz obrata Kotredež, 13 iz obrata Kisovec ter 3 iz zunanjih oddelkov. V svojem sestavu ima delavski svet tudi pet komisij in sicer: komisijo za poslovne zadeve, komisijo za varstvo pri delu, komisijo za varstvo delovnih odnosov, komisijo za stanovanjska vprašanja in komisijo za urejanje delovnih razmerij.

V mandatni dobi 1972/74 — to je od aprila 1972 do 1. decembra 1972, se je delavski svet enote rudnika Zagorje sestal pet krat. Udeležba članov na sejah je bila povprečno 60%, to je brez opravičeno odsotnih in neopravičeno odsotnih. Na vseh zasedanjih je delavski svet razpravljal in sklepal o problematiki proizvodnje premoga v obeh jamah Kotredež — Kisovec. Problematika proizvodnje je bila na dnevnem redu na vseh zasedanjih delavskega sveta.

Od prvega zasedanja so bili vsi sklepi izvedeni, med drugim tudi povišanje prispevka za delavsko godbo. Povišani prispevek se je pričel odtegovati s 1. 6. 1972 dalje in to z 2,50 din. S tem v zvezi pa je bil delavski svet mnenja, da naj delavska godba izdela pravilnik, da bo razvidno, v kakšne namene bodo ta denar porabili. Delavski svet je razdelil tudi nekaj denarja iz sklada skupne porabe.

Na enem zasedanju delavskega sveta je bila glavna točka dnevnega reda, ki se še danes obravnava

sanacija obrata Kotredež, s pričetkom obratovanja tega obrata na dve tretjini. Iz finančnih poročil, ki jih je delavski svet sprejemal, je bilo jasno prikazano, da je proizvodnja nerentabilna. V ta namen je bil izdelan elaborat, po katerem je jama Kotredež začela obratovati na dve tretjini in to s 1. oktobrom 1972, hkrati pa tudi separacija Zagorje. Potrebno po dvotret-

jinskem obratovanju je v glavnem narekovalo pomanjkanje delovne sile, jama pa ima zelo težke delovne pogoje. Sanacija je kazala izhod in rešitev jame ter proizvodnje na Kotredežu. Delavski svet je to sprejel z odobravanjem, od tehniškega vodstva rudnika, kakor tudi obrata Kotredež pa je zahteval, naj tesno sodelujejo in naloge realizirajo pozitivno, z odpravo

Smučarski dom na Mareli nad Kosivcem v Zagorju, katerega je zgradilo in ga tudi upravlja smučarsko društvo Zagorje o/S. V ozadju Čemšeniška planina

vseh napak v kolikor je mogoče, pripravi rezerve itd. Delavski svet je tudi zahteval naj tehniška služba rudnika Zagorje pripravi za naslednje zasedanje poročilo o doseženi proizvodnji in kakšne so bile dosežene izboljšave v organizaciji dela ter v proizvodnji.

Na zadnjem zasedanju delavskega sveta je bila podana informacija o poteku pogovorov glede pričetka porajanja kovinske industrije po Litostroju, na obratu Kisovec. Pogovori s predstavnikom Litostroja so potekali zaradi problema, ki je nastal zaradi pomanjkanja zalog premoga na obratu Kisovec. Raziskave, ki so potekale v severnem krilu 5. obzorja so dale negativne rezultate. Po vseh teh pokazalcih lahko sodimo, da bo obrat Kisovec obratoval do leta 1975, za-

to pa je treba pravočasno pripraviti možnost zaposlitve v drugi domaštni industriji za vse, ki bi jih prizadela ukinitvev rudarjenja v Kisovcu.

Delavski svet je bil seznanjen tudi o pripravah na uveljavljanje ustavnih dopolnil — o temeljnih organizacijah združenega dela. S tem je bil sprejet sklep, »da se formira komisija na rudniku Zagorje, ki naj bi proučevala vse možne organizacijske oblike dela v temeljni organizaciji združenega dela ter proučevala možne oblike delovanja v obračunskih enotah.

Razprave so potekale tudi o predlogu za dodatno stimulatívno nagrajevanje kopačev na odkopu, kar pa še ni izvedljivo, ker ne dosegamo startne odkopne storitve. Delavski svet je dal podporo tudi

pri izvedbi referendumu za združitvev zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov. Na zadnjem zasedanju smo obravnavali finančno poročilo. Prikazan je bil negativni rezultat rudnika Zagorje, v znesku 6,267,017,00 din. Ugotovili smo, da kljub sanaciji na obratu Kotredež in prizadevanj vseh članov kolektiva, se finančno stanje ni izboljšalo.

Delavski svet je na svojih sejah reševal tudi nekatere vloge. Vsi člani delavskega sveta se zavedamo, da bo naslednje leto polno raznih težav, kakor tudi sprememb in da bo stala pred vsakim članom velika odgovornost za obrat, kakor tudi za sam rudnik Zagorje.

Drago Polc

Aktivnost samoupravnih organov

V času od 1. oktobra do 15. decembra 1972, so imeli osrednji samoupravni organi ZPT-osrednji delavski svet in kolektivni izvršilni organi-odbori, naslednje seje oziroma zasedanja, na katerih so razpravljali in sklepali o naslednjih zadevah:

1) Na 4. seji odbora za zaposlovanje in izobraževanje, dne 18. 10. 1972:

— sprejel je na predlog komisije za pripravo osnutka novega pravilnika o izobraževanju pripombe, ki so jih dostavile nekatere delovne enote in strokovne službe na predloženi osnutek; nekaj pripomb je bilo sprejetih, nekaj pa jih je odbor zavrnil,

Stane Dobčnik, predsednik odbora za zaposlovanje in izobraževanje ZPT, v mandatni dobi 1972/74

Foto: M. C.

— na znanje je sprejel poročilo o opravljeni počitniški praksi v letu 1972. Predvidoma je bila počitniška praksa 72 praktikanov, dejansko pa jo je opravilo 60 dijakov in študentov. Skupno je bilo za njihovo praktično delo izplačanih 22.450,00 din,

— potrdil je poročilo o vajencih, ki so na izučevanju pri ZPT; v letu 1972 se je vpisalo skupno 72 vajencev, od tega 64 rudarskih, 7 elektriških in 1 avtoelektriški; skupno število vajencev v vseh treh letnikih je 155, od tega v I. letniku 75, v II. letniku 44 in v III. letniku 36. Od skupnega števila je 118 rudarskih vajencev, 23 elektriških, 10 kovinarskih, 2 avtoelektriška, 1 avtomehaniški in 1 vrtnarski. V domu-internatu rudarskega šolskega centra v Zagorju prebiva 106 rudarskih vajencev,

— pri reševanju vlog za nove zaposlitve in nove razporeditve, ni rešil nobene od štirih vlog pozitivno,

— 8 prošnja za dodelitev študijske pomoči in plačilo šolnine je rešil odbor pozitivno, medtem ko jih je 15 zavrnil,

— tri prejemnice študijske pomoči je razrešil obveznosti, ker jim podjetje ni moglo nuditi zaposlitve,

— ugodno tudi ni rešil treh vlog za šolanje v večerni delovodski šoli iz razloga, ker podjetje že ima na separaciji dovolj usposobljenih delovodij, ki pa še niso razporejeni ustrezno svoji strokovni usposobljenosti,

— določeno stališče je sprejel tudi do predloga splošne bolnišnice Trbovlje, glede dajanja študijske pomoči za šolanje dijakov v srednji medicinski šoli,

— predloga za zvišanje štipendij v letošnjem letu ni sprejel, ker sedanja višina štipendij ZPT že ustreza življenjskim stroškom dijakov in študentov,

Leopold Grahek, dipl. i nž. rud., predsednik odbora za varstvo pri delu in socialno-zdravstveno varstvo ZPT, v mandatni dobi 1972/74

— naknadno je odobril podelitev spominskega darila-zapestne ure enemu tovarišu iz rudnika Trbovlje, ki je dokazal svojo upravičenost na prejem tega darila,

2) Na 6. seji odbora za ekonomsko-tehnične zadeve, dne 24. 10. 1972:

— pri reševanju prošenj in drugih vlog, je nekaj le-teh rešil ugodno, nekaj jih je zavrnil, nekaj pa jih je odstopil v reševanje drugim pristojnim organom v podjetju.

- v zvezi z akcijo občinskih sindikalnih svetov v Hrastniku, Trbovljah in Zagorju, za zvišanje prispevkov članov delovne skupnosti, namensko za pomoč godbam na posameznih področjih, je potrdil rezultate dogovorov na zborih delavcev v delovnih enotah. Z veljavnostjo od 1. 6. 1972 plačujejo člani delovne skupnosti s področja Zagorja, namensko za delavsko godbo Zagorje, mesečno po 2,50 din, za področje Hrastnika z veljavnostjo od 1. 3. 1972 po 2,00 din za rudarsko godbo Hrastnik in za področje Trbovelj od 1. 10. 1972 dalje po 2,00 din mesečno za dlavsko godbo Trbovlje, z izjemo rudnika Trbovlje, ki plačuje ta prispevek že od 1. 5. 1972. dalje,
- odobril je sedemnajstim sodelavcem razna potovanja v inozemstvo, zaradi nabave rezervnih delov, zaradi urejanja raznih nerešenih kadrovskih, organizacijskih in obračunskih zadev, večina teh pa je potovala k izvajanju investicijskih del v okviru obrata za specialna rudarska dela v ZR Nemčijo,
- pod določenimi pogoji je odobril strokovnemu izobraževalnemu centru v Zagorju, brezplačen prenos rudniškega zemljišča v Zagorju, namensko za izgradnjo montažne hale za šolsko delavnico,
- odobril je odkup posestva Marije Šubej iz Dola pri Hrastniku, ki je močno poškodovano zaradi rudarjenja. Cenitev je opravila posebna cenilna komisija,
- odobril je odpis določenih osnovnih sredstev na elektrostrojnem obratu, avtoparku in obratu za specialna rudarska dela,
- odobril je članstvo ZPT v Prešernovi družbi, v višini dveh temeljnih članarin,
- z veljavnostjo od 1. 10. 1972 je odobril nove tarife za prevoz članov delovne skupnosti na področju rudnika Zagorje, na delo in z dela, zaradi zvišanih pogodb enih obveznosti napram prometnemu podjetju SAP, ki izvaja te prevoze,
- sklenil je predlagati osrednjemu delavskemu svetu prenehanje veljavnosti pravilnika o nagrajevanju delavcev, ki se pri delu ne poškodujejo, ker ni nobenih stvarnih možnosti za izvajanje določil tega pravilnika,
- imenoval je komisije za popis osnovnih sredstev, sredstev sklada skupne porabe in drobnega inventarja v uporabi,
- analitski oddelek je dobi nalogo, da skupno s finančnim sektorjem izdela podrobno analizo posameznih stroškov v toplarni Hrastnik in pripravi rešitve za racionalnejše poslovanje toplarne v Hrastniku; zavoljo tega tudi

- ni odobril novih cen toplotne energije,
- potrdil je poročilo direktorja proizvodnega sektorja, o poteku proizvodnje in proizvodnih problemih v razvoju januar-september 1972, za vse dejavnosti v podjetju,
- po podanem pojasnilu je na zahtevo SDK-podružnice Trbovlje, soglašal s spremembo zaključnega računa podjetja za leto 1971,
- potrdil je tudi doseganje in delitev dohodka za devet mesecev t. l., za vse dejavnosti v podjetju,
- na znanje je sprejel poročilo o gibanju osebnih dohodkov v letošnjem letu, po posameznih delovnih enotah,
- potrdil je poročilo o koriščenju amortizacije za prvih devet mesecev leta 1972, ločeno po dejavnostih in delovnih enotah ter ločeno po posameznih vrstah koriščenja,
- potrdil je poročilo analitskega oddelka, o obratovanju ob sobotah in podljšanem delovnem času.

3) Na 7. zasedanju osrednjega delavskega sveta, dne 26. 10. 1972:

- na znanje je sprejel poročilo glavnega direktorja, o poteku akcije za uvedbo temeljnih organizacij združenega dela pri ZPT,
- na znanje je sprejel tudi poročilo o izplačevanju osebnih dohodkov v primerjavi z določili samoupravnega sporazuma za prvih devet mesecev t. l.; iz poročila je razvidno, da v prvih devetih mesecih, podjetje ni doseglo kalkulativnih osebnih dohodkov v znesku 5,507.271,95 din ali za 6,5%,
- strinjal se je s podanim poročilom o rezultatih postopnega ukinjanja predujemov na osebne dohodke. Iz poročila finančnega sektorja je razvidno, da znaši mesečni prihranek 10.300,00 din,
- z veljavnostjo od 1. novembra 1972 je sprejel dopolnitev obstoječega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov-akordnega cenika in sicer s poglavjem o stimulativnem nagrajevanju za storitve na odkopu,
- strinjal se je s poročilom tehniškega direktorja o poteku dvo-tretjinskega obratovanja v jami obrata Kotredež in na separaciji v Zagorju, ki je bilo uvedeno s 1. 10. 1972; k temu poročilu je sklenil, da je treba čimpreje opraviti vsa ozka grla, ki zavirajo večjo proizvodnjo premoga v jami Kotredež,
- sprejel je nov pravilnik o izobraževanju, vključno z nekaterimi popravki, ki so bili obrazloženi na samem zasedanju,
- sprejel je sklep o ukinitvi nadaljnjemu veljavnosti pravilnika o

Zimsko veselje na smučeh
Foto M. C.

- in ki je sestavni del pravilnika o delitvi osebnih dohodkov,
 - sprejel je novo delitev dohodka podjetja za leto 1972, na podlagi ugotovitev revizije zaključnega računa ZPT za leto 1971, po SDK-podružnici Trbovlje,
 - na temelju obvestila republiškega sekretariata za delo, o prenehanju nadaljnega izdajanja soglasij za nočno delo žensk in mladine na obeh separacijah ZPT, je naročil, da morajo pristojne službe pravočasno izvesti vse potrebno, da bo možno ukiniti nočno delo žensk na separacijah,
 - odobril je prodajo nekaterih osnovnih sredstev obrata za specialna rudarska dela v Idriji.
- ### 4) Na 5. seji odbora za družbeni standard, dne 7. 11. 1972:
- sklenil je, da bi izvedbo sklepa osrednjega delavskega sveta, o čimprejšnji izdelavi novega pravilnika o razdeljevanju stanovanj in pravilnika o kreditiranju individualne stanovanjske izgradnje, odložili toliko časa, dokler ne bi domače občine sprejele nove odloke o stanovanjskem gospodarstvu,
 - odbor je sprejel na znanje informacije o poteku odpovedi prejšnje upravnice počitniškega doma na Partizanskem vrhu in o prevzemu te dolžnosti s strani nove upravnice,
 - sklenil je, da mora pristojna služba podjetja izterjati vse nepravilno izplačane in koriščene regrese za letovanje v letošnjem letu,
 - na znanje je sprejel poročilo komisije za pregled starih rudniških stanovanjskih hiš na pod-

ročju Trbovelj in pripravil predlog za razpravo in sklepanje na zasedanju osrednjega delavskega sveta, zaradi odobritve določenih večjih popravil iz sredstev sklada skupne porabe,

- na znanje je sprejel informacijo o izdelavi zazidalne skice za območje Polaj v Trbovljah. Po tej skici je predvidena gradnja ekonomičnih in ustreznih stanovanj,
- šestim članom delovne skupnosti je odobril posojila za gradnjo lastnih hiš v letošnjem letu in sicer na račun večjega dotoka vplačanih anuitet,
- pri reševanju vlog je eno rešil negativno, eno bo obravnaval na naslednji seji, eno pa je odstopil v pristojno rešitev stanovanjski komisiji.

5) Na 2. seji odbora za varstvo pri delu in socialno-zdravstveno varstvo, dne 10. 11. 1972:

- odbor vztraja, da morata rudnika Trbovlje in Zagorje izvesti sklep iz ene prejšnjih sej tega odbora, o pregledu vseh invalidskih delovnih mest. Delo morata oba rudnika opraviti do 15. decembra t. l.,
- potrdil je poročilo o poteku izvajanja varstva pri delu v delovnih enotah ZPT. S tem v zvezi pa je dobila služba varstva pri delu nalogo, da pogosteje in energičneje opozarja tehniško vodstvo, na izvajanje ukrepov proti možnim vdorom vode v jami Ojstro in na zadostno prezračevanje delovišč v jami Kotredež,
- glede eventualne ukinitve nočne dela žensk in mladoletnikov, mora sprejeti določena stališča osrednji delavski svet,
- sprejel je poročilo službe varstva pri delu, o številu obratnih nesreč v letošnjem letu, o številu izgubljenih delavnikov na račun nesreč in o vzrokih za nastajanje nesreč,
- sklenil je, da naj podjetje tudi v letošnjem letu izpelje cepljenje članov delovne skupnosti proti gripji. Zato predlaga, da bi osrednji delavski svet odobril potrebna sredstva,
- pri reševanju vlog je eno rešil ugodno, o eni bo razpravljaj na naslednji seji ostale pa je odstopil v reševanje drugim kolektivnim izvršilnim organom.

6) Na 7. seji odbora za ekonomsko-tehnične zadeve, dne 23. in 25. novembra 1972:

- ugodno je rešil nekaj vlog, manjše število jih je zavrnil, o nekaterih pa bo razpravljaj na kasnejših sejah, po prejemu dodatnih podatkov,
- sklenil je, da postanejo ZPT kolektivni član društva za pomoč

duševno nezadostno razvitim osebam v Hrastniku,

- sprejel je sklep o nagrajevanju hišnikov samskih domov. Ta delovna mesta naj bi zasedali delovni invalidi, ob nespremenjeni faktorski udeležbi na osebne dohodke ter koriščenju pripadajočih ugodnosti,
- odobril je službena potovanja v inozemstvo 13 članom OSRD v Švico na gradbišče OSRD, komercialnemu direktorju ZPT v CSSR zaradi sklenitve pogodbe za dobavo TH podporja v letu 1973 ter 5-dnevno potovanje v Francijo trem sodelavcem-tehniškemu direktorju, v. d. direktorju rudnika Trbovlje in vodji investicijskega oddelka, zaradi programiranega preizkušanja samohodnega podporja firme Hydromarrel,
- soglašal je s predlaganim načinom prodaje garaže in pripadajočega zemljišča na Breznem, prometnemu podjetju SAP,
- odobril je brezplačen prenos pravice uporabe zemljišča v izmeri 1276 m² na občino Zagorje, namensko za strokovno izobraževalni center,
- odobril je prenos uporabne pravice na delu zemljišča na Jova Jovanoviča v Zagorju; prav tako pa je odobril tudi prodajo zemljišča Dragu Kovaču iz Zagorja,
- odobril je odpis nekaterih dotrajanih osnovnih sredstev v avtoparku in dveh stanovanjskih zgradbah v Trbovljah,
- o predlogu občine Zagorje za plačilo dela stroškov pri čiščenju struge potoka Medije, v znesku 240.000,00 din v letu 1973, bo odbor razpravljaj in sklepal kasneje,
- strinjal se je s tem, da podjetje podpiše družbeni dogovor z ostalimi slovenskimi rudniki, FNT in rudarskim inštitutom Ljubljana, za vodenje usklajene kadrovske politike v slovenskem rudarstvu,
- soglašal je s tem, da podjetje zainteresira tudi druge slovenske rudnike, za odkup ropopisa Ivana Mohoriča, o podobi in ušodi slovenskega rudarja v predvojnih desetletjih,
- strinjal se je s tem, da sodeluje OSRD s poslovnim združenjem RUDIS, na natečaju za globlje nje jaška Mohamedia v Maroku,
- potrdil je poročilo o doseganju proizvodnih in finančnih rezultatov v prvih desetih mesecih 1972,
- sprejel je stališče v zvezi s tožbo ribiške zveze Slovenije, zaradi plačila odškodnine za škodo na ribjem življu po odplakah v Savi. Odobril je naročilo izdelave elaborata zaradi ugotovitve stvarne škode,
- sprejel je pogoje za prodajo premoega v letu 1973, v pogledu plačilnega roka in zamudnih obresti,

— potrdil je poročilo o poteku izvajanja dvotretjinskega obratovanja na obratu Kotredež in na separaciji Zagorje ter določil, kaj je treba s tem v zvezi še izvesti,

— potrdil je osnove proizvodnega in finančnega načrta za leto 1973.

7) Na 8. zasedanju osrednjega delavskega sveta, dne 27. 11. 1972:

- potrdil je finančni obračun in delitev dohodka ter osebnih dohodkov za razdobje januar-oktober 1972,
- soglašal je s poročilom o izvajanju stimulativnega nagrajevanja kopačev na odkopih,
- potrdil je poročilo o rezultatih dvotretjinskega obratovanja na obratu Kotredež in na separaciji v Zagorju,
- soglašal je, da ZPT sklenejo družbeni dogovor z rudniki Velenje, Idrija in Mežica ter geološkim zavodom Ljubljana, na eni strani ter z odsekom za rudarstvo pri FNT in rudarskim inštitutom Ljubljana na drugi strani, za usklajeno vodenje kadrovske politike za napredek strokovnega in znanstvenega dela v slovenskem rudarstvu,
- odobril je potrebna sredstva za plačilo stroškov za trikratno cepljenje članov delovne skupnosti proti gripji v letu 1972,
- odobril je dopolnitev pravilnika o razdeljevanju osebnih varstvenih sredstev in odobril spremembo faktorskih udeležbo za dve delovni mesti na elektrostrojnem obratu,
- odobril je plačilo 54.000,00 din, kot prispevek ZPT za kritje stroškov izdelave celovečernega filma v barvah »Slike iz življenja udarnikov«, ki ga je posnel Studio film iz Sarajeva, deloma tudi na območju ZPT v Zagorju; plačilo teh stroškov pa je povezano s predhodnim brezplačnim predvajanjem v Hrastniku, Trbovljah in Zagorju, za člane delovne skupnosti ZPT,
- odobril je najetje kredita v višini 500.000,00 din, z 10-letno odplačilno dobo in 2%-no obrestno mero, pri skladu za gradnjo in adaptacijo stanovanj borcev NOB Trbovlje,
- sklenil je, da morajo strokovne službe pripraviti poročilo v zvezi z angažiranjem 3 m³ vozičkov v jami,
- podjetje bo izdelalo akcijski program, v katerem bodo zajeti ukrepi za ublažitev posledic zveznih predpisov za odpravo nelikvidnosti v letu 1973.

8) Na 5. seji odbora za zaposlovanje in izobraževanje, dne 5. 12. 1972:

- v zvezi z resolucijo o osnovah kadrovske politike SRS, je od-

bor pripravil sklep, da naj vse tri osnutke občinskih skupščin iz Zasavja, obravnava revirski svet teh občin in jih uskladi; poleg tega je sprejel še vrsto drugih pripomb k tem osnovam, — v razpravi o socialno zdravstveni problematiki žensk, ki so zaposlene na separacijah v Trbovljah in Zagorju, je sklenil, da naj socialni delavci vseh treh rudnikov pripravijo dodatne podatke, separacija pa je prejela priporočilo, da naj s postopnim prerazporejanjem zaposlenih žensk, odpravi nočno delo na separaciji v Zagorju, na separaciji v Trbovljah pa naj omogoči dvotretjinsko delo, predvsem materam-samohranilkam, — pri reševanju prošnji za sprejem na delo ter prerazporeditev in skrajšanje pripravniške dobe, je 10 vlog rešil ugodno, 4 pa je zavrnil, — sklenil je, da naj se objavi v tej številki glasila Srečno, pojasnilo kadrovskega sektorja glede beneficirane delovne dobe, — deloma ugodno, deloma pa negativno je rešil 3 vloge, ki so se nanašale na šolnino in študijsko

pomoč ter sklenil predlagati osrednjemu delavskemu svetu uvedbo novega delovnega mesta »operater na luknjaču«,

— pripravil je predlog za razpravo in sklepanje na osrednjem delavskem svetu, za zvišanje študijske pomoči dijakom in študentom,

— za predstavnika ZPT v svetu TSS Trbovlje, je imenoval Janeza Oberžana, vodjo oddelka za izobraževanje odraslih pri RŠC, Antona Šuma, vodjo kadrovskega oddelka rudnika Zagorje pa je imenoval za predsednika ZPT v komisiji za revizijo delovnih mest z benefikacijo.

9) Na 2. seji odbora za informacije, tisk in propagando, dne 15. 12. 1972:

— ponovno je sklenil, da je treba v pomladanskih mesecih 1973, izvesti anketo med člani delovne skupnosti zaradi ugotovitve stopnje kulturnega udejstvovanja,

— na znanje je sprejel stališča zveze sindikatov Jugoslavije in zveze novinarjev Jugoslavije, o in-

formiranju v samoupravnem sistemu. Odbor je ugotovil, da večino priporočil, ki so dana v teh stališčih, naše podjetje že izvaja nekaj let, medtem ko nekatera stališča trenutno ni mogoče sprejeti,

— sprejel je predlog za financiranje informativne dejavnosti v podjetju v letu 1973,

— namesto odislega člana uredniškega odbora Srečno Janka Savška, je odbor imenoval namesto njega Janeza Oberžana,

— odbor je bil mnenja, da bi naše podjetje dalo pobudo za razna športna in kulturna srečanja z ostalimi slovenskimi oziroma jugoslovanskimi premogovniki, ki naj bi sčasoma postala tradicionalna,

— načelno je soglašal s tem, da bi vsako leto ena številka glasila Srečno izšla v reprezentančni obliki. To številko bi pošiljal tudi vsem poslovnim partnerjem,

— člane delovne skupnosti je treba bolj seznaniti z načrti za uvedbo temeljnih organizacij združenega dela.

T. L.

Ob obletnici delovanja RUDIS - a

Naša Rudarsko industrijska skupnost v teh dneh pregleduje in ocenjuje poslovne in druge rezultate tekočega in preteklega obdobja, od ustanovitve leta 1959 do danes. Ta, z vso pravico samoupravljalcev rečeno, naša organizacija, je nastala kot neposreden rezultat ene od ugotovitev jugoslovanskega kongresa rudarjev v tistem predhodnem obdobju, da v Jugoslaviji ni specializiranih podjetij za izvajanje investicij na področju rudarstva in da so tudi za druga področja nezodostno strnjene moči za izvedbo nalog, povezanih s celovito pa tudi delno izgradnjo objektov. Na kongresu so posebej ugotavljali, da se namembna in odobrena investicijska sredstva, kot je bilo to v takratnem sistemu, niti ne morejo v celoti uporabiti in da se tudi z uporabljenimi sredstvi ne dosežejo tisti učinki, ki so jih terjali in pričakovali. Zaradi tega je bilo leta 1959 na letni konferenci Zveze komunistov Slovenije občine Trbovlje sklenjeno, da naj revirski rudarji osnujejo rudarsko-gradbeno podjetje, ki bo sposobno prevzemati zahtevnejše naloge pri izgradnji rudnikov in podobnih objektov ter s temi deli povezati dobave rudarske in druge industrijske opreme iz proizvodnega programa Strojne tovarne Trbovlje. Tej zamisli in njeni uresničitvi so sledile še študije, raziskave in projektiranje.

Takšen je bil zametek organi-

zacije, ki je prešla v poznejšem razvoju prvotno zamisel iz kongresa rudarjev, saj ni bilo več vprašanje enega podjetja oziroma obrata podjetja, marveč povezave vrste podjetij, z enotnim ciljem, to je sodelovanja pri izgradnji celotnih rudarskih-industrijskih objektov na osnovi dolgoročne skupne usmerjenosti v poslovno-tehnično sodelovanje.

S tako nologo pa je tudi bila podana osnova za ustanovitev Poslovnega združenja RUDIS-rudarske industrijske skupnosti v decembru 1959 leta.

Mislil in sem tudi prepričan, da je bilo to pionirsko delo in vzgled za tip engineering organizacije v Sloveniji pa tudi v Jugoslaviji, seveda poleg INGRE z drugega področja dejavnosti, saj je bila in je še danes med vodilnimi v Jugoslaviji.

To našo organizacijo, ki je vse skozi temeljila na dejanski in polni samoupravnosti članov in kolektiva združenja, ki že ima vrsto let po odločitvi upravnega odbora na področju samoupravljanja pravice, ki so bile skoro enake novim ustavnim amandmanom, pa ne moremo in ne smemo vzporejati ter primerjati z organizacijami, ki so le skupek integriranih podjetij pod taktirko trgovine in še to ob znatni pomoči poslovnih bank po posameznih republikah pa tudi po preje v federaciji.

Težave, ki smo jih prebrodili v teh letih, so bile zelo velike in prav zato moramo naš uspeh toliko bolj ceniti. Če za primer navedem, da smo začeli z zagonskimi sredstvi 900.000 S din in da bo za leto 1972 začrtana naloga dosežena s 70 milijardami S din realizacije ter da se je vrsta sposobnih kadrov sama odločila in prešla iz odgovornih delovnih mest vključenih članov pa tudi od drugod, na delo v organizacijo združenja. Ta uspeh smo dosegli brez izrazite bančne pomoči, z neumornim prizadevanjem članov poslovnega združenja in članov kolektiva poslovne enote.

Naš razvoj in uspeh je bil možen na našem programu tudi zato, ker smo se odločili za sedež združenja v centru rudarstva Slovenije, to je v Trbovljah. Izkušnje dokazujejo, da je bila ta odločitev poslovno pravilna, predvsem za pritegnitev jugoslovanskih poslovnih partnerjev s področja rudarstva in sorodne industrije, ker so že poprej obstajali zelo tesni stiki s slovenskimi rudniki, posebno z rudniki v zasavskih revirjih, Velenjem in Mežico. Le iz takega temelja in jedra je bila možna poznejša razširitev programa, ki pa se še vedno oblikuje.

Posebnost RUDIS-ove organizacije v slovenskem in jugoslovanskem gospodarstvu, je uspeh engineeringa na novem področju. S tem smo mnogo prispevali, da je

v Jugoslaviji pojem engineeringa našel svoje mesto in uporabo.

Dosedanje reference potrjujejo uspešnost naše delovne organizacije oziroma organizacije združenja pa tudi to, da je program pravilno znanstven za področje, ki ga moramo obvladati s proizvodnimi in ostalimi zmogljivostmi članov, združenih v RUDIS-u, saj se leti strukturno tako dopolnjujejo, da je cilj engineeringa tudi v praksi uresničen in ga le v manjši meri dopolnjujemo izven kroga članstva, čemur se pa ni mogoče povsem izogniti.

V združenju smo začeli previdno prevzemati naloge, najprej na objektih v Jugoslaviji, šele kasneje, po uspehu doma in ko smo si pridobili izkušnje, smo začeli s ponudbami in deli na zunanjih tržiščih. Gledano z jugoslovanskega stališča pa menim, da je posebnost ravno v našem prispevku za razširitev del na zunanjem tržišču, to je v izvozu investicijskih dobrin in uslug. V letih določene stopnje krize in nezaposlitve, smo dogovorno reševali tudi ta vprašanja naših članov, na popolni samoupravni in individualni soglasnost.

Načrti našega združenja so v nadaljnji krepitvi poslovnega združenja kot samoupravne organizacije na področju izvajanja investicijskih del in dobav po svojem programu, v povečanju izvoza ter prizadevanju za preusmeritev proizvodnje posameznih članov, kjer je to ekonomsko upravičeno ter skladno z rezultati tržnih raziskav

in kjer perspektivni načrti partnerjev nakazujejo ustrezno usmeritev.

S predvidenimi velikimi povečanji proizvodnih zmogljivosti v Jugoslaviji na področju energije, tu mislim v premogovništvu, v drugih rudnikih in predelavi barvnih kovin, v nekovinah, posebno na področju proizvodnje gradbenega materiala, so za sodelovanje po našem programu ugodne možnosti.

Na področju izvoza bomo s krepitvijo prisotnosti na dosedanjih in dodatnih novih tržiščih vložili napore za podvojen obseg našega izvoza, to je cilj, izražen v vsoti 50.000.000 \$.

Letošnji uspehi pri izgradnji objektov v Nemški demokratični republiki, z desetinami odlikovanih delavcev s strani vzhodnonemške vlade, v Turčiji, v Maroku, v Švici, v Zahodni Nemčiji in drugje, nam pomenijo veliko spodbudo za v bodoče. Lista možnih objektov je obsežna in raznovrstna, tako po namenu kot po državah. Nam niso potrebne lekcije za napore glede plasmana v državah v razvoju. Mi se v tem pogledu trudimo že leta, kar dokazujejo dograjeni rudniki, industrijski objekti, vrtanja, raziskave, študije, projekti in geološke karte: v Alžiriji, Boliviji, Etiopiji, Indiji, Maroku, Sudanu, Turčiji in ZAR. Toda tu moram posebej poudariti, da smo to dosegli z izrednimi težavami, velikimi napori članstva, ob moralni podpori vrste uglednih javnih delavcev pri nas v Sloveniji in Federaciji in popolni odsotnosti finančnih virov Sloveni-

je in ne ob uvoznih zaslužkih iz teh držav.

Skratka, naša usmeritev na tuja tržišča ostane takšna kot doslej, ki bo pa še močnejše poudarjena na področja v razvoju, če bo jugoslovanska politika v bodoče podprta vsaj nekoliko tudi s finančnimi možnostmi.

S prednjo perspektivo in ciljem je bil RUDIS tudi eden izmed ustanoviteljev Sklada za kreditiranje in zavarovanje izvoznih poslov.

Ob robu težav v zvezi z deli v državah v razvoju, pa tudi na jugoslovanskih manj razvitih predelih, kjer lahko naštejemo skoraj sto raznih objektov, rekonstrukcij in podobno, se razvija zelo prizadeta akcija siceršnjih neprizadetih akterjev, kako vzeti ravno tistemu, ki je realizacijo prednjega omogočil in si s tem zagotavlja jutrišnji dan.

Ob vsem tem lahko rečem, da je v Sloveniji, posebno pa v Revirjih, marsikaj ustvarjenega na področju proizvodnje, investicijske izgradnje in kadrovskih zmogljivosti, kar je posebni ali pa neposredni rezultat idej dela in realizacije članov našega kolektiva in še posebej programa in članov združenja, posebno tistih, ki so se razvijali ali pa nastajali v toku razvoja in krepitve poslovnega združenja.

Ob našem skromnem jubileju želim nadaljnjo čvrstitev in večanje števila članov RUDIS-a, prebroditev trenutnih težav v vzpon pri nadaljnji uresničitvi začrtanega programa.

Milan Kožuh

Rudarska dela v inozemstvu

....s temi besedami moral sem zbežati kmalu na Nemško tam sem si v Forbachu nogo pohačal, v Sank Avoldu sem enega sina pokopal, drugega rudnik je v Spittlu zmečkal, po essenskih cehah sem se s stavkokazi pretepal, v Lensu mi plin je ves gobec ožgal, na Holandskem so me lastni rojaki izdali — prekleto, prekleto!

Mile Klopčič — »Drečnik Andrej govori«

UVOD

Tako v strnjениh besedah Andrej Drečnik, rudar iz Revirjev pove, kje povsod so se naši rudarji zaposlovali pred prvo in drugo svetovno vojno. Marsikatera zavska družina ima še danes žive vezi s svojimi sorodniki v Avstriji, Belgiji, Franciji, Holandiji in Zahodni Nemčiji. Največji del naših delavcev je odšlo v tujino za časa »rajne Avstrije« ali »stare Jugoslavije« na dela v rudnike premoga,

manj v ostale panoge. Vzrok izseljevanja je iskati največkrat v krizah, ki so bile posebno pogoste v drugi polovici prejšnjega stoletja, pa tudi v času med obema vojnama.

Kljub temu, da smo v novjšem času dobili obsežna in dobra zgodovinska dela iz zgodovine Revirjev in slovenskega rudarstva, pa se ne moremo pohvaliti, da je izseljevanje naših delavcev, posebno pa rudarjev, podrobneje in sistematično obdelano. Smatramo, da je ta pojav v Revirjih zanimiv in bi ga bilo priporočljivo sistematično opisati in analizirati.

V nemški literaturi je vprašanje inozemskega nastopanja nemških rudarjev posvečeno več pozornosti. V enem novjših del iz zahodnonemškega rudarstva, je poudarjena večstoletna tradicija nemških rudarjev v raznih državah in tudi na našem področju, na primer v železnikih, Kropi, Sasi v Makedoniji, Srbiji in drugje. S posebnim ponosom opisujejo nastopanje podjetij za izvajanje investi-

cijskih del v inozemstvu, kjer je poudarjena tehnična organizacija, tehnološki dosežki in stopnja mehanizacije in avtomatizacije opreme, s katero dela izvajajo. Kljub večstoletnemu razvoju rudarstva v Zahodni Evropi in izrednemu razvoju v Sovjetski Zvezi in ostalih socialističnih deželah, lahko ugotavljamo, da tudi jugoslovansko rudarstvo koraka s splošnim razvojem v Evropi in lahko trdimo, da imamo danes poleg strokovno usposobljenih rudarjev, tehnično napredne in izkušene vodilne kadre, ki so kos postavljenim nalogam na področju rudarstva.

Stanje po drugi svetovni vojni

Ker je bila naša dežela v drugi svetovni vojni zelo prizadeta, mnogi gospodarsko pomembni objekti in naprave so bile uničene, okupator pa tudi ni skrbel za razvoj in izgradnjo v zasedenih ozemljih, temveč je uporabljal primitivne metode pri ropanju rudnega bogastva in suženjske metode za-

poslovanja delavstva, je bilo stanje našega gospodarstva ob osvoboditvi katastrofalno. S ciljem, da čimprej gospodarstvo uredimo, je politično in državno vodstvo načrtovalo naloge, katerih izvedba je terjala izredne napore. Posebno v rudarstvu so bile naloge tako obsežne, splošno materialno stanje pa tako pomanjkljivo, da, ko danes ocenjujemo takratne napore, ne moremo prav verjeti, da je bilo to možno. Splošno materialno pomanjkanje in velike zahteve so bile realizirane s skromno mehanizacijo in velikimi fizičnimi sredstvi. V prvih povojnih letih je bilo delo v naših rudnikih delovno zelo ekstenzivno, to se pravi, da je proizvodnja slonela predvsem na manualni delovni sili in manj na mehanizaciji. Ob sorazmerno nizki proizvodnji je bilo zaposleno sorazmerno veliko število delavcev, kar našo ugotovitev nazorno potrjuje.

V nadaljnjih letih postaja delo bolj intenzivno, produktivnost raste in kljub naraščanju proizvodnje se število zaposlenih stalno znižuje.

Vzrok teh pozitivnih tendenc je v modernizaciji t. j. uvajanju sodobne tehnologije, visoko produktivne opreme pa tudi v sodobnih organizacijskih prijemih, t. j. integraciji proizvodnih enot, koncentraciji proizvodnih procesov in podobno. Že v drugi polovici petdesetih let se pojavijo vprašanja odvečne delovne sile, ki je nastala kot posledica večje mehanizacije. Ta problem so republike zelo različno reševale: Slovenija je pravočasno posvetila temu vprašanju potrebno skrb in intenzivno uvajala nova delovna mesta, medtem ko v drugih republikah ni bilo vedno ustreznih rešitev, na primer v avtonomni pokrajini Kosovo, kjer so uvajali veliko mehanizacijo na dnevnikih kopih, ali v Hrvatskem Zagorju, kjer je ekonomska potreba narokovala hitro zapiranje manjših nerentabilnih premogovnikov, vprašanja drugega zaposlovanja pa niso bila časovno usklajena.

Takšni pojavi v Jugoslaviji, istočasno pa naraščajoče potrebe po rudarjih v zahodnoevropskih deželah, so imele za posledico zaposlovanje naših rudarjev v inozemstvu. To več ali manj individualno, dokaj neorganizirano zaposlovanje naših rudarjev, je potekalo v dveh smereh in sicer:

- a) zaposlovanje v rudnikih na tekoči proizvodnji
- b) zaposlovanje pri specializiranih rudarsko-gradbenih podjetjih, ki izvajajo investicijska dela v rudarstvu.

Iz podatkov, ki jih imamo na razpolago in so natančno obdelani, predvsem za ZR Nemčijo, lahko ugotovimo, da je sedaj zaposlenih v proizvodnji okoli 2.200 rudarjev.

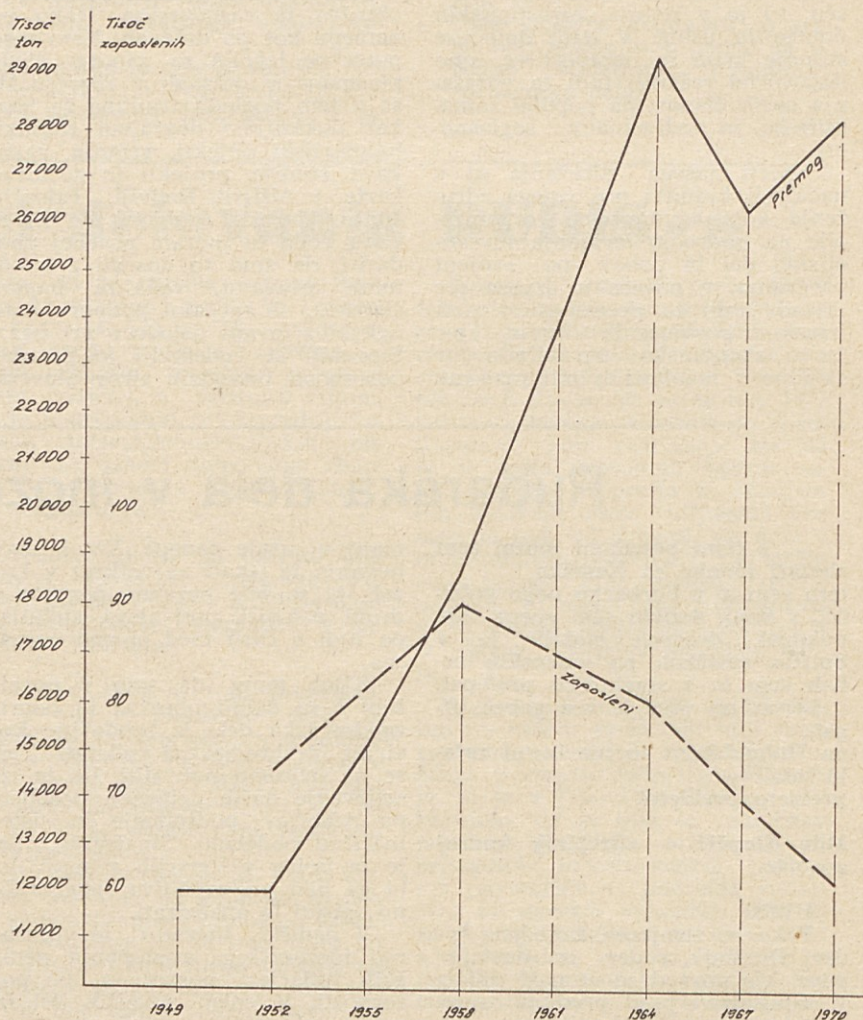
Državljanstvo	1960	1962	koncem leta 1966	1968	1969
Turki	—	1.294	8.393	5.222	9.499
Jugoslovani	876	1.060	2.406	1.340	2.196
Italijani	3.944	3.711	1.941	1.090	957
Nizozemci	1.273	1.078	830	683	623
Marokanci	—	—	1.845	658	1.187
Španci	219	4.246	1.525	612	553
Grki	1.330	4.264	1.201	598	592
Južnokorejci	—	—	2.063	514	231
Avstrijci	762	672	494	415	373
Poljaki	501	465	350	286	310
Madžari	440	354	248	186	177
Ostali	2.557	2.473	1.424	1.108	1.128
SKUPAJ	11.902	19.617	22.720	12.712	17.826

V ostalih državah je to število znatno nižje in ne presega števila 1.000 rudarjev.

Za zaposlitev rudarjev pri spe-

cializiranih podjetjih, ni uradnih podatkov. Na osnovi informacij, ki jih je zbral RUDIS, se to število giblje med 1.500 — 2.000 rudarjev,

PROIZVODNJA PREMOGA IN ŠTEVILO ZAPOSLENIH V SFRJ

	1949	1952	1955	1958	1961	1964	1967	1970
Premog v tisoč ton	12107	12098	15207	18896	24073	28422	26467	28422
Zaposleni v tisočih	—	73,0	—	91,6	85,4	80,9	70,1	61,8

PODATKI: SGI - 1963, 1971

ki pa precej niha in tudi pri posameznih državah dosega različno število. Največje je v ZR Nemčiji, kjer dosega število od 1.000 — 1.500 rudarjev.

V teh številkah niso zajeti rudarji, ki so organizirano zaposleni preko poslovnega združenja RUDIS-Trbovlje in zajemajo predvsem delavce članov združenja, t. j. Zasavskih premogovnikov-Trbovlje in Geološkega zavoda — Ljubljana, s kooperanti. Temu poslovnemu fenomenu bomo posvetili posebno pozornost in obravnavali v naslednjem poglavju njegov nastanek, časovni razvoj, postavljene cilje in dosežene naloge.

Izvajanje rudarskih investicijskih del v inozemstvu

Vsako podjetje ali organizacija, ki organizira proizvodnjo ali proizvodne storitve, stremi za tem, da poleg kvalitetnih proizvodov oziroma storitev doseže takšen obseg proizvodnje, ki ji omogoča doseganje optimalnih gospodarskih rezultatov. Razumljivo je, da formiranje poslovne politike v veliki meri pogojuje razsežnost domačega trga, t. j. čim manjše je domače tržišče, tem večja je zahteva po vključevanju v mednarodno delitev dela, to pa zahteva kvalitetno delo, dobra organiziranost, prilagajanje tehnološkemu napredku in tekočo obdelavo inozemskih tržišč.

RUDIS se je že od vsega začetka zavedal, zato je postavil med naloge svoje poslovne politike znaten izvoz proizvodov in storitev. Jasno je bilo, da lahko samo na takšen način in v takšni obliki vodimo dolgoročno poslovno politiko, da se na racionalen način vključujemo na inozemsko tržišča in na ekonomsko opravičljiv način sledimo sodobnim tehnologijam in pridobivamo potrebna izkustva.

Nova realna možnost za nastopanje v inozemstvu na področju rudarskih investicijskih del, se nam je ponudila ob sodelovanju z zahodnonemškimi podjetjem Deilman-Haniel, Dortmund, s katerim so ZPT — obrat za specialna rudarska dela Trbovlje, skupno gradili izvozni jašek v Boru v letu 1968. Naš predlog, da pričnemo s poslovnim sodelovanjem tudi v ZR Nemčiji, je firma Deilmann-Haniel sprejela in tako smo že v letu 1968 pričeli z izvajanjem rudarskih investicijskih del. Po zelo ugodnih rezultatih pri tej firmi, so se pokazale vse večje potrebe pri tej firmi, navezali pa smo tudi poslovne stike z drugimi sorodnimi podjetji. Ocena možnosti je bila pozitivna in tudi naša prizadevanja so šla v tej smeri, da zaposlimo večje število rudarjev. Stvarni rezultati so bili zelo dobri.

Potrebe, ki so se pokazale, so pregle vse še tako optimistična pričakovanja. Tabela št. 3 kaže dinamični razvoj in obseg zaposlenih v ZR Nemčiji.

Mesec	1968	1969	1970	1971	1972
januar	—	26	82	304	428
februar	—	26	75	352	451
marec	—	43	73	362	455
april	—	43	68	358	453
maj	—	43	65	381	516
junij	—	43	106	380	549
julij	—	70	145	443	624
avgust	—	93	149	448	690
september	26	88	222	448	
oktober	26	88	219	462	
november	26	88	229	454	
december	26	66	306	461	

Dinamika, ki jo nismo pričakovali s tolikšno rastjo, je seveda postavila pred nas nove probleme, katerih najvažnejši v domovini je bil v pravočasnem zagotavljanju potrebnih zmogljivosti, pa tudi s pripravljanjem rudarjev doma. Inozemstvo pa je terjalo primerno tehnično in skrbniško organizacijo, ki naj bi zagotavljala ustrezne poslovne odnose, delovne rezultate in dobre delovne, nastanitvene in plačilne pogoje za delavca.

Analiza trenutnih zmogljivosti v Sloveniji, je pokazala le eno rešitev: da si zavoljo premajhnih zmogljivosti v Sloveniji zagotovimo sodelovanje ostalih rudarskih gradbenih podjetij iz Srbije (Knjaževac, Vrdnik in Bosne Tuzla). S ciljem, da nastop v inozemstvu koordiniramo, smo ustanovili rudarski konzorcij, ki je že v dosedanjem kratkotrajnem obstoju pokazal pozitivne rezultate, kakor smo jih ob ustanovitvi predvideli. Prepričani smo, da bo pozitivno vplival tudi na jugoslovanskem trgu, saj je perspektiva za rudarsko gradbeno dejavnost zelo povoljna in ni upravičena bojazen, di bi ne bilo dovolj dela za vsa sedanja registrirana podjetja. Seveda je za dobro izvajanje potrebna organizacijska in delovna disciplina in ustrejna koordinacija.

Organizaciji v inozemstvu smo posvetili potrebno skrb in lahko trdimo, da imamo v ZR Nemčiji odgovarjajočo organizacijsko strukturo.

Rudarska grupacija ima odgovornega šefa inženirja, pri vsakem podjetju je vodilni rudarski inženir in odgovarjajoče število administratorjev in skrbnikov. Zavoljo specifičnosti dela nastopa rudarska grupacija dokaj avtonomno, čeprav se finančni obračun vodi preko komercialno administrativnega biroja (KAB) v Münchnu.

V letu 1973 pričakujemo znatno povečanje poslov v rudarsko gradbeni dejavnosti v Švici in bomo temu primerno organizirali tudi predstavništvo v tej državi.

Stanje koncem avgusta 1972 kaže tabela št. 4

Država	Število zaposlenih
ZR Nemčija	690
Švica	35
SKUPAJ	725

Kritične pripombe in utemeljitve

Ob angažiranju v inozemstvu se pojavljajo kritične pripombe, ki bi strnjeno zbrane terjale odgovore na naslednja vprašanja:

- koliko se naj angažiramo v inozemstvu,
- kje se naj angažiramo v inozemstvu;
- katere kriterije naj upoštevamo pri izbiri angažiranja v inozemstvu.

Da prispevamo nekatere predloge, smo na ta vprašanja skušali najti tudi odgovore, ki so naslednji:

- V inozemstvu naj zavzema angažiranje tolikšen obseg, da ne bodo trpela rudarsko gradbena dela doma, če se izvajajo kontinuirano in so dosežene povprečne cene, ki jih predvidevamo med 100 do 200.000 din na moža in leto v odvisnosti od stopnje mehanizacije podjetja oziroma gradbišča. Če vzamemo v povprečju 150.000 din in ob predpostavki, da štiri podjetja (specializirana rudarska podjetja za izvajanje investicijskih del (realizirajo okoli 120 milijonov din na leto, pri boljši opremljenosti pa bi lahko 200 milijonov din, bi doma potrebovali 1.334 delavcev, od teh okoli 30% ali 400 visokokvalificiranih rudarjev. Ker imajo danes vsa štiri podjetja okoli 2.200 delavcev, lahko računamo, da imamo za angažiranje v inozemstvu na razpolago okoli 800 delavcev.

Te številke zajemajo samo stanje, kakršno je trenutno pri štirih specializiranih rudarskih podjetjih. Pri celoviti oceni pa je treba upoštevati stalno zmanjševanje števila rudarjev na proizvodnji, ki nastopa zaradi povečane mehanizacije in možnosti sistematičnega priučevanja novih delavcev rudarskih profilov. Omenimo še možnost zbiranja delavcev, ki so se individualno zaposlili v inozemstvu. Če upoštevamo vse te faktorje, lahko realno računamo na angažiranje okoli 1.500 rudarjev do konca leta 1973. Seveda je potrebno pripravo in strokovno priučevanje izvajati sistematično, vložiti v to potrebna sred-

stva in angažirati primerne in izkušene rudarske kadre.

b) Iz poznanih izkušenj ni dobro angažirati celotno dejavnost nekega podjetja v eni sami panogi, niti na enem samem tržišču. Kanjuktorna nihanja niso pri različnih panogah enaka, še manj na raznih tržiščih. Upravičeno je vprašanje, zakaj se ne bi angažirali na tistem inozemskem tržišču, kjer dosegamo najvišje finančne rezultate. Še bolj upravičen pa je pomislek, kaj storiti, če pride na tem tržišču do večjih recesijskih pojavov.

Zato smo sklenili, da se angažiramo na več tržiščih in to po možnosti tržiščih z različnim gospodarskim profilom, kot na primer v nerazvitih deželah (Egipt, Maroko, Alžirija), v industrijsko razvitih deželah Zahodne Evrope (ZR Nemčija, Francija, Švica, Avstrija, Švedska) in vzhodnoevropskih socialističnih državah.

Dosedanje angažiranje je dalo zelo različne rezultate, na primer v Egiptu in Alžiriji smo izvajali obširnejša dela, vendar je zaradi politično zostrenega položaja, kot na primer egiptovsko-izraelska vojna leta 1967 ali finančno neurejenih vprašanj, kot na primer v Alžiriji leta 1971, prišlo do prekinitve ali zastoja del.

Obratno, raziskave francoskega in švedskega tržišča kažejo verjetnost, da ti dve tržišči nista interesanti za našo dejavnost. V Franciji kot tudi v Švedskem izvajajo rudarska investicijska dela v veliki večini domača podjetja, potrebno delovno silo pa dobijo v Alžiriji (Francija) ali Finski (Švedska).

Na osnovi proučitve omenjenih tržišč in desetletne izkušnje lah-

ko sklepamo, da je v Zahodni Evropi najugodnejše stanje za izvajanje rudarskih del v ZR Nemčiji, Švici in Avstriji. Čimpreje pa je priporočljivo navezati poslovne stike z vzhodnoevropskimi deželami, proučiti tržne možnosti, saj mnogo indikacij kaže na ugodne in interesantne poslovne prilike.

c) Pri odločitvi, kje se naj angažiramo v inozemstvu, je treba upoštevati mnogo kriterijev, od katerih bomo našli le glavne in sicer:

- 1) finančne možnosti, ki zajemajo doseganje solidnih cen, boniteto države oziroma podjetij itd.,
- 2) tehnološko razvitost podjetij, posebno tam, kjer lahko nastopamo samo kot subkontraktorji domačih podjetij, na primer Švica, ZR Nemčija. Nesporno je za jugoslovanska rudarska podjetja, večja korist sodelovati z modernim in večjim inozemskim podjetjem, kot s slabo razvitimi manjšimi podjetji. Na ta način dosegamo na ekonomsko zelo interesanten način priučevanja naših rudarjev in osvajanje modernih delovnih metod s strani naših rudarskih strokovnjakov;
- 3) splošno stanje razvitosti dežele z ozirom na nastanitvene, prehranske in potovalne možnosti;
- 4) politične in druge odnose med Jugoslavijo in zadevno državo. Ti odnosi lahko mnogo vplivajo na dobre ali slabe odnose med podjetji, splošno počutje delavcev in podobno;
- 5) poznavanje jezika tuje države. Saj je osnovno poznavanje tujega jezika največkrat pogoj za sklenitev pogodbe, na drugi strani pa je razumljivo, da se lahko dobri odnosi vzpostavijo

samo s tistimi, s katerimi se lahko sporazumevamo.

Razumljivo, da tu nismo zajeli vseh kriterijev, saj nam okvir študije to ne dopušča, smatramo pa, da smo našli najbitnejše.

Zaključki

Dosedanji razvoj izvajanja rudarskih investicijskih del v inozemstvu je opravičil vsa pričakovanja. Postavljene naloge so bile izpolnjene, da, celo znatno presežene, kar je predvsem zasluha dobrega sodelovanja članov združenja, rudarskih gradbenih podjetij in dobre organizacije v inozemstvu.

Ocene za srednjeročno (do leta 1975) in dolgoročno (do leta 1980) razdobje so zelo ugodne in je upravičena pozornost, ki jih ima tovrstna dejavnost v okviru združenja.

V zadnjih dveh letih smo, razen v ZR Nemčiji, navezali dobre poslovne odnose tudi v Švici, v naslednjem letu pa bomo poizkušali vpovstaviti poslovne zveze v Avstriji in tudi s socialističnimi deželami.

Osnovna težnja pa mora biti v vseh naših poslovnih akcijah, v rudarski gradbeni dejavnosti, osvajanje višjih oblik poslovnega sodelovanja, za kar bo potrebno večje angažiranje tehničnih in ekonomskih strokovnjakov.

Nesporno je pravilna ugotovitev, da so za nabavo sodobne opreme potrebna znatna finančna sredstva vendar še tako draga oprema, brez strokovnega in izkušnega kadra ne da ekonomsko optimalnih rezultatov. Zato je treba v prvi vrsti posvetiti skrb vzgoji strokovnjakov, od katerih se, posebno pri delu v inozemstvu, zahteva izvajanje strokovno zahtevanih nalog.

Vinko Grabnar

Problematika onesnaženja Save po rudniških odplakah

Odplake separacij premoga, ki so med izvori vidnega onesnaženja Save gotovo na prvem mestu, se od večine drugih industrijskih in zlasti komunalnih odplak, tako bistveno razlikujejo, da sodijo pravzaprav v posebno poglavje problematike odpadnih vod. To velja tako glede na njih učinke v rekah, kot tudi glede na količino odpadnih snovi in s tem zvezane tehnološke probleme njih odstranjevanja.

Po učinku na vodotoke jih ne prištevamo med nevarne snovi. Gre namreč za čisto mehanično onesnaženje vode, s fino do koloidalno dispergiranimi inertnimi in netopnimi mineralnimi snovmi, ki ni-

so strupene, ne trošijo kisika in ne gnijejo. Za mehanično onesnaževanje značilna parametra »kalnost in sediment« dosegata sicer visoko vrednost, parametri tekoče faze pa se ne spreminjajo. Talna voda ter preskrba z industrijsko in pitno vodo iz reke, zaradi same kalnosti, ni bistveno bolj prizadeta, kot je to po prirodni kolnosti po nalivih. Bolj kot sama rečna voda je po odplakah prizadeta reka in krajina ob njej kot celota in to zaradi umazano rjave barve, ki jo dela neprijetno za turizem, šport in rekreacijo. Pomanjkanje svetlobe in spremembe rečnega dna, gotovo tudi zmanjšujejo produkcijo rastlin in ribje hrane, če-

prav življenje in zdravje rib ni direktno ogroženo. Gospodarska škoda je zlasti v turističnih predelih zaradi neestetskega izgleda reke, lahko velika. Sanacijska ukrepi v tej zvezi pa bi terjali popolno čiščenje t. j. bistro vodo, kar pa je že tehnološko več kot problematično.

Če reke ne obravnavamo le kot vir pitne in tehnološke vode, temveč kot zaključen ekološki sistem, bi bila ocena vpliva odplak lahko tudi precej drugačna. Pri tem bi seveda morali upoštevati tudi dejstvo, da ima vsaka reka in celo vsak njen odsek, svoje specifične ekološke prvine, ki na spremembe

vode z dovajanjem tujih snovi različno reagirajo.

O tem seveda ne moremo razpravljati, ker je to predvsem biološki problem. Tudi nam ni znano, kakšni so vplivi rudniških odpadkov v spodnjem toku Save in v kakšnem razmerju so sedimenti iz odpadkov napram produktom prirodne erozije. Raziskave v tem smislu bi bile gotovo koristne za oceno možnosti, da se tudi s parcialnimi ukrepi n. pr. zmanjšanjem količine ali boljšim izločanjem bolj grabih frakcij, doseže vsaj izboljšanje sedanjega stanja.

Čiščenje sepaarcijskih odpadkov pomeni v bistvu mehanično separiranje suspenzije na čvrsto in tekočo fazo z znanimi postopki koagulacije, sedimentacije, filtriranja in centrifugiranja. Pri suspenzijah koloidalnih glin, ki so značilne za naša premošišča, je ta ločitev zelo težavna in nepopolna. Tudi z uporabo znanih flokulatov je produkt čiščenja s samo sedimentacijo gošta tekočina, pri postopku s filtriranjem pa gnetljiva blatna masa z veliko vsebino vode. Ker gre v rudarstvu za zelo velike količine odpadkov, je gradnja čistilnih naprav smiselna le, če je poleg separiranja faz, do podrobnosti rešena tudi tehnologija odstranjevanja izločenih snovi, ki pa v največji meri zavisi od lokalnih prilik. Če odpadkov ne moremo sežgati in če ni možnosti za predelavo v uporabne produkte, preostane le še deponiranje ali izgarnja predelovalne industrije, če je snov potencialna surovina.

Ker gre za snovi v potekočem ali plastičnem stanju, jih ne moremo odlagati kjerkoli, tako n. pr. grobo jalovino. Pomisliti moramo, da bi še enoletna količina teh snovi s trboveljske separacije, zavzele prostornino najmanj 65.000 m³ kar predstavlja 6,5 m debelo plast blata na površini 1 ha.

Iz novejših zgodovine je znanih več primerov, da so velike deponije zgoščenega separacijskega mulja povzročile prave katastrofe, ko so zaradi dolgotrajnih nalivov popustili nasipi in so ogromne mase prešle v nezadržano gibanje.

Na drugi strani pa poznamo tudi primere, zlasti pri rudnikih črnega premoga, kjer je tako bitrenje odpadkov, kot tudi odlaganje odpadkov rešeno brez posebnih težav.

Pogoji, ki to omogočajo, pa so tam tako različni od naših, da le malo izkušenj lahko uporabimo v naših razmerah, ker so že petrografске komponente naših oligocenskih premošišč bistveno drugačne kot so pri karbonskih, da ne govorimo o razlikah pri terenskih prilikah.

Pri nas v Zasavju je situacija vsekakor taka, da problem odpadnih vod oziroma onesnaženja Save že dolgo ni rešen samo z napravo, ki zadovoljivo očisti vodo

in izloči odpadke v tako čvrsti obliki, da jih lahko naložimo na kamione ali železniške vagoni.

V širši okolici so verjetno v bližini železniške proge ali ceste primerna zemljišča za velike deponije tudi za blatne snovi, toda odprto ostane še vprašanje transporta in tehnologije odlaganja, ki ne bi bila preprosta. Vprašanje je tudi, katera občina bi sploh in pod kakšnimi pogoji, dovolila odlaganje na svojem območju, kajti ta bi bila lahko tudi v hudem nasprotju s principi varstva okolja. Podrobneje takih možnosti doslej še nismo raziskovali.

Po gornjih prevdarkih vsekakor lahko sklepamo, da je v Zasavju slej ko prej bistveno vprašanje »kam z blatom«, ki je produkt čiščenja vode, ki postavlja na prvo mesto problem tehnologije transporta, kondicioniranja za odlaganje in eventualne predelave za uporabo kot industrijsko surovino.

V letih po zadnji vojni je bilo pri RTH in ZPT opravljenih več študij, pri katerih so poleg domačih strokovnjakov sodelovali tudi naši inštituti za rudarstvo in raziskavo materiala kot tudi tuji strokovnjaki. Rešitev, ki bi jih lahko brez pomislekov realizirali, pa doslej nismo našli, ker ger pač v vsakem primeru za velike objekte pri katerih ni mogoče prevzeti tveganja za eventualni neuspeh. Dejstvo je namreč, da pri rjavih premošjih še nimamo večjih izkušenj in, da so tudi ostali premošgovniki v državi v podobnem položaju kot mi.

Tudi tam je temeljni problem »kam z blatom«. Od pomembnejših idejnih rešitev naj omenimo lenaslednje:

V zvezi s projektom za rekonstrukcijo separacije Trbovlje, smo do leta 1961 podrobno obdelali možnost uporabe snovi v odpadkih v cementarni, ki je imela tedaj v programu povečanje svojih kapacitet za 1000 ton klinkerja na dan.

Študije in laboratorijski poizkusi, kot tudi poizkusno žganje klinkerja v industrijskem merilu, so dali zelo dobre rezultate. Pokazalo se je, da bi bila možna poraba celotne količine odpadkov že v obliki 25% suspenzije, za delni nadomešek laporja v cementni surovini, toda le pri mokrem postopku. Ideja je bila sprva ugodno sprejeta, v naslednjih letih pa je šel razvoj tehnologije cementa odločno na suhi postopek, ki ima skoraj za 50% nižjo specifično porabo toplote. Povsem razumljivo je, da je modernemu razvoju sledila tudi naša cementarna. Nova peč danes že obratuje in s tem je seveda ta ideja v Trbovljah brezpredmetna, oziroma ima le še teoretično vrednost.

Druga, po sebi preprosta rešitev, ki bi prav tako zahtevala le koncentracijo s sedimentacijo, je bila prikazana že leta 1940.

Zgoščeno suspenzijo naj bi po 800 m dolgem cevovodu z višinsko razliko 320 m, prečrpali v kotlino Lakonca, ki bi ostala po opustitvi dnevnega kopa. Prikazana je bila tudi možnost, da se zgoščena masa po delni osušitvi, z dodatkom letečega pepela, uporabi za proizvodnjo lahke opeke. Tako rešitev smo dolgo smatrali za najboljšo in najcenejšo in smo jo neuspehu s cementno varianto, podrobneje preučili. Izdelan je bil tudi projekt likvidacije jamskih del pod nekdanjim dnevnim kopom, kot tudi podrobnejša študija terena z ustreznimi geološkimi in geodetskimi podlagami.

Elaborat je bil predložen inštitutu za mehaniko tal v Ljubljani. Po mnenju izvedenca predvideni teren oziroma stari nasipi, ki na severni in zahodni strani omejujejo kotlino niso dovolj stabilni, da bi kotlino lahko brez tveganja do vrha napolnili s poltekočimi (glinastimi) snovmi. Ker ležijo nasipi nad naseljem in cesto v ozki dolini, je izjava izvedenca dovolj tehtna, da to idejno rešitev opustimo.

Za rešitev s samo sedimentacijo in hidravličnim transportom gošče, bi v skrajnem primeru prišla v poštev še dolinica oziroma jarek »Dolge njive« med Prapretnim in Hrastnikom, ki pa ima v vseh ozirom manj povoljno lego in obliko. Pregraditi bi jo morali s solidnimi jezovi v kaskadah, kar bi povzročalo le še dodatne probleme. Dokončna sodba o možnosti uporabe te in drugih lokacij bo možna šele po temeljitih raziskavah, ki so v teku.

Pri tako malo izgledni situaciji v pogledu možnosti deponiranja poltekočih sedimentov, smo raziskali še možnosti, ki jo daje po sebi še problematična in draga tehnologija odvodnjavanja sedimentov s filtri, vsaj do plastičnega stanja.

Avstrijski firmi »Siemering—Graz—Peuker Werke«, ki ima licenco za t. zv. »Tatabanjski postopek«, smo poverili izvedbo polindustrijskega poizkusa, ki naj bi bil tudi osnova za projekt in dobavo kompletne naprave.

Preizkuse so v aprilu in maju 1972 opravili strokovnjaki in madžarskega rudarskega inštituta v Tatabanji, s prenosno polindustrijsko napravo z diskovnim vakuum filtrom 1 m² površine. Enake poizkuse je ta firma opravila tudi na rudnikih Kakanj, Resavica in Breza.

Pri nas smo poizkuse delali v dveh smereh in to:

1. s samo odplako pod 0,1 mm, ki odteka v Savo,
2. s cirkularno vodo, ki priteka v usedlano napravo in vsebuje tudi premošov prah do 1 mm.

Po prvi varianti naj bi bil filterski kolač odpadke za deponiranje, po drugi pa manjvredno gorivo za termoelektrarno.

V podrobnosti tehnologije se tu ne moremo spuščati, zadostujejo naj le najvažnejše ugotovitve iz zaključnega poročila o poizkusih.

1. Filtrabilnost gošče so doseže le z dodatkom najmanj 5 g/m^3 najučinkovitejših flokulatov tipa Nalcolit 675. Poraba bi torej znašala letno 15.000 kg v vrednosti 750.000 din .

2. Po varianti 1. dobimo filtrski kolač z $48-50\%$ vode, ki ima konsistenco gostega kolozma. V tem stanju je spec. volumen $1,5 \text{ m}^3/\text{t}$, kar letno 90.000 m^3 . Material bi morali deponirati ali porabiti za opekarstvo.

Preliv iz prve stopnje sedimentacije bi imel maks. 5 g/l čvrste snovi in naj bi se recirkuliral. Voda iz druge stopnje bi imela maks. 1 g/l čvrste snovi in bi jo lahko izpuščali v Savo. Storitve filtra bi znašala cca $50 \text{ kg/m}^3 \cdot \text{h}$.

3. Po varianti 2. dobimo na filtru gosto blatno maso premoga in glinice s cca 38% vode, ki naj bi jo premešali parnemu sortimentu prah $1-3 \text{ mm}$, oziroma drugim vrstam goriva za termoelektrarno. Prelivna voda bi imela iste lastnosti kot pri varianti 1.

4. Bister preliv se je dosegel z dodatkom $1 \text{ cm}^3/1$ solne kisline, rahlo kalen pa z dodatkom $0,5 \text{ g}$ kalcijevega klorida. Razen tega se omenja tudi možnost uporabe odpadne vode kemične tovarne Hrastnik. Z dodatkom $20-50 \text{ l/m}^3$ te vode se prav tako doseže skoraj bister preliv.

Brez teh dodatkov prelivne vode 1. stopnje ne bi mogli spustiti v Savo. Letna poraba dodatkov za bistenje, bi torej znašala cca 3000 t HCl , ali 1500 t CaCl_2 , ali 145.000 m^3 odpadne vode hrastniške TKI.

Kot zaključek je navedeno, da so poizkusi dokazali, da se »TB« postopek lahko uspešno uporabi za filtracijo trboveljskih premogovniških odpadkov in, da se od navedenih alternativ lahko uporabi ona, ki krajšnjim razmeram najbolj ustreza.

To bi bil torej rezultat, ki ga dobimo z napravo po zadnjih dosežkih sodobne tehnologije na tem področju.

Poglejmo zdaj še katera alternativa najbolj ustreza našim lokalnim prilikam.

Brej dvoma je najbolj zapeljiva varianta 2. s katero bi vso skrb za odval odpadkov (pepela) odstopili elektrarni, kiima tudi že zgrajene deponijske naprave za to. Toda pri tem ima seveda glavno besedo Termoelektrarna, ki utemeljeno postavlja določene zahteve tudi glede fizikalnih lastnosti goriva. Glede na vsebino pepela in kalorično vrednost lahko še marsikaj prenese, samo blata ne. Najmanj kar zahteva je to, da je gorivo sipko in da gre skozi bunkerje in transportne naprave. Tudi če bi filtrske kolače umetno sušili, je treba upoštevati, da je potrebno tudi

vmesno deponiranje v odprtih deponijah. Vsekakor bi bile potrebne še velike dodatne naprave, da bi dobljena blatna masa postala »gorivo«.

Če se zadovoljimo z nerazbaletnim gorivom, bi bilo seveda mnogo bolj pametno, da ves drobiž že pred vstopom v separacijo suho odsejemo in ga pošljemo v TE, namesto, da izberemo komplicirano pot preko suspenzije, flokulacije in filtrov. Industrija, ki sedaj rabi sortiment zdrob, bi se morala seveda zadovoljiti z drugimi sortimenti premoga.

Če se odločimo za varianto 1., moramo rešiti najprej problem vernega deponiranja gnetljivih materialov. Lokalne prilike za to so, kot že omenjeno skrajno neugodne. Saj moramo na razpoložljivem terenu deponirati poleg tega tudi cca 250.000 t grobe jalovine in prav toliko letečega pepela. Mešanje blata med te snovi je pot, ki nudi nekaj možnosti, vsaj v pogledu načina transporta, toda to odpira še vrsto vprašanj končno ogromne razsežnosti. Znano je, da se leteči pepel sam hidravlično strjuje, v mešanici z glino pa to lastnost izgubi in lahko preide v gibanje. Kako bi bilo s transportom po železnici sem že omenil, tu je problem »naslov za tovarni list«.

Preostane torej še predelava z namenom, da se odpadkov lahko znebimo. Odpadki so vsekakor potencialna surovina za keramične gradbene elemente, za katere pa mora biti zagotovljeno tudi tržišče hi lahko konzumira vso količino. Zavodu za raziskavo materiala smo poverili nalogo, da to tržišče in predloži najprimernejšo tehnološko varianto po kateri bi eventualno zgradili ustrezno predelovalno industrijo.

Po že znanih podatkih bi bila potrebna vsaj 3 kratna kapaciteta sedanje opekarne. Surovina iz odpadka pa bi bila cca 5 krat dražja kot tridicionalna surovina t. j. glina iz prirodnih ležišč.

Firma SGP nam je na osnovi rezultatov polindustrijskih poizkusov predložila tehnološko shemo postopka in ponudbo za kompletno napravo s specifikacijo potrebne strojne opreme. Naprava bi imela poleg 2 Dorr-ovih zgoščevalcev $\varnothing 12 \text{ m}$, strojnice v dvoetažni stavbi s tlorisom $22 \times 12 \text{ m}$ za 3 enote diskovnih vakumskih filtrov s po 100 m^2 površine s pripadajočimi vakumskimi črpalkami, kompresorji in transportnimi napravami. Instalirana moč bi bila 746 kW . Maksimalna obremenitev pa 661 kW . Vrednost avstrijskih dobav opreme in storitev bi znašala okrog $11.210.000 \text{ OS}$. Celotno investicijo z gradbenim delom, montažo in carino pa cenimo na cca 12 milijonov din.

Po približni kalkulaciji bi znašali stroški za čiščenje vode $50,50$ din na tona izločenih odpadnih

snovi.

Stroški za delovno silo, vzdrževanje naprave, ureditev deponijskih prostorov itd. pri tem še niso vštet. Vrednost dobljenih snovi kot surovina, bi znašala predvidoma le cca 20% stroškov za pridobivanje. Za primerjavo navajamo, da bi znašali stroški po tehnologiji s hidravličnim transportom zgoščene suspenzije po projektu »Lakonca« cca 15 din/t. Instalirana moč za črpalko postajo bi znašala 140 kW , poraba flokulantov pa 2 g/m^3 .

Zanimiv je tudi podatek, da znašajo stroški za odvodnjavanje flotacijskih zalovin s filtrskimi prešami na zahodnih premogovnikih črnega premoga približno 10 do 12 DM/t , torej podobno kot bi znašali pri uporabi TB postopka pri nas. Pri tem ne kaže prezreti dejstva, da gre pri flotacijah za visokovredne koksne premoga s 7000 Kcal/kg in, da je delež razumljivih snovi v ravnem premogu znatno nižji kot pri rjavih premogih.

Po tem splošnem pregledu problematike sepaarcijskih odpadkov lahko vsekakor že sklepamo, da zaradi izrazito neugodnih specifičnih pogojev v Zasavju, tudi najdražje tehnološke rešitve samega čiščenja odpadkov niso sprejemljive brez pridržkov.

Prikazane načelne možnosti rešitve temeljnega problema »kam z blatom«, s predelavo oziroma neko uporabo odpadkov, imajo za enkrat le teoretično vrednost, ker predpostavljajo še izgradnjo predelovalne industrije oziroma povečanje obstoječih kapacitet, spremembo tehnoloških postopkov in končno tudi spremembo strukture sedanje porabe premoga kot tudi plasman novih gradbenih materialov.

Študije in načrtovanje v tem smislu seveda daleč presega okvire pristojnosti samih premogovnikov, zlasti pa ne sodijo več v delovno področje strokovjaka tehnologa za čistilne naprave v ožjem smislu.

Pri tako kompleksnih rešitvah za katere je potrebno sodelovanje partnerjev iz raznih panog industrije, moramo računati tudi z občutnimi težavami pri usklajevanju proizvodnih programov v zvezi s količinami odpadkov in njih porabe kot tudi s konkurenco drugih, boljših surovin in končnih proizvodov, kar gotovo ne stimulira možnih partnerjev, ki niso direktno zainteresirani za rudniške probleme varstva voda.

Po dosedanjih izkušnjah menimo, da bi imele nakazane kompleksne rešitve varstva okolja nekaj več izgledov na realizacijo le v družinskih podjetjih in z intenzivnejšim sodelovanjem industrije pod vodstvom neke ustanove za regionalno načrtovanje s širšim pregledom celotne problematike varstva voda in ustreznimi pooblastili ter možnost

mi raziskovanja. Dokler smo navezani le na dane možnosti v okviru samih rudnikov, preostane dejansko le še deponiranje odpadkov čiščenja vode v stanju in v količinah, ki jih dopuščajo terenske prilike na lastnih zemljiščih in eventualno še poraba v lastnih stranskih obratih, v količinah, ki ustrezajo njihovi sedanjí kapaciteti. O povečanju teh kapacitet bi se dalo govoriti šele po dobljenih izkušnjah in postopnem uvajanju novih proizvodov.

Ne izključujemo še možnosti, da bi se pri skrajnem varčevanju obstoječih deponijskih kapacitet, čiščenje vode omejilo le na kritična obdobja izredno nizkega vodostaja ali turistične sezone. Akumu-

lirane mase odpadnih snovi bi morali po osušitvi porabiti ali deponirati na varnejša mesta.

Če bi bila sredstva, vložena v take delne rešitve, v skladu z izboljšanjem sedanjega stanja Save, bi morala pokazati temeljita študija vseh negativnih posledic, ki jih imajo rudniške kot tudi ostale odlake.

Ker bodo za saniranje celotne problematike onesaženja Save gotovo potrebna ogromna sredstva, bi bile temeljite študije potrebne že zaradi tega, da bi se lahko sestavil dolgoročni načrt in vrstni red potrebnih ukrepov.

Ugotoviti bi bilo treba predvsem, kako in kje naj bi porabili vsa razpoložljiva sredstva, da bi

bil doseženi efekt kar največji.

Franc Jenčič, dipl. inž. kem. P. S. Inž. Jenčič je pripravil prednji sestavek za razpravo o rudniških odlakah. na simpoziju o varstvu okolja. Ta je bil 4. oktobra 1972 na Bledu. Udeležil se ga je, poleg pisca tega prispevka, tudi še tehnični direktor ZPT Adolf Jermol., dipl. inž. rud. Za objavo prispevka smo se odločili zaradi izredne aktualnosti.

Z varstvom okolja se danes srečujemo na vsakem koraku. Tudi naše podjetje ne zaostaja v svojih prizadevanjih za rešitev tako pomembnega vprašanja, kot je vprašanje čiščenja separacijskih odlak in hkrati s tem onečiščevanje Save.

Romunsko rudarstvo

Nivo industrijskega razvoja v Romuniji se lahko dobro meri s pomočjo primerjalnih številk posameznih dobrin na prebivalca v letu 1938: električna energija 72,40 kWh, premog 0,18 ton, jeklo 18,20 kg in lito železo 8,50 kg.

Po končani drugi svetovni vojni, je bil v razmeroma kratkem času treh let, dosežen spet produkcijski potencial leta 1938 in sicer zavoljo ponovnega pričetka obratovanja rudnikov.

Po podražavljanju najpomembnejših produkcijskih sredstev v letu 1948 in prehodu na plansko gospodarstvo, so prešli Romuni na enakomerni razvoj skupnega gospodarstva.

Romunija je postavila v središče svoje gospodarske politike socialistično industrializacijo dežele. To naj bi bila podlaga napredka gospodarstva in kulture, dviga življenjske ravni prebivalstva, garancija nacionalne neodvisnosti in suverenosti države. Prizadevanja so bila usmerjena na proporcionalni razvoj vseh industrijskih vej, posebno pa metalurgije, goriv, električne energije, kemične industrije in posebno strojogradnje, na temelju katere so se lahko modernizirale in razvile ostale.

V okviru vsesplošne industrializacije, je rudarstvo uživalo posebno pozornost. Osnova povojne gospodarske politike Romunije, je bila v čimboljšem izkoriščanju naravnih bogastev države in notranjih rezerv. Potrebe po surovinah in gorivu so bile predvidene v letih in petletnih načrtih.

Za koordiniran razvoj rudarstva so bili sprejeti številni ukrepi.

V glavnem so bili tile:

- organizirati geološke raziskave s ciljem, da se razširijo odkrita področja geoloških rezerv in stopnja rezerv, pri tem pa posebno pozornost posvetiti želez-

nim rudam, bravnim kovinam in premogu za koksiranje;

- obnova rudnikov in separacij ter odpiranje novih rudnikov in separacij, na podlagi sprejetih načrtov;
- organiziranje znanstvenih institucij in preizkusnih postaj za nove metode in delovne postopke, enako tudi organiziranje ustreznih projektivne dejavnosti,
- uvajanje in razširitev mehanizacije, posebno za dobivalna, nakladalna in transportna dela ter ustrezna organizacija potrebnih delavnic,
- šolanje strokovnih kadrov različnih stopenj,
- zagotoviti stanovanja in socialno-kulturne pogoje ter ustrezne osebne dohodke za zaposlene v rudarskih poklicih.

Za izpolnitev teh pogojev so bi-

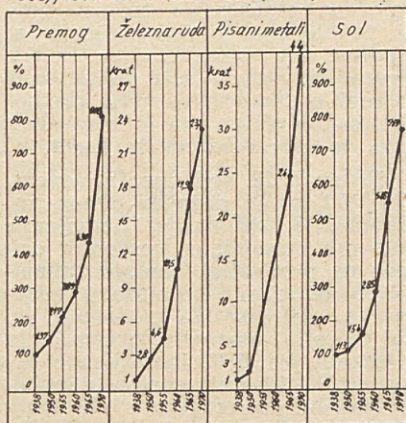
la odobrena potrebna sredstva tako, da Romunija razpolaga sedaj s 140 rudniki in 46 separacijami. Odkopano je bilo že okrog 40 milijonov ton različne koristne substance (premoga, rud.) Nastala so nova mesta, stara naselja pa so se razvila in jih urejajo po določenih načrtih.

Imajo več raziskovanih in projektivnih institutov, ki so postavljeni v bližini velikih proizvodnih enot (elektrarne, kombinati) in so specializirani za različne strokovne smeri.

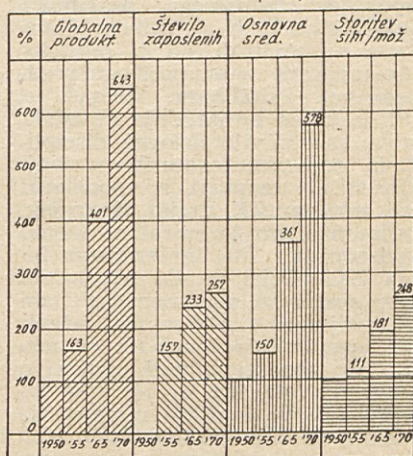
Vsi rudniki, premogovniki in različne separacije, so bili projektirani v Romuniji in preračunani na visoko produkcijo in koncentracijo del v jamah in na površini.

Koordiniran razvoj rudarske industrije je imel lepe uspehe, ki so razvidni iz naslednje razpredelnice:

Dinamika bruto proizvodnje premoga, železne rude, pisanih metalov in soli (v %)

Dinamika razvoja rudarske industrije Romunije od 1.1950-1.1970 (v %)

	1938	1960	leto 1970	1971	1975 (predvideno)
— dinamika razvoja industrijske produkcije v %	—	100	334	372	—
— proizvodnja električne energije v Mio kWh	1,13	7,65	35,08	39,08	58-60,8
— proizvodnja jekla v 1000 ton	284	1806	6715	6803	9400-9700

Gornje številke dokazujejo, da se Romunija gospodarsko hitro razvija. V okviru tega razvoja daje rudarska industrija velike količine potrebnih goriv in mineralnih surovin.

Za boljši pregled navajamo dva diagrama o razvoju proizvodnje osnovnih surovin in diagram dinamike osnovnih pokazalcev.

Skupna proizvodnja v Romuniji je od 2,8 milijonov ton v letu 1938, porasla na skoraj 23 milijonov ton v letu 1970, za leto 1975

pa predvidevajo 36 — 38 milijonov ton proizvodnje premoga.

Srednja delovna produktivnost je v zadnjih 20 letih beležila letni porast za okrog 4,5%, v zadnjih letih pa je ta porast večji. Temu porastu je pripomogla dobra tehnična opremljenost rudnikov in separacijskih objektov, za katere je bilo kar 80% opreme izdelane doma, v Romuniji.

Za rudarsko dejavnost izdeluje Romunija sama: odkopna kladiva, mehanična in električna vrtalna

kladiva, pragove nakladalce, različna motala, hidravlične in torne stojke, verižne transporterje, transportne trakove, gibljive transportne trakove, skraperje, električne in diesel lokomotive.

Poleg naštetega izdelujejo še različne kompresorje, črpalke, ventilatorje ter separacijske stroje (drobilce, mline, razna sita, flotacijske celice, filtre itd).

Stroji so kakovostni in jih je bilo moč videti na razstavi rudarske opreme v Bukarešti, v času VII. svetovnega rudarskega kongresa.

Upam, da sem vsaj delno prikazal razmere v romunskem rudarstvu. Na žalost pa nimam drugih pokazalcev (osebni dohodki rudarjev, cene premoga itd), ki bi moj prispevek napravile zanimivejši.

Mirko Mlakar, dipl. inž. rud.

Dejavnost sindikata

Rudniški odbor sindikata rudarjev-ROS, je imel svojo 11. sejo v tej mandatni dobi, dne 11. oktobra 1972. Seje se je udeležilo večje število članov in sekretar rudniške konference ZK za področje delovnih enot v Trbovljah, Rajko Medvešek. Na seji so govorili o vlogi sindikata v podjetju, s posebnim ozirom na problematiko rudnika Zagorje, t. j. uvedbo dvotretjinskega obratovanja v Kotredežu in na separaciji v Zagorju ter o usihajočih zalogah premoga na obratu Kisovec. Razprava v tej zadevi je bila precej pestra in so bili sprejeti nekateri predlogi, o katerih naj pristojne službe in organi upravljanja v podjetju razpravljajo.

Nadalje so razpravljali še o dodatnem nagrajevanju, ki je bilo sprva uvedeno poskusno v septembru in oktobru, nato pa je osrednji delavski svet sprejel dokončno dopolnitev obstoječega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov. Člani ROS-a so smatrali, da ni bilo dovolj razprave o tem predlogu, predvsem ne v sindikatu. Mnenja so bili, da bi se proizvodnja povečala tudi z zaostritvijo delovne discipline in odpravo nekaterih pomanjklivosti. V razpravi je sodeloval tudi sekretar ZK Rajko Medvešek. Svojo razpravo je opiral na pismo predsednika Tita in izvršnega biroja ZKJ. Dejal je, da se morajo člani sindikata, predvsem pa člani ZK, vključiti v akcijo pri reševanju negativnih pojavov ter da morajo pri tem zavzemati jasna in konkretna stališča in jih tudi izpolnjevati. Po končani razpravi so sklenili, da ROS pozdravlja in podpira vsako iniciativno nagrajeva-

nja, če je to pogojeno s tehnološkimi izboljšavami, da temelji na zakonskih predpisih, da je ekonomsko opravičljivo, da so merila za nagrajevanje jasna in razumljiva in da imajo od tega koristi tudi tisti, ki so povlačni dohodek tudi ustvarili. Mnenja je tudi bil, da ne bi nagrajevali z dodatnimi oblikami, delo, ki so ga člani kolektiva dolžni opraviti že za redno izpolnjevanje vsakodnevnih nalog pri pridobivanju, transportu ali plemenitenju.

V nadaljevanju te seje je ROS sklenil, da naj osnovne organizacije sindikata izvedejo občne zборе v januarju 1973. Iz svojih sredstev je za kritje stroškov osnovnih organizacij sindikata v delovnih enotah odobril finančno pomoč 10 podružnicam, v skupnem znesku 13.300,00 din. Šestim članom kolektiva je odobril enkratno finančno pomoč zavoljo daljšega bolezenskega dopusta in pa socialne šibkosti. Določena stališča je sprejel tudi za novoletnega praznovanja in nagraditve ter organizacije Dedka Mraza. Na koncu seje so govorili še tudi o stališčih oziroma predlogih za izenačitev pravic zdravstvenega varstva delavcev in kmetov.

Na svoji 12. seji dne 15. novembra 1972, pa je rudniški odbor sindikata-ROS, razpravljal o izvajanju ustavnih dopolnil, s posebnim ozirom na predvideno bodočo organizacijo temeljnih organizacij združenega dela pri ZPT. Sklenil je, da morajo osnovne organizacije sindikata pri ZPT, intenzivneje pojasnevat članom ustavna dopolnila ter da posredujejo svoja stališča komisiji za pripravo predloga o organizaciji TOZD in ROS-u.

Poseben del seje pa so namenili proučevanju pisma predsednika ZKJ, maršala Tita in izvršnega biroja ZKJ. Ugotovili so, da se je treba boriti predvsem proti socialnemu razlikovanju in ostalim deformacijam ter dosledneje izpolnjevanju naloge in krepanju socialistične samoupravne odnose. ROS je ugotovil, da pri našem podjetju doslej ni prišlo do kakih večjih ekscesov ali deformacij ter da je treba poskrbeti za to, da do nepravilnosti tudi v bodoče ne bo prišlo.

Govorili so še o izvedbi referenduma za izenačitev pravic zdravstvenega varstva delavcev in kmetov ter sklenili, da je treba akcijo temeljito pripraviti in izvesti, da bo referendum uspel.

V nadaljevanju seje so razpravljali še o razdeljevanju deputatnega premoga ter o organizaciji praznovanja Dedka Mraza ob koncu letošnjega leta. Na seji so pripravili določen predlog, katerega naj bi obravnaval tudi odbor za ekonomsko-tehnične zadeve, ki je pristojen obravnavati možnost izvedbe po stroškovni strani.

Koze in otroci so bili Frecetu največji nagajivci, kajti ti so delali v novih gozdnih nasadih največjo škodo. Koze so objedale drevje, otroci pa zažigali travo. Ker ni mogel napraviti reda, je prišel ko-bratovodji takratnega zunanega obrata rudnika Trbovlje-Hrastnik in dejal: »Dajte mi dovoljenje, da postrelim koze in otroke, pa bomo imeli mir na kipah.«

Sindikalna članarina - zbiranje in uporaba

Namen tega kratkega članka je informirati članstvo, kako se financira organizacija sindikata pri ZPT. Kot pri pretežni večini vseh organizacij najrazličnejših smeri in dejavnosti, je tudi v sindikatu ustaljen način financiranja s pobiranjem članarine.

Vsak posameznik — član te organizacije, prispeva 0,6 % od svojega netto osebnega dohodka. Tako nabrano članarino (informativno za leto 1971 531.730,90 din) odvedemo po ustaljenih določilih: 65 % višjim forumom, 35 % pa ostane za potrebe same organizacije sindikata v podjetju.

Pri nadaljnji razdelitvi tega dela članarine odpade 30 % na osnovne organizacije sindikata pri ZPT (informativno za leto 1971 159.519,30 din), 5 % pobrane vrtnice članarine dobi ROS-ZPT (informativno za leto 1971 26.586,55 din).

Vse OOS in ROS pri ZPT imajo svoje akcijske programe, sprejete in potrjene na občnih zborih. V teh programih je med ostalim napravljen tudi predračun stroškov in izdatkov organizacij. V glavnem so sredstva OOS usmerjena in porabljena:

- za podpore članstvu za čas boleznih posameznika,
- za razna športna tekmovanja,
- za funkcionalne stroške organizacije,
- za razne druge pomoči,
- za organizacijo in izvedbo izletov članov kolektiva itd.

Rudniški odbor sindikata porabi dobljena sredstva izključno za kritje funkcionalnih stroškov (administratorja, pisarniški material, časopis, telefonske pogovore, pošta itd.)

Poleg dobljenih sredstev od članarine, dobijo OOS vseh treh rudnikov Hrastnik, Trbovlje, Zagorje vsaka za svoj teritorij) manjši del sredstev iz sklada skupne porabe, ki se deli ob zaključku poslovnega leta. Tudi za uporabo teh sredstev morajo OOS izdelati predračun koriščenja istih. Sredstva se uporabljajo za rekreativne dejavnosti.

Rudniški odbor sindikata dobi poleg že omenjenih sredstev od članarine vsako leto na podlagi predloženega programa dela in predračuna dotacijo podjetja iz sklada skupne porabe. Isto odobravajo OSO-ZPT ter se giblje v višini od 60.000 do 100.000 din. Ta sredstva se uporabljajo:

- za podpore članstvu za čas njih boleznih,
- za financiranje športnih tekmovanj ob rudarskem prazniku,
- za obdaritev otrok smrtno ponesrečenih članov kolektiva (2x letno),
- za izredne podpore socialno šibkim članom kolektiva,
- za financiranje brezplačnega letovanja socialno šibkih članov,
- za pomoč pri preventivnem zdravljenju članov kolektiva,
- za dotacije posameznih OOS in DPO pri ZPT,
- za stroške občinskih zborov,
- za reševanje prošelj članov in pomoč raznim društvom, ki delujejo v okviru kolektiva oziroma v treh dolinah itd.

Poleg navedenih glavnih izdatkov, so še drugi manjši stroški, ki sodijo v okvir dela organizacije sindikata.

Pri ROS-u obstaja sklad samopomoči. Vanj prispevamo vsi člani organizacije in sicer dvakrat let-

no po 1,00 din. Sklad ima svoj pravitnik. Sredstva tega sklada se koristijo v primeru elementarnih nesreč na področju rudarstva (primer zadnje težje nesreče v jami rudnika Hrastnik.)

ROS ima sredstva na svojem žiro računu. Ta dotekajo časovno ločeno, v presledkih preko celega leta. Vsa sredstva so vezana. Poslovanje oziroma poraba finančnih sredstev je v skladu s sprejetim programom in pravilniki. Poslovanja kontrolira nadzorni odbor, SDK. Ob zaključku poslovnega leta dajemo poročilo o dotiranih sredstvih tudi vodstvu podjetja in osrednjim samoupravnim organom ZPT.

V glavnem sem prikazal način financiranja in porabe sredstev OOS in ROS-a pri ZPT. Smatramo za potrebno, da pri tem pojasnimo tudi problematiko delitvenega razmerja 65 : 35, ki se že dalje časa pojavlja med članstvom našega kolektiva. Glede na to, da Občinski sveti zveze sindikata treh občin niso sprejeli drugačne delitve, pa z zadovoljstvom ugotovljamo, da imajo le-ti v zadnjem času precejšen posluš do problematike posameznih OOS-ZPT. Občinski sveti zveze sindikatov Hrastnik, Trbovlje in Zagorje v obliki dotacij vračajo kar precejšnija sredstva posameznim OOS s področja ZPT glede na njihove upravičene potrebe.

Smatramo, da sem v tem kratkem članku obrazložil financiranje in porabo sredstev organizacij sindikata pri ZPT.

Podrobna poročila pa bodo podana na bližnjih občnih zborih sindikalnih organizacij.

Rado Kantušar

Program dela mladinske organizacije

Mladinska organizacija pri ZPT je do nedavnega spadala v skupino najbolj aktivnih mladinskih aktivov v delovnih organizacijah. V zadnjem času pa je zamrlo delo posameznih aktivov v enotah. Zato je prva in najpomembnejša naloga, ki stoji pred vodstvom aktivna ZMS pri ZPT, ponovno formiranje oziroma aktiviranje mladinskih aktivov v delovnih enotah (predvsem na rudniku Trbovlje, elektrostrojnim obratu in separaciji).

O ustanovitvi aktivna ZMS na rudniku Trbovlje, smo razpravljali na zadnjem sestanku sekretariata zveze mladine pri ZPT. Pobudo za ustanovitev aktivna v tej enoti so dali mladinci sami. Prav tako je potrebno ustanoviti aktivne zveze mladine na separaciji in na elek-

trostrojnim obratu, ker je tu zaposlenih precej mladih, ki imajo svoje, povsem svojstvene probleme, želje in interese.

Do sedaj je bilo precej narejenega na področju športa, vendar menim, da to ni glavni namen mladinske organizacije. Večjo pozornost bo treba posvetiti izobraževanju mladih na delovnem mestu, kot tudi idejno-političnem usposabljanju.

Mladi, ki prihajajo v podjetje, le-tega dovolj ne poznajo, niso seznanjeni s samoupravljanjem, z organizacijo podjetja, itd. Zato je ena izmed nalog mladinske organizacije tudi ta, da si prizadeva mlade oziroma nove člane kolektiva seznaniti s situacijo v podjetju in podobno. V veliko pomoč so uvažalni seminarji za novospregate de-

lavce, ki jih organizira podjetje. Mladinska organizacija bo v prihodnjem obdobju pripravila nekaj predavanj o tem, kaj je samoupravljanje, kakšna je vloga in mesto delovne organizacije v našem družbeno-ekonomskem sistemu, itd. V mesecu septembru 1972 smo skupaj z občinsko konferenco ZMS Trbovlje, pripravili razpravo o III. konferenci Zveze komunistov Jugoslavije, ki bo govorila o mladih. Pred nami stoji zato tudi naloga, da v mesecu januarju 1973 pripravimo razgovor o politični organiziranosti mladih in o nalogah, ki izhajajo iz sklepov in stališč III. konference ZKJ.

V oktobru 1972 je sekretariat aktivna ZMS pri ZPT pripravil razgovor z glavnim direktorjem Albertom Ivančičem, dipl. inž. rud., o

ustanovitvi temeljnih organizacij združenega dela v našem podjetju. Na tem sestanku smo razpravljali tudi o pismu Izvršnega biroja predsedstva ZKJ in predsednika ZKJ, tovariša Tita.

Ker v mesecu oktobru še ni bil izdelan jasen koncept o ustanovitvi TOZD pri ZPT, smo sklenili, da bomo o tem pripravili še en razgovor z namestnikom glavnega direktorja Jožetom Zorčičem, inž.

Tudi ob razpisnem referendumu o združitvi skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov, je razpravljajal mladinski aktiv in sprejel stališče, da mora mladinska organizacija oziroma njeni člani prispevati svoj delež k uspešni izvedbi referenduma.

Na predlog občinske konference ZMS Trbovlje, smo izdelali analizo o zastopanosti mladih v samo-

upravnih organih. Ugotovili smo, da so mladi v samoupravnih organih podjetja zelo slabo zastopani.

Za december 1972 pa je predvidena ekskurzija v EMO Celje.

Pred nami je še precej dela, vendar upamo, da bomo s pomočjo vodstva podjetja in z zainteresiranostjo mladih, lahko izpolnili zastavljene naloge.

Majda Brinovec

Bi šlo brez nezgod?

Stalno ponavljanje nekaterih vrst nezgod, zelo nevarnih za težke poškodbe, večkrat tudi s smrtnim izidom, ki pa vzročno niso povezane z delovnimi pogoji, temveč zgolj posledica nepojmljivih zanemarjanj najenostavnejših varnostnih navodil in predpisov, nam narekuje, da vse take izrazite primere objavljamo tudi v našem glasilu. Poleg tega bomo opozarjali zaposlene pravtako z objavljanjem težkih poškodb.

V peti letošnji številki tega časopisa smo omenili nevarnost za zaposlene v bližini verižnih transporterjev, kadar se po njih nekontrolirano prevažajo težji predmeti, ki lahko segajo čez rob transporterja (les, stojke, večji kosi premoga, itd.). Danes ugotavljamo, da so se po objavi ponovno pripetili kar trije podobni primeri, katere navajamo:

- 1) na širokem čelu, Zapadno polje III/10 etž., je tovariš S. I. stal ob transporterju, kjer mu je večji kos premoga na transporterju poškodoval gleženj;
- 2) na enak način si je poškodoval nogo z večjim kosom jalovine na transporterju, nadzornik S. V., v jami Kotredež;
- 3) podobno nezgodo v jami rudnika Trbovlje, objavljamo v posebnem prispevku.

Izključno zaradi nepredpisanega ravnanja ali pa neupoštevanja navodil, so se dogodile še naslednje poškodbe:

- 4) pri prevozu jamskega vozička po V. obzorju jame Ojstro, skozi dvojna zračna vrata, oba zaposlena, ki sta potiskala voziček, nista ravnala predpisno (člen 95 predpisov o tehniških merah in zaščiti pri delu v rudnikih), to je nista vozila dovolj počasi in se obenem javljala tako, da sta z vrati, katere je voziček sunkovito odprl, poškodovala tov. P. F., ki se je nahajal na drugi strani vrat;
- 5) pri demontaži TH lokov smo imeli že nešteto nezgod. Poškodbe so posledica udarcev delov TH podporja, ki v stikih nenadno in v obliki udarcev sproščajo energijo. Tako si je poškodoval

rame tovariš G. F. v jami Ojstro. Da to preprečimo, moramo najprej odviti vijake na objemki za dva navoja, nato pa s krepkimi udarci po loku doseči, da se ta na stikih sprosti.

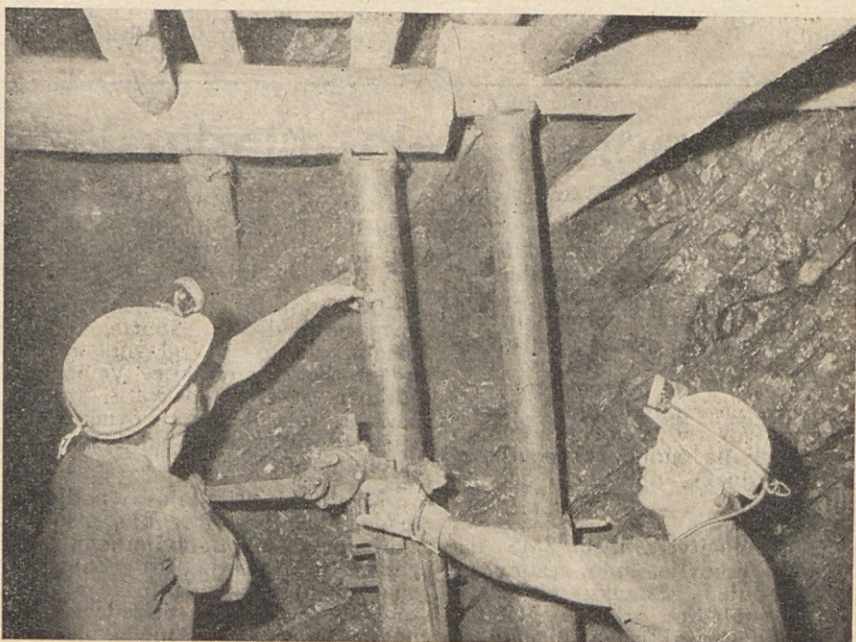
Poleg naštetih nezgod pa so se od 1. novembra do danes dogodile še naslednje težke nezgode, katere pripisujemo težjim pogojem dela in okolju:

- pri utrjevanju stropa na čelu III/10 etž. v jami Ojstro, se je iz stropa odločil večji kos premoga in poškodoval kopača P. L. na glavi;
- zadnji vdor vode, dne 3. decembra 1972, na širokem čelu Zapadnega polja III/10 etž.-jug, je bil tako nenaden, da je val mulja zajel umikajočega železnik Franca in ga poškodoval. Zavoljo manjše količine vode in mulja se je ponesrečeni rešil z manjšimi poškodbami.

Emil Kohne, dipl. inž. rud.

Dodatno nagrajevanje

Dne 13. oktobra 1972 je potekal v sejni sobi UZP sestanek aktiva osnovne dejavnosti ZPT, katerega so se udeležili direktorji, obratovodje, srekretarji ZK, predsedniki delavskih svetov in predsedniki sindikalnih podružnic rudnikov Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ter predstavniki vodstva podjetja in nekaterih strokovnih služb. Na tem sestanku so razpravljali o usklajenem predlogu dodatnega nagrajevanja rudarjev na odkopnih deloviščih. Ob tej priliki je bila podana tudi podrobna informacija v zvezi z raziskovalnimi deli na obratu Kisovec rudnika Zagorje, podana je bilo poročilo o delu na gradbiščih obrata za specialna rudarska dela v Švici in ZR Nemčiji, precej pa je bilo razprave o uvedbi dvotretjinskega obratovanja na obratu Kotredež rudnika Zagorje. Večja razprava je bila tudi o izva-
janju ustavnih dopolnil, s posebnim ozirom na uvedbo temeljnih organizacij z družnega dela pri ZPT.

Postavljanje stojke pod stropnik — detajl podpiranja na širokem čelu

Foto: M. C.

Premajhna previdnost

Da je previdnost res premajhna je razvidno iz nesreče, ki se je pred kratkim pripetila rudniku Trbovlje. Ko je ponesrečenec z delovnim tovarišem pričel z demontažo TH podporja, sta najprej odstranila zgornji lok, nato še enega stranskega, ostala dva, ki sta bila še pritrjena z objemkami, pa sta potegnili s pnevmatskim vlačilcem. Do tu je bilo še vse v redu in v skladu z izdanimi navodili. Od tu dalje pa so se začele vrstiti nepravilnosti druga za drugo. Prva napaka je bila storjena s tem, ko sta omenjena tovariša položila segment preko mirujočega dvoveržnega transporterja. Druga še večja napaka je bila, ker se nista ustno pogovorila s čuvajem mehanizacije, da naj ne požene transporterja, dokler mu ustno ne bosta sporočila, da sta iz-

bila objemki iz omenjenih segmentov ter jih odstranila iz transporterja.

Tretja napaka pa je bila v tem da ni pristopil k delu z zadnje strani, ker bi bilo precej varneje, pač pa je stal na srednji strani segmentov. Tako je zavoljo neobveščeni tovariša, ki je bil zadolžen pri transporterju, prišlo do nesreče. Omenjeni tovariš je na prvi znak, ki ga je dobil s svetilko iz sredine stebra, spustil transporter v obratovanje. Tu je bila storjena največja napaka, ker tovariš, ki je bil zadolžen na transporter ni s kratkimi sunki predhodno dal znaka, da bo spustil transporter v obratovanje, pač pa ga je enostavno pognal. Tako je prečka zagrabila zadnji del segmenta TH podporja

in ga potisnila naprej, zavoljo tega je sprednji del segmenta pritisnil ponesrečenca na stegno leve noge in ga tako stiskal več kot minuto v še vgrajeni TH lok, preden je na klic sodelavcev transporter ustavil. To nesrečo, ki je težjega značaja objavljamo zato, ker bi se lahko končala zelo tragično, če bi segment pritisnil ponesrečenca samo za kakih 20 cm višje. Opis te nesreče, ki se je k sreči končala še dokaj mило, glede na situacijo kakršna je bila, naj bo v ponovni opomin vsem tistim delavcem, ki imajo kakorkoli opraviti v bližini transporterjev, da je tu v izogib težkim nesrečam potrebno brezpogojno upoštevati navodila in varnostne predpise.

Karl Žibret

Iz novega pravilnika o izobraževanju

Pravilnik o izobraževanju je dokument, ki obširno obravnava politiko izobraževanja v naši delovni organizaciji. Vsebuje oblike, pogoje, smotre, predvsem pa pravice in dolžnosti do izobraževanja delavcev v skladu z interesi podjetja. Namenjen je vsem zaposlenim in

ima cilj, da si vsi delavci pridobijo strokovna, družbeno-ekonomska, politična in praktična znanja, ki so potrebna za uspešno delo na delovnem mestu in za uspešno delovanje v samoupravljanju podjetja. Razdeljen je na poglavja, ki zajemajo vrsto sistemov izobraževanja,

v glavnem pa:

1. izobraževanje novih delavcev,
2. izobraževanje že zaposlenih delavcev (funkcionalno izobraževanje),
3. šolanje mladine (vajenci) — štipendiranje, podeljevanje študijske pomoči, kreditiranje in drugo.

V boju proti gripi

Zdravstveni dom Zasavje, je poleg ostalih delovnih organizacij na tem območju, obvestil tudi naše podjetje, da bodo po priporočilu Zavoda za zdravstveno varstvo SRS, Ljubljana, izvedli tudi v jesensko zimski sezoni 1972/1973, zaščitno cepljenje proti gripi. V tem dopisu je rečeno, da naj bi bilo to cepljenje, oz. vakcinacija čim bolj masovna, ker je kolektivna zaščita odvisna od precepljenosti prebivalstva. Pri precepljenosti do 80% prebivalstva, lahko pričakujemo zaščito med 50 in 80%.

Naši samoupravni organi so se

strinjali z izvedbo te akcije in odobrili potrebna finančna sredstva.

Zdrave — odrasle člane so zdravniki cepili 3 krat v presledkih po 14 dni od 14. novembra do 16. decembra 1972 leta, dočim so bili delavci in vajenci mlajši od 18 let, cepljeni 2 krat.

Nad 60 let stari in bolani, ki niso smeli biti cepljeni z živim cepivom, so bili cepljeni v sektorskih ambulantah z mrtvim cepivom.

Cepljenja se je udeležilo po enotah naslednje število članov:

Delovna enota	Cepljenje						Skupaj %
	I.		II.		III.		
	štev.	%	štev.	%	štev.	%	
Rudnik Hrastnik	583	57	503	49	441	43	49
Rudnik Trbovlje	460	44	363	35	334	32	34
Rudnik Zagorje	871	66	741	57	682	52	58
separacija Trbovlje	67	30	87	31	72	26	33
			42	19	38	17	22
UZP	64	33	59	30	62	32	32
RSC	109	91	13	34	104	87	48
CELOKUPNO:	2273	54	1808	44	1733	41	46

Iz pregleda je razvidno, da se je cepljenja udeležilo manj kot polovico članov naše delovne skupnosti, zato bo treba v bodoče res-

neje pristopiti k takšnim preventivnim ukrepom, če hočemo, da bo ves kolektiv zaščiten.

Slavo Šentjurc

Izobraževanje delavcev, ki se prvič zaposlijo v našem podjetju, je obvezno. V poskusni dobi se morajo seznaniti z delom na delovnem mestu, z določili o varnem delu, z delovno enoto in samoupravljanjem. Po pretoku poskusne dobe, se delavca oceni pred komisijo, nakar je razporejen na delo. Delavci, ki se prvič zaposlijo in imajo srednjo, višjo ali visoko izobrazbo, se kot pripravniki uvajajo na delovno mesto šest mesecev do enega leta.

Največji del pravilnika govori o izobraževanju delavcev za delovna mesta ter o strokovnem izobraževanju zaposlenih v poklicnih, delovodskih ter drugih srednjih, višjih in visokih šolah. Vsakemu delavcu je omogočeno, da si pridobi ustrezno kvalifikacijo v določenem obdobju. Novo sprejeti delavec lahko po petih letih prakse postane kopaški pomočnik, dve leti nato pa kopač. Za pridobitev take kvalifikacije, se organizirajo tečaji in nato izpiti. Taki tečaji se organizirajo vsako leto na enem področju ZPT, vanje pa se lahko vpišejo vsi, ki izpolnjujejo po pravilniku določene pogoje. Omogočeno je vsakemu delavcu, ki je razporejen na delovno mesto in za to delovno mesto nima ustrezne izobrazbe, da si to izobrazbo pridobi v srednjih, višjih ali visokih šolah. Pravilnik podrobno obravnava pogoje za to-

vrstno izobraževanje.

Posebno poglavje je namenjeno funkcionalnemu izobraževanju, to je izobraževanju, ki pripomore k večji učinkovitosti delavca na delovnem mestu. To izobraževanje se začne po končanem šolanju za poklic in traja vso delovno dobo. Velja za vse delavce, ki so zaposleni v podjetju. Vsak delavec je dolžan na svojem delovnem mestu razvijati svoje delovne in upravljalne sposobnosti. Izobraževanje poteka tako, da se za določeno vrsto profilov organizirajo predavanja, seminarji ali tečaji in po končanem učnem procesu opravijo izpit. Ta oblika izobraževanja se lahko organizira v podjetju za skupine, n. pr.

za strelce, strojnike, motoriste, varilce, kurjače ipd. Lahko pa se vključijo posamezniki ali manjše skupine tudi izven delovne organizacije, če je potrebno za boljšo in kvalitetnejšo specializacijo. Po končani izobraževalni akciji dobi vsak kandidat ustrezno potrdilo, da je tečaj uspešno končal.

Iz pravilnika je razvidno, da rudarski šolski center skrbi tudi za izobraževanje mladine v poklicnih šolah rudarske, kovinarske, električarske stroke, če je pa potrebno, tudi za učence drugih strok. Za rudarske vajence imamo lastno po, klicno šolo, dočim se ostali vajenci teoretično izobražujejo v poklicnih šolah izven podjetja, praktično

pa v lastnih delavnicah v podjetju.

Podjetje razpiše vsako leto predvideno število štipendij, podeli se študijska pomoč socialno ogroženim otrokom zaposlenih staršev pri ZPT, kakor tudi otrokom smrtno ponesrečenih rudarjev. S temi se sklenuje ustrezna pogodba o šolanju in po končanem šolanju imajo prednost pri zaposlitvi v naši delovni organizaciji.

Poleg opisanega izobraževanja, je v pravilniku še vrsto drugih sistemov in obveznosti zaposlenih, predvsem pa, da so se dolžni vključiti v izobraževalne akcije kolektiva na področju družbeno-ekonomske in obrambne vzgoje.

Janez Oberžan

Beneficirana delovna doba - kdo in zakaj?

Kadrovska služba našega podjetja je 29. 6. 1972, z okrožnico št. 72/72, seznanila vse delovne enote o tem, za katera delovna mesta v našem podjetju se ne priznava beneficirana delovna doba od 7. maja 1968 dalje.

Zavoljo tega obvestila je nastalo med člani naše delovne skupnosti mnogo vprašanj, ker je v primerjavi s prejšnjimi leti odpadlo precej delovnih mest, ki odslej niso več soudeležena pri beneficirani delovni dobi. Nekateri prizadeti so se zoper to pritožili tudi na osrednje samoupravne organe v podjetju. Ker vprašanje beneficirane delovne dobe za dela pri rudarskem podzemeljskem delu zanima večje število članov naše delovne skupnosti, smo se odločili, da objavimo v našem glasilu nekoliko širšo obzornost. Ta prispevek se smatra po sklepu odbora za zaposlovanje in izobraževanje ZPT, kot odgovor na individualne in skupinske pritožbe prizadetih, smatra pa se tudi kot objektivna informacija vsem članom naše delovne skupnosti.

Zaradi lažjega razumevanja akcij in ukrepov v zvezi z beneficirano delovno dobo, dajemo kronološki pregled zakonskega urejanja zavarovalne dobe, ki šteje s povečanjem:

UZP (Ur. list SFRJ, št. 51/57), spremembe in dopolnitve št. 44/58, 27/59 in 48/59):

58. čl.: (1) Čas zaposlitve na podzemeljskih delih v rudnikih se šteje v delovno dobo s povečanjem, tako da se šteje kot leto dni:

1. vsakih 9 mesecev-zavarovancem, ki prebijejo ta čas na podzemeljskih delih v rudnikih neposredno v proizvodnji in delajo pri tem **poln redni delovni čas**,
2. vsakih 10 mesecev-zavarovancem ki prebijejo ta čas na podze-

meljskih delih v rudnikih in opravljajo tam poln redni delovni čas ali **pretežni del** rednega delovnega časa, druga dela v zvezi s proizvodnjo (jamski snemalci in merilci, upravniki, inženirji, tehnični referenti, delovodje, delavci, ki opravljajo obrtna dela ter pomožni delavci in pri delavcih na glavnih podzemeljskih izvoznih poteh).

TZPZ (Ur. list SFRJ, št. 51/64 — str. 897):

42. čl.: (1) Vsakih 12 mesecev dejanskega delovnega razmerja se šteje za 16 mesecev zavarovanja zavarovancem, ki so zaposleni:

1. v rudnikih neposredno pri proizvodnji na podzemeljskih delih;

43. čl.: (1) Vsakih 12 mesecev dejanskega delovnega razmerja se šteje za 15 mesecev zavarovanja zavarovancem, ki so zaposleni:

1. v rudnikih v zvezi s proizvodnjo na podzemeljskih delih (jamski snemalci in merilci, upravniki, inženirji, tehnični referenti, delovodje, delavci pri jamskih snemalcih in merilcih, pri delavcih, ki opravljajo obrtna dela in pri delavcih na glavnih izvoznih poteh).

Zakon o spremembah in dopolnitvah TZP (Ur. list št. 17/68):

je v svojem 3. členu prinesel spremembo 41. in 44. čl. TZPZ, kjer je točno določeno (41. člen), da se za delovna mesta, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, lahko določijo le tista delovna mesta, na katerih se stekajo tile pogoji:

1. delovanje škodljivih plinov, ki se z varstvenimi ukrepi ne dajo zmanjšati ali odpraviti,
2. da opravljajo na teh delovnih mestih delavci delo v **nepretrganem** delovnem procesu,

3. da dela na delovnem mestu v okoliščinah iz 1. in 2. točke isti delavci **poln delovni čas**, ki je za to delo določen.

Zakon o dopolnitvi zakona o delovnih mestih, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem (Ur. list SFRJ, št. 20/69):

Prvi člen tega zakona, ki je bistveno spremenil pogoje za pridobitev pravice do beneficirane delovne dobe, se glasi:

»V 2. členu Zakona o delovnih mestih, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem« (Ur. list SFRJ, št. 17/68), se v 6. točki I. oddelka za besedo »proizvodnjo« dodajo besede: »in prebijejo **najmanj 80%** vsega dejanskega delovnega časa med letom na teh delih.

Zakon o spremembah in dopolnitvah TZPZ (Ur. list SFRJ, št. 17/68), ki je bil objavljen v ponedeljek, 29. aprila 1968 in stopil v veljavo 8. dan po objavi, to je **7. maja 1968**, je z 8. členom, ki je 249. členu TZPZ dodal 249. a člen, naložil vsem delovnim organizacijam, ki imajo beneficirana delovna mesta, naslednje:

- komisijsko ugotoviti delovna mesta, na katerih se šteje zavarovalna doba s povečanjem (skladno z Zakonom o spremembah in dopolnitvah TZPZ),
- določiti delovni čas, ki šteje za poln delovni čas,
- ugotoviti število delavcev, ki redno delajo na beneficiranih delovnih mestih,
- določiti koledarsko leto, od katerega se pri delovni organizaciji brez presledka ali s presledkom opravljajo dela na beneficiranih delovnih mestih.

Zaradi nejasnosti in različnega tolmačenja omenjenega zakona je odbor za premogovnike Gospodar-

ske zbornice SRS 12. septembra 1968, sklicala razširjeno sejo, na kateri so bile sporne novice prediskutirane in formirana stališča, ki naj bi služila komisijam, ki bodo ugotavljale beneficirana delovna mesta v skladu z 8. členom Zakona o spremembah in dopolnitvah TZPZ. V razpravi je bilo poudarjeno, da naj bi komisije pri svojem delu upoštevale tudi splošno stanje v rudarstvu in da »zaostritev kriterijev zato ne bi bila primerna, prav tako pa bi bilo neprimerno tudi tozadevne pikolovstvo« (citati iz zapisnika razširjene seje odbora za premogovnike Gospodarske zbornice SRS).

Komisija za ugotavljanje dejanskih stanj o delovnih mestih, na katerih se šteje zavarovalna doba s povečanjem, je delala v naslednjem sestavu:

1. Cveto Majdič, dipl. inž. rud. — predstavnik ZPT
2. Ivica Repše — predstavnik zavoda za socialno zavarovanje v Ljubljani
3. Fran Grm, dipl. inž. rud. — predstavnik RRI Ljubljana

Komisija je poleg ostale dokumentacije pri svojem delu upoštevala tudi sklepe razširjene seje odbora za premogovnike in pri izdelavi seznama delovnih mest z benefikacijo ni zaostrovala kriterijev, pač pa je upoštevala pogoj »pretežnost« iz TZPZ iz leta 1957. Zapisnik je bil sestavljen 15. 10. 1968 v Trbovljah.

Zaostravanje problema uveljavljanja pravic do beneficirane delovne dobe, pa se je pričelo z uveljavitvijo Zakona o dopolnitvi zakona o delovnih mestih, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem (Ur. list SFRJ, št. 20/69), ki je za delavce, ki opravljajo v rudnikih podzemeljska dela v zvezi s proizvodnjo, postavil »kriterij« 80 % vsega dejanskega delovnega časa med letom. Na osnovi tega zakona je KZSZ-Ljubljana poslal vsem rudarskim delovnim organizacijam dopis (št. 112-3/68 z dne 12. 9. 1969), s katerim so bile prizadete delovne organizacije obveščene, da bo treba ponovno sklicati komisijo za ugotavljanje beneficiranih delovnih mest, ki bo že ugotovljena delovna mesta preverila in ugotovila, ali je izpolnjen pogoj, določen v dopolnjenem zakonu.

Kot konkretni odgovor rudarskih delovnih organizacij na omenjeno zahtevo, je treba tretirati sestanek v Črnomlju, 14. 10. 1969. Na tem sestanku je bila imenovana osemčlanska komisija, ki naj bi skušala doseči pri pristojnih organih v SRS, da bi podprli zahteve rudarskih delovnih organizacij po ponovni uveljavitvi stanja po TZPZ iz leta 1957. V komisijo je bil imenovan tudi predstavnik ZPT Franc Šipek. Kot glavni sklep sestanka v Črnomlju je bilo sprejeto:

- 1) Rudarske delovne organizacije

ne bodo sklicevale komisij za preverjanje že ugotovljenih delovnih mest in izpolnjevanja pogojev iz dopoljnega Zakona o delovnih mestih.

- 2) Rudniki bodo še naprej plačevali prispevek za beneficirano delovno dobo in se strogo držali seznama delovnih mest, ki je bil komisijsko sestavljen 15. 10. 1968.

V čas intenzivnega angažiranja komisije, imenovane v Črnomlju, sovpada tudi akcija RZSZ SR Slovenije za nastavitvev in poenotenje evidence delovnih mest, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem. Po 174. členu TZPZ je za predpisovanje sredstev evidence pristojen ZIS. Ker ta organ ni pravočasno pripravil in predpisal ustrezne evidence, je odsek za matično evidenco zavarovancev in upokojeincev pri RZSZ SR Slovenije, pripravil sredstva evidence ter navodila za vzpostavitev in vodenje evidence o delovnih mestih, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem. Na osnovi teh navodil je bila evidenca teh delovnih mest vzpostavljena tudi pri ZPT in se vodi še danes.

Po navodilih za vzpostavitev evidence so bile vse delovne organizacije dolžne izstaviti vsem delavcem potrdila o zaposlitvah na beneficiranih delovnih mestih. Organizacija je izdelala potrdila RZ-bd-5 v dveh izvodih. Prvi izvod je bil namenjen zavarovancem za uveljavljanje pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, drugi izvod pa za personalno evidenco ZPT. Oba izvoda je delovna organizacija dostavila Republiškem zavodu za socialno zavarovanje v Ljubljani v potrditev. Vidiranje s strani RZSZ je potrebno, ker organi socialnega zavarovanja v drugih republikah upošteva le tako potrjene obrazce, pa tudi komisije za matično evidenco pri SPIZ v SR Sloveniji upošteva le potrdila, ki so tako potrjena.

Prav tu so se pričele težave. SPIZ nam je vse obrazce RZ-bd-5, ki smo jih izdelali za tehnične delavce, vrnila nevidirane in nepotrojene. V spremnem dopisu nas je SPIZ obvestila, da se bo pri potrjevanju obrazcev dosledno držala Zakona o delovnih mestih, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem (Ur. list SFRJ, št. 17/68 in 20/69), posebej pa še Zakona o spremembah in dopolnitvah navedenega zakona (Ur. list SFRJ, št. 29/71), ki določata vrsto delovnih mest, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem pod pogojem, da je zavarovanec prebil najmanj 80 % dejanskega delovnega časa v posameznem koledarskem letu na delu na takih beneficiranih delovnih mestih. S cirkularnim pismom št. 71/176-4/2, z dne 23. 3. 1972, je SPIZ izdala natančna navodila za vodenje urne evidence časa,

prebitega na delu na beneficiranih delovnih mestih.

Na sestanku s predstavnikom SPIZ, tovarišem Hericem v Trbovljah, dne 7. 4. 1972, je bilo sklenjeno, da bodo vsi rudniki v Sloveniji do 20. aprila 1972, izvedli interno revizijo seznama komisijsko ugotovljenih delovnih mest z benefikacijo in prečiščen seznam prinesli na sestanek, ki ga bo sklicala direkcija SPIZ-Ljubljana. Interna revizija obstoječega zapisnika o komisijsko ugotovljenih beneficiranih delovnih mestih pri ZPT je bila opravljena 17. aprila 1972. Pri delu so poleg strokovne službe, ki je odgovorna za matično evidenco zavarovancev, sodelovali tudi predsednik ROS-a, predstavnik komisije za ugotavljanje beneficiranih delovnih mest Cveto Majdič, dipl. inž. rud., tehniški direktor ZPT, član komisije imenovane v Črnomlju Franc Šipek in drugi tehniški delavci ZPT. Rezultat dela tega tima sta seznama delovnih mest z benefikacijo 12/15 oziroma 12/16 in seznam delovnih mest, na katerih se po predlogu zavarovalna doba ne bo štela s povečanjem.

Na omenjenem sestanku je bilo dogovorjeno še naslednje:

- 1) revidiran seznam bo predelala še strokovna služba direkcije SPIZ in ga skušala uskladiti z revidiranimi sezname ostalih rudnikov v SRS;
- 2) do konca leta 1972 bo imenovana revizijska komisija, ki bo v skladu z opisanimi zakonskimi spremembami in dopolnitvami ponovno ugotovila delovna mesta z benefikacijo.

Dne 15. 6. 1972 je direkcija SPIZ po istem vprašanju sklicala posvet s predstavniki prizadetih rudnikov. V razgovoru so predstavniki direkcije SPIZ jasno povedali svoje stališče glede potrjevanja beneficirane delovne dobe za tehniške delavce, ki ne prebijejo na delu v jami 80 % delovnega časa, to je 1753 ur od 2191 možnih ur. Sklepi s tega posveta:

- 1) vzpostavitev urne evidence obhodov v jami tudi za tiste tehniške delavce, ki so ostali na seznamu beneficiranih delovnih mest,
- 2) prenehati s plačevanjem prispevkov za beneficirano delovno dobo za vse tehnične delavce, ki po interni reviziji ne bi bili upravičeni do povečane štetja zavarovalne dobe,
- 3) pričeti s pogovori o refundaciji preveč plačanih prispevkov za omenjena delovna mesta — od 7. maja 1968 dalje (datum uveljavitve Zakona o spremembah in dopolnitvah TZPZ).

Zadnji člen v verigi razprav, razgovorov, dopisovanj in posvetov na temo beneficirane delovne dobe, je dopis SPIZ z dne 7. 11. 1972, v katerem nas ta organ obvešča, da bo revizijska komisija še v tem letu

ponovno pregledala vsa delovna mesta z benefikacijo in na osnovi ugotovitev revidirala zapisnik iz leta 1968, ki vsebuje seznam delovnih mest ZPT, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem.

Upam, da je iz anamneze problema beneficirane delovne dobe mogoče razbrati, da bi morale rudarske delovne organizacije že ob komisijskem ugotavljanju delovnih mest z benefikacijo 15. 10. 1968, upoštevati stroge kriterije Zakona o spremembah in dopolnitvah TZPZ (Ur. list SFRJ, št. 17/68, ki je anuliral pogoj »pretežnost« in uvedel strožji kriterij »polnega delovnega časa«. Iz že opisanih razlogov rudniki tega niso storili, temveč pričeli z akcijo za spremembo brezkompromisnega določila zakona. Kljub podpori rudniškega odbora sindikatov in RZSZ so vsi napore komisije, ki je bila imenovana v Črnomlju, padli v vodo. Zakon o dopolnitvi zakona o delovnih mestih, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem (Ur. list SFRJ, št. 20/69) pomeni v jeziku zakonodajalca res »omilitev« pogojev za uveljavljanje pravice do be-

neficirane delovne dobe, saj se zahteva »le« 80 % časa, prebitega na delu v jami, vendar je tudi ta »omilitev« pogojev še vedno prestroga, a na žalost vseh prizadetih in tistih, ki so se angažirali za uspešno ureditev problema, zapisana v zakonu, ki so ga delovne organizacije dolžne izvajati.

Ob koncu velja omeniti le še to, da seznam delovnih mest z in brez benefikacije, ki je bil objavljen v okrožnici št. 72/72, z dne 29. 6. 1972, ni dokončen, je le predlog, ki ga je samokritično in z dokajšnjo mero odgovornosti izdelala že omenjena skupina sodelavcev. Piko na i pa bo vsej zadevi postavila kokov ZPŠEajho misija, sestavljena iz predstavnikov ZPT, SPIZ in PRI.

Ta sestavek je namenjen vsem članom kolektiva ZPT kot objektivna informacija in obenem predstavlja odgovor na individualne in skupinske pritožbe prizadetih.

Dopolnilo:

V sredo, 6. 12. 1972, je v prostorih kadrovskega sektorja ZPT, delala revizijska komisija, ki je bila sestavljena iz naslednjih članov:

- 1) Anton Šum, referent za kadre na RZ
— predstavnik ZPT
- 2) Svetozar Žebre, dipl. inž. rud.
— predstavnik RRI
- 3) Lucija Zupan
— predstavnik SPIZ.

Revizijska komisija je ugotovila da je bila predhodna interna revizija seznama delovnih mest z benefikacijo opravljena pošteno in v skladu s spremenjenimi zakonskimi določili.

Na predlog inž. Žebreta je komisija odločila, da delovno mesto »vodje jamomernice« še nadalje ostane med delovnimi mesti, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem. Izvrševalci pa bodo te ugodnosti deležni le, če bo urna evidenca vhodov v jamo pokazala, da so prebili v jami v povprečju več kot 1753 ur (80 %).

Komisija je ob koncu svojega dela izdelala zapisnik in nove sezname beneficiranih delovnih mest, ki bodo odslej naprej osnova za plačevanje prispevka in priznavanje pravice do povečanega štetja zavarovalne dobe članom ZPT.

Vladimir Sihur

Obrambene priprave in zaščitni ukrepi

Pri nas je še vedno nekaj ljudi, ki ne vedo, kakšno vlogo imajo v pripravah na splošni ljudski odpor v možni bodoči vojni. To so posamezni člani kolektiva, voljeni člani odborov in štabov. Del tega neznanja, oziroma nepoznanja, je pripisati tudi predvsem upravičenemu varovanju taznosti. Menda ni treba posebej govoriti in pisati, da možni bodoči sovražnik ne sme vedeti, kako in s čim se bomo branili, če pride do vojne.

Res pa je tudi, da se načela o tem, kaj je tajnost in kaj ni, spreminjajo. Predvsem gre razvoj v smeri vse večje odprtosti in tudi javnosti dela. Toda pogosto tem spremembam ne sledimo dovolj naglo. Po drugi strani pa še vedno ne moremo biti predvsem zadovoljni s točnostjo opredelitev, kaj je tajnost in kaj ni. Velikokrat smo glede tega navezani na prosto presojo odgovornih ljudi.

V našem podjetju ZPT, smo načelno uredili pristojnosti glede obrambnih priprav s statutom podjetja, pravilnikom o narodni obrambi in pravilnikom o zaščiti tajnosti narodne obrambe, ki jih je sprejel osrednji delavski svet.

ZPT imajo odbor za splošni ljudski odpor, ki mu predseduje glavni direktor. Kot je v navadi, so po službeni dolžnosti vsi odbori za splošni ljudski odpor in štabi civilne zaščite v delovnih enotah, sestavljeni iz vodilnih članov delov-

ne skupnosti, ki so rezervni vojaški starešine.

Odbor za splošni ljudski odpor se ukvarja z načelnim urejevanjem priprav za obrambo v okviru pristojnosti Zasavskih premogovnikov, ki tudi odgovarja za svoje delo. Sklepe, ki so odločilnega pomena, sprejema in jih posreduje odborom za splošni ljudski odpor

in štabom civilne zaščite delovnih enot.

Organiziranje in izvajanje priprav za obrambo ZPT, poteka v sodelovanju z občinskimi oddelki za narodno obrambo. Neposredno organiziranje in izvajanje posameznih ukrepov in drugih opravil s področja narodne obrambe ZPT, zaupa odborom za splošni ljudski

Do smučarskega doma na Mareli pelje sedežnica, od doma navzgor pa smučarska vlečnica. Pogled na smučišče.

odpor in štabom civilne zaščite, delovnim enotam. Sicer pa odbor za splošni ljudski odpor ZPT v okviru svojih dolžnosti in pravic, opravlja naslednje posle:

- sprejema razvojni in vojni načrt ZPT,
- organizira, oborožuje in opravlja svoje partizanske enote in službe teritorialne obrambe,
- urejuje in vzdržuje svoja zaklonišča in skladišča,
- usmerja in pripravlja ZPT za delo v vojnih razmerah,
- organizira in skrbi za civilno zaščito na svojem področju,
- organizira in izvaja pouk članov kolektiva za obrambo in zaščito ter pouk enot in služb teritorialne enote in enot civilne zaščite,
- opravlja zadeve okrog vojaške obveznosti in druge zadeve v zvezi z dolžnostmi in pravicami članov kolektiva pri narodni obrambi,
- usklajuje, usmerja in aktivira delo vseh družbenih dejavnikov na področju narodne obrambe,
- opravlja druge naloge s področja narodne obrambe, določene z ustavo, zakonom in drugimi predpisi.

Ti pravni akti so dejansko tudi navodilo odboru za splošni ljudski odpor, kaj naj dela.

V primeru neposredne vojne nevarnosti je treba v naši delovni organizaciji izvesti številne zaščitne ukrepe, ki naj bi ob letalskih in drugih napadih pripomogli k zmanjšanju žrtev med člani kolektiva in med ostalim prebivalstvom ublažili gmotno škodo in druge posledice. Usmerjevalci teh ukrepov so odbori za splošni ljudski odpor v delovnih enotah, izvajajo pa jih vsi člani kolektiva, posebno pa štabi in enote civilne zaščite. Ker ni mogoče predvideti, kdaj bi lahko prišlo do napadov, je treba z ukrepi še marsikaj storiti, da bi eventualni napad dočakali pripravljeni.

Splošno načelo je, da je ob neposredni nevarnosti vojne, treba skrbeti za primerno pripravljenost enot civilne zaščite.

Pregledati je treba, če imajo enote civilne zaščite v naših delovnih enotah vso predpisano kolektivno opremo in pripomočke za prvo pomoč, dezinfekcijo in dekon-

taminacijo ter za gašenje požarov, kar je določeno z zakonom o narodni obrambi in odlokom zveznega izvršnega sveta. Če kateri od teh pripomočkov manjka, si ga je treba takoj preskrbeti.

Iz obratov, upravnih poslopij in drugih zgradb ter njihove okolice, moramo odstraniti vse nepotrebne lahko vnetljive predmete in snovi ter pripraviti in potrebna protipožarna sredstva, da bodo stalno pri roki.

Zatemniti bomo morali vse stavbe in zunanja svetila na njih. To velja tudi za vsa vozila v našem avtoparku.

V okrepčevalnicah, menzah in v skladiščih živil je treba poskrbeti tudi za zatesnitev vseh prostorov, kjer živila hranimo.

Vzporedno z vsemi temi ukrepi je treba urediti obstoječa zaklonišča za vse delavce, ki so na delu in organizirati dežurno službo v njih. Prav tako je treba predvideti tudi zaklonišča ali druge zaščitne naprave za delavce, ki bodo ob alarmu morali ostati pri strojih ter rešiti vprašanje zaščite najbolj občutljivejših naprav v podjetju.

Za vse te zaščitne ukrepe morajo v našem podjetju skrbeti organi upravljanja in štabi civilne zaščite na svojem področju, opravijo pa jih enote civilne zaščite, po potrebi pa tudi drugi delavci.

V družini, kot najmanjši skupnosti, je treba ob neposredni nevarnosti vojne, poskrbeti za nekatere temeljne ukrepe za zaščito posameznika in družine, za prvo pomoč, kakor tudi za zaščito imetja. Ti ukrepi predstavljajo nenadomestljiv del splošnih zaščitnih ukrepov in brez njih uspešne ljudi pa tudi imetja, ni mogoče izpeljati.

Predvsem je treba opozoriti člane kolektiva o odloku zveznega izvršnega sveta o nabavi minimuma obveznih sredstev za osebno zaščito pred vojnimi akcijami. V omenjenem odloku zveznega izvršnega sveta je določeno, da morajo vsi državljani nabaviti osebne zaščitne komplete do 26. marca 1973, da bi v primeru potrebe res vsak državljan razpolagal z najosnovnejšimi zaščitnimi sredstvi. Občan mora imeti kot minimum obveznih sredstev za osebno zaščito, za dezinfekcijo in dekontaminacijo, naslednje pripomočke: zaščitna ma-

ska, zaščitni plašč iz plastičnega ali gumiranega platna, prvi zavoj, 50 gr pralnega praška ali mila, 50 g sode bikarbone, 2 dcl čistega alkohola, 50 g vate in 1 zavitek papirnatih robcev. Če od teh pripomočkov, ki jih mora imeti vsak posameznik, kaj manjka, je to treba takoj nabaviti.

Pripraviti je treba opremo in druge potrebščine, ki jih mora ob alarmu vzeti s seboj v zaklonišče. To so predvsem plašč, odeja, ležalna blazina, pibor za osebno higieno, konzervirana hrana in voda za več dni, žepna svetilka, tranzistorski sprejemnik in že prej omenjena zaščitna oprema. Vse to mora biti pripravljeno na primernem mestu, da je vedno pri roki.

Za primer zračnih napadov, je treba pripraviti tudi stanovanje. Predvsem je treba urediti vse potrebno, da ga bo v nočnem času mogoče temeljito zatemniti. Zatesniti moramo okna, vrata in druge odprtine, da skozi nje ne bi mogel prodirati radioktivni prah in delno tudi bojni strupi.

Od oken moramo odstraniti ilahko vnetljivo opremo, kot so zavese preproge, naslanjače in podobno. Napraviti si je treba primerno zalogo vode za prehrano, če bi bilo ob napadu poškodovano vodovodno omrežje in za gašenje morebitnega požara v stanovanju. Preskrbeti je treba manjšo zalogo hrane, zlasti konzervirane.

Zatemniti moramo vsa okna in luči vozil, ki jih imamo v družini: avto, motorno kolo, kolo in drugo.

V vojni utegne biti zelo koristno, če smo temeljito poučeni o sodobnih orožjih za zračne napade, njihovih učinkih ter o zaščiti pred njimi. To nam ob napadih lahko reši življenje. Če s tem nismo seznanjeni, pridno izkoristimo čas do napadov tudi v ta namen. O tem pa je treba poučiti tudi mlajše člane družine, ki sami doslej niso imeli priložnosti seznaniti se s tem.

Ker bo služba za opazovanje, obveščanje in alarmiranje obveščala prek radijskih oddajnikov prebivalce o nevarnosti napadov iz zraka in o drugih nevarnostih, moramo imeti radijski sprejemnik vedno vključen, obvestilom pa je vedno treba prisluhniti.

Vili Kuhar

Dobra volja ob slovesu

S pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov je določeno, da podjetje dvakrat letno organizira srečanje s tistimi člani delovne skupnosti, ki so šli v pokoj v zadnjem razdobju. Običajno so ta srečanja pomladi in pa v pozni jeseni, imajo pa značaj poslovnega razgovora, na katerem se predstavniki podjetja in njihovih samoupravnih organov ter predstavniki družbeno-

političnih organizacij, poslovijo od njih in se jim zahvalijo za njihovo dolgoletno ter uspešno delo.

Zadnje tako srečanje je bilo 16. nvoembra 1972. Na poslovnih razgovor je bilo povabljenih 90 tovarišev in tovarišic, ki so šli v pokoj v času od 10. maja do 31. oktobra 1972. Sprva je bilo domenkno, da bo razgovor potekal v počitniškem domu ZPT na Partizanskem vrhu,

vendar pa se je vreme med tem časom poslabšalo, zato je skupina, v kateri so bili še nekateri predstavniki podjetja in raznih organizacij, ki delujejo v podjetju, odšla v gostišče Hum v Laško, kjer je na razpolago večji prostor za takšna srečanja.

Udeleženci iz Zagorja, Trbovelj in Hrastnika so se odpeljali z dvema SAP-ovima avtobusoma. Ob

napovedani uri t. j. ob 12. uri, se je začelo to poslovilno srečanje z daljšim nagovorom glavnega direktorja ZPT Alberta Ivanciča, dipl. inž. rud. V svojem govoru je opisal situacijo podjetja, prizadevanje celotnega kolektiva za boljše gospodarjenje, programirani razvoj podjetja v pogledu modernizacije pridobivanja in transporta premoga, kakor tudi z organizacijo uvedbe temeljnih organizacij združenega dela. Vsem navzočim se je za njihovo dolgoletno in nesebično delo, toplo zahvalil. Njemu so sledili s svojimi pozdravi in priznanji ter najboljšimi željami predsednik osrednjega delavskega sveta Anton Pikš, ki je govoril v imenu vseh samoupravnih organov v podjetju, predsednik rudniškega odbora sindikata rudarjev Rado Kantušar, ki je govoril v imenu vseh družbeno-političnih organizacij, ki delujejo v podjetju, nazadnje pa še tehniški direktor Adolf Jermol, dipl. inž. rud. Ta je govoril v imenu tehniških vodstev vseh delovnih enot in tehniškega vodstva podjetja. Na koncu svojega govora je tradicionalno nazdravali vsem s staro rudarsko navado »štampel na zdravje!«

Vsem se je za lepe želje in pozdrave zahvalil v imenu upokojenih tovarišev Stane Drugovič.

Po končani govorih so bila vsem upokojenim tovarišem razdeljena umetniško oblikovana pismena priznanja ter denarna priznanja v višini po 150,00 din.

Sledilo je kosilo, nato pa prost razgovor. Medtem se je celotna

skupina tudi fotografirala. Seveda pa so v času prostega razgovora vsi navzoči ubrano peli, k čemer je zelo pripomogel Tone Šum, vse pa sta spravila v dobro voljo tovariša Božjak in Košak iz Zagorja, ko sta neprekinjeno igrala na harmoniko in kitaro, ob petju zabavnih kupletov. Več skupin se je tudi zavrtilo. Na splošno pa so bili vsi zelo dobre volje. Skupina se je vrnila iz Laškega domov v zgodnjih večernih urah.

Na srečanje so bili povabljeni naslednji tovariši in tovarišice:

Iz rudnika Hrastnik:

Laznik Maks I., Zdovc Anton, Pirc Ivan, Tabor Jože, Ocepek Franc I., Kovač Jože, Škrbinc Matevž, Potušek Alojz I., Pušnik Ladko, Mokotar Pavla, Šuštar Sandi, Leban Viktor, Kotnik Štefka, Eržen Franc, Sihur Ernest, Koblič Otmar, Horvat Franc I., Sivko Franc, Razdevšek Jože, Zaletel Franc.

Iz rudnika Trbovlje:

Bineli Alojz, Krajšek Albin, Jager Rudilf, Grajžel Franc, Plaznik Ivan, Brlogar Stanko, Hribar Franc, Drugovič Stane, Stošički Jože, Bajda Franc, Lužina Ivan, Soklič Jože, Dolinšek Anton, Medvešek Adolf, Kozmus Jože.

Iz rudnika Zagorje:

Juvan Adolf, Omahne Anton, Vozelj Viljem, Režun Jože, Grošelj Ivan, Trebušak Franc, Mars Martin, Brvar Albin, Opara Rudi, Pin-

ter Alojz, Babič Rado, Arh Ciril, Jelševar Stefan, Zupančič Avgust, Rebolj Jože, Erjavec Ivan, Logar Anton, Urankar Jože, Božič Alojz, Orel Oskar, Roglič Ivan, Vozelj Jože, Slana Karel, Renko Franc I., Pirnat Rudi, Drnovšek Leopold, Klopčič Jože, Ravnikar Franc.

Iz separacije:

Markelj Rozalija, Učakar Feliks, Gros Štefanija, Burkeljc Fani, Brkovič Ana, Levec Pavla, Vahtar Dragica, Rotar Franc, Poklšek Hermina, Sotler Vili, Košak Jože, Strniša Rudi;

Iz obrata za specialna rudarska dela:

Juvan Miran, Flis Ivan, Ružička Mato, Petek Ivan, Raspotnik Jože, Krečan Emil.

Iz avtoparka:

Kurnik Elza, Drnovšek Rudolf.

Iz rudarskega šolskega centra:

Pečnik Peter, Slabina Ignac, Klančičar Bogomir;

Iz nabavnega oddelka:

Dolšek Marija, Gorišek Jernej, Stanko Alojz.

Iz uprave ZPT:

Božjak Jože.

Vsem, ki so zaradi upokojitve poslovali od našega podjetja, po dolgih letih težkega dela v podjetju, želimo, da bi vsa nadaljnja leta v zdravju in zadovoljstvu, skratka, da bi srečno živeli!

T. L.

Dejavnost društva telesnih invalidov

Društvo telesnih invalidov »Zasavje«, je bilo ustanovljeno v letu 1971. Do danes je doseglo zelo malo vidnejših uspehov. To pa iz več razlogov. V prvi vrsti nastopajo finančne težave, nimamo sredstev za ureditev svojih skromnih poslovnih prostorov, če hočemo, da bomo poslovali kot se spodobi. Drugič so tu težave v podjetjih in ustanovah, ki imajo dosti posluha do našega društva. To smo čutili že na ustavnem občnem zboru, ko so bila vabila poslana vsem, a na žalost se je teh zelo malo odzvalo. Tretjič je tu neko pasivno gledanje nekaterih članov izvršnega odbora, ki nimajo volje do dela. Kot rečeno, treba je delati bolj organizirano, hkrati pa čutiti odgovornost do društva, če hočemo priti na zeleno vejo. Tudi med društvom in podjetji bi morali skleniti samoupravne dogovore in sporazume, da bi bilo društvo bolj učinkovito. Nekateri člani našega društva niso zadovoljni in menijo, da je moč že v kratkem času doseči veliko, na žalost se to ne da. Treba bo še ustanoviti posamezne komi-

sije v Trbovljah, Hrastniku in Zagorju, pri ZPT in tudi v drugih večjih podjetjih v Zasavju, kjer bi morali bolj načrtno gledati in odpirati nova delovna mesta za invalide dela.

V prvi vrsti se to nanaša na kadrovsko službo, varstva pri delu in razvojno službo. Za primer lahko navedem, da v rudniku Velenje delajo v sklopu podjetja, skoraj vsa zaščitna sredstva za potrebe rudnika sami, kar ni uspeh le za rudnik, temveč za celotno družbo. Že dolga leta se sliši, da so rudniki tovarne invalidov, zato bi bilo potrebno vsaj v okviru Zasavja postaviti tovarno ali obrat, kjer bi lahko prišli invalidi do poklica oziroma do kvalifikacije, kar pa naj bi bilo v sklopu podjetij. Znano nam je, da je rudnik vložil precej sredstev za te namene, na žalost pa so sedaj v teh podjetjih zaposleni zdravi ljudje in ne invalidi.

Pismo predsednika Tita in predsedstva izvršnega biroja ZKJ narokuje, da se mora sleherni član uveljaviti v naši družbi, to si pa tudi mi invalidi iskreno želimo. Se-

veda bo kdo mislil, da bo šlo sedaj delo samo naprej, to pa ni tako.

Tudi invalid, če je že zmožen za delo in če je pravilno razvrščen na ustrezno delo, lahko družbi mnogo koristni. Veliko je danes takih, ki so šli še zdravi in se tega ne zavedujejo, kaj je biti invalid. Tudi tisk, radio in televizija se do sedaj niso dosti ukvarjali s tem problemom. Treba bi bilo invalide vprašati kako živijo, kako delajo in kakšne so njihove finančne možnosti. Pričakujemo vzajemno sodelovanje in doseganje kar najboljših uspehov tudi v novem letu 1973.

Andrej Primon

Titovo pismo in mladina

Dne 24. oktobra 1972, je bila v sejni sobi na upravi ZPT razširjena konferenca Zveze mladine. Na tej konferenci je govoril o privravan na organizacijo temeljnih organizacij združenega dela pri ZPT ter o pismu predsednika ZKJ tovariša Tita in izvršilnega biroja ZKJ, tovariš Jože Zorčič, inž.

60 let planinskega društva Trbovlja

Planinsko društvo Trbovlje, je proslavljalo 8. decembra 1972, svoj 60-letni obstoj. Ustanovljeno je bilo 8. decembra 1912, v dvorani Ane Forte na Vodah v Trbovljah, kot Slovensko planinsko društvo, podružnica Trbovlje. Prvim redkim slovenskim organiziranim planincem v takratni dobi, se je pridružilo iz Trbovelj tudi prvih 50 članov te, danes tako močnega planinske organizacij v Sloveniji. Planinsko društvo Trbovlje je najstarejše društvo v Trbovljah nasploh, če iz vzamemo delavsko godbo Trbovlje, ki bo slavila v prihodnjem letu svojo 70-letnico.

Ustanovitev SPD-podružnice v Trbovljah v letu 1912, je imela dvojni namen in sicer prebujanje narodne zavesti pa tudi navajanje rudarjev-proletarcev na hojo v planine, čeravno so se v tistih letih rudarji bolj bavili s svojim obstojem in z boji za svoje pravice. Prva podružnica je obstajala do začetka I. svetovne vojne leta 1914, nato pa je obnovila svoje delo leta 1928. Nemška okupacija je v letu 1941 ponovno prekinila delovanje tega tako uspešnega društva. Zato je z letom 1945, s toliko večjo prizadevnostjo, z velikimi koraki nadoknadilo tisto, kar so imeli v načrtu že v prejšnjih letih.

Danes šteje društvo okrog 1200 rednih članov, od tega je več kot tretjina mladincev in pionirjev. V času svojega obstoja je društvo po svojih članih zgradilo na Mrzlici pet planinskih koč oziroma domov, tri gospodarska poslopja, več možnih objektov, obnovilo je v povojni dobi planinsko kočo na Kumu, sodelovalo pri gradnji Zasavske koče na Prehodavcih ter zgradilo cesto od Podmeje na Mrzlico. Markacisti so v teh letih markirali in obnavljali ter vzdrževali več sto kilometrov planinskih poti, organiziranih je bilo preko 200 planinskih predavanj za odrasle in mladino, izvedenih je bilo preko 1000 skupinskih izletov in več tisoč posamičnih izletov v bližnji planinski in daljni gorski svet, organiziralo je več umetniških razstav domačih pa tudi drugih slikarjev, predvsem na planinsko temo. Pri tem moramo poudariti, da je prav PD Trbovlje pred nekako dvajsetimi leti prvo pričelo z organiziranjem umetniških razstav v Trbovljah nasploh. Poleg tega je društvo organiziralo več koncertov domačih in drugih ansamblov ter organiziralo na desetine proslav ob raznih prilikah, predvsem na Mrzlici pa tudi v dolini. Sodelovalo je pri ustanavljanju štirih sosednjih planinskih društev, domači alpinisti in pripravniki pa so opravili več kot tisoč plezalnih vzponov v domačih in tujih stenah. V letu 1928 je ustanovilo smučarsko sekcijo

kot prvo organizirano smučanje v Trbovljah. Prav tako je v teh letih ustanovilo prvo organizirano foto sekcijo. Mladinski odsek je dosegel zelo pomembne rezultate, posebno v povojnih letih. Med najuspešnejše sodi planinska skupina PD Trbovlje na osnovni šoli Alojza Hohkrauta. Sicer pa so mladinske planinske skupine zelo delavne tudi na šoli Tončke Čeč, šoli Ivana Cankarja, pri izobraževalnem centru STT, v zadnjem letu pa tudi na gimnaziji in tehniški srednji šoli. Pomembno delo je društvo opravilo tudi na področju varstva narave, v manjši meri pa tudi na področju literarne dejavnosti. Z vso gotovostjo pa lahko trdimo, da je prav planinskemu društvu Trbovlje pripisati, da so začeli v prejšnjih desetletjih navajati rudarje in druge delavce na hojo v planine. Vsega dela, ki ga je društvo opravilo v preteklih 60-letih skorajda ni mogoče oceniti. Zabeležimo pa lahko le to, da je bilo v korist ljudi v revirjih, opravljeno ogromno delo, najsibo pri gradnji in vzdrževanju planinskih domov, izletih, kakor tudi pri vzdrževanju in označevanju planinskih poti, pri vzgoji mladega rodu, pri vzgoji alpinistov, varstvu okolja in narave, smučanju, fotografiranju, predavanjih, razstavah, koncertih in podobno. Lahko trdimo, da si je društvo s svojim delom zagotovilo pomembno mesto pri razvoju trboveljske doline, kakor tudi pri svojem športnem in rekreativnem, deloma pa tudi turističnem delu. Planinskim delavcem Jurotu Naglavu, Francu Osetu, Karlu Režunu, Josipu Mahkocvu,

Anteju Begu, Avgustu Kostanjšku, Leopoldu Majdiču — st., Lojzetu Močivnikarju, Jožetu Balentinu, Jožetu Plečku, Tonetu Flegarju, Efremu Pavliču, Dragotu Radeju, Francu Šetincu, Lojzetu Dularju, Tonetu Škobernetu, Slavotu Sentjurcu, Janezu Ocepku-st., Viktorju Simiču in številnim drugim planincem, sov povojni dobi sledili številni novi in mladi privrženci planinstva, med katere moramo v prvi vrsti uvrstiti kot najbolj požrtvovalnega in uspešnega Toneta Sternišo, po športni strani pa alpinista inž. Janeza Bizjaka.

V letu 1972 so vse prireditve, ki jih je organiziralo društvo, potekale v znamenju 60-letnice. Teh pa je bilo kar precej in med te štejemo predavanja, izlete, planinsko in alpinistično šolo, slikarsko razstavo petih poklicnih slikarjev iz Zasavja, koncert Slovenskega okteta, nazadnje pa še mladinski planinski večer, ki ga je organizirala planinska skupina osnovne šole Trbovlje.

Društvo pripravlja izdajo posebne publikacije, v kateri bo orisano delo in uspehi društva, v svojem 60-letnem obstoju. Naša želja je, da bi društvo nikoli ne prenehalo z delom, da bi bilo v svojih prizadevanjih še bolj uspešno v vseh pogledih, da bi imelo v ta namen dovolj sredstev in moči, predvsem pa požrtvovalnih sodelavcev, ki bi s podobnim elanom, voljo in entuziazmom, kakršnega smo imeli nekateri dosedanji planinski delavci, nadaljevali tudi v prihodnjih letih in desetletjih.

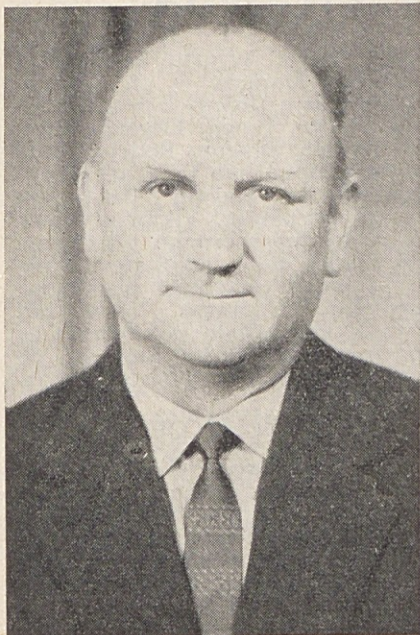
Tine Lenarčič

Posnetek iz otvoritve slikarske razstave v delavskem domu v Trbovljah, ob 60-letnici planinskega društva Trbovlje. Razstava je bila odprta v času od 23. 10. do 2. 11. 1972. Razstavljali so akademski slikarji: Leopold Hočvar, Janez Knez, Franc Kopitar, Tone Leskovšek in Jože Meglič.

Foto Trbovlje

Sodelavcu v spomin!

Mirko Lavrič iz elektrostrojnega obrata; pokojnega sodelavca se bomo še dolgo spominjali

Hudo smo se užalostili številni prijatelji in znanci, ko smo zvedeli, da je nenadno umrl dolgoletni član naše delovne skupnosti, tovariš Mirko Lavrič, električar-vodja skupine za proste vode na elektrostrojnem obratu ZPT v Trbovljah.

Naša žalost je bila toliko večja, ker smo vedeli, da se namerava upokojiti že koncem tega leta. Delal je torej vse življenje — do svoje prerane smrti.

Kaj naj rečemo ob tako hudi in nenadni izgubi izredno dobrega in priljubljenega tovariša in sodelavca? Nobena, še tako dobra beseda ne more nadomestiti izgube človeka, ki je vse življenje veljal za najboljšega človeka, v pravem pomenu besede.

V lepem in dobrem spominu bomo ohranili Mirka Lavriča! Ohranili ga bomo v spominu kot sina dolgoletnega rudarja T. Lavriča, kot dobrega mizarja, kot uspešnega električarja, kot dolgoletnega nogometaša in športnega delavca predvojnega SK Retje in povojnega ŠD Svoboda, kot borca NOB, kot prijatelja, zvestega tovariša in

znanca, predvsem pa kot vedno dobrega, priljubljenega in nasmejanega sodelavca, ki je bil vedno pripravljen pomagati. Bil je pripadnik generacije, ki je okusila dovolj tegob v življenju, tako pred zadnjo vojno, med okupacijo, pa tudi po osvoboditvi. Nikoli mu ni bilo z rožcami postlano. Vedno je moral delati z lastnimi rokami, nič mu ni bilo podarjenega.

Njegov pogreb, dne 26. oktobra 1972, na trboveljskem pokopališču, je dokazal vso resničnost napisanih besed. Že dolgo ni bilo v Trbovljah na pogrebu — toliko ljudi kot prav ob njegovi smrti. Počastili so ga številni bivši in sedanji sodelavci, znanci in športni tovariši iz Glazute, Nasipov, Sušnika, Bevškega, Vodenske ceste, Žabje vasi in drugod.

Ožja in širša družina je izgubila moža in očeta, brata, svaka, strica, starega očeta, mi pa smo izgubili za vedno našega nepozabnega tovariša Mirka. Lahko trdimo, da takšnega stanovitnega človeka ni mogoče pozabiti!

Štefan Jesenšek
v imenu številnih sodelavcev

V spomin Zvonku Turkoviču

Tovariš Zvonko Turkovič se je rodil 8. avgusta 1938 v Brežini pri Murskem Središču. Že kot osemnajstletni mladenič se je odločil za rudarski poklic in se zaposlil v Murskem Središču.

K našemu rudniku je prišel 8. maja 1963 in bil do svoje smrti na delovnem mestu kopača v jami Hrastnik. Svoje delo je opravljal marljivo in vestno vse dotlej, dokler mu nadaljnjih načrtov ni spremenil usodni korak. Ko je doma

stopal po stopnicah, mu je na eni od njih spodrsnilo, padel je in obležal z krvi. Kljub hitri intervenciji zdravnikov, za njega ni bilo pomoči.

Tako se je njegova življenska pot iztekla v ljubljanski bolnišnici 23. oktobra t. l.

Z njegovo smrtjo smo izgubili dobrega tovariša in obetajočega rudarja, družina pa skrbnega glavarja.

K zadnjemu počitku smo ga položili v sredo, 25. oktobra 1972 na dolskem pokopališču.

V spomin naš zadnji **SREČNO!**
M. Bočko

organizacij združenega dela pri ZPT. Na razgovoru sta bila navzoča tudi Milan Vidic, novinar RTV in Janko Savšek, novinar Ljubljanskega dnevnika.

Glavni direktor ZPT je uvodoma seznanil vse navzoče o intenzivnejših pripravah na ustanovitev temeljnih organizacij združenega dela pri ZPT, nato pa je podal obširno poročilo o tej zadevi predsednik komisije za izdelavo osnov za uvedbo TOZD Jože Zorčič, inž. Po podanem poročilu je sledila širša razprava, v kateri so bila sprejeta stališča tega aktiva. Stališča se nanašajo na številno TOZD število obračunskih enot, funkcioniranje delovnih skupin, določitev cen in postavitev materialnih odnosov.

Strokovnjaki OZN so odšli

Že v prejšnji številki našega glasila smo poročali o tem, da so prispeli v Trbovlje, v organizaciji IBT, strokovnjaki Organizacije združenih narodov z namenom, da izdelajo študijo o regionalnem razvoju Zasavja. V skupini strokovnjakov so bili rudarski inženirji, inženir-energetik in sociologinja. Prva skupina, v kateri so bili rudarski strokovnjaki, je končala svoje delo 18. novembra 1972, medtem ko sta preostala člana te skupine končala svoje delo 12. decembra 1972. Poročilo z ustreznimi predlogi bodo predložili po vsej verjetnosti v prvih mesecih leta 1973.

Zvonko Turkovič, umrli rudar rudnika Hrastnik

TOZD—priprave

Dne 4. novembra 1972 je sklical glavni direktor ZPT v sejni sobi uprave ZP, razgovor širšega aktiva ZPT. Razgovora oziroma sestanka so se udeležili direktorji, sekretarji ZK, predsedniki delavskih svetov in predsedniki sindikalnih podružnic vseh delovnih enot, predsednik osrednjega delavskega sveta, sekretarja konference ZK ZPT, predsednik rudniškega odbora sindikata rudarjev ter drugi vodilni delavci in člani komisije za pripravo osnov za uvedbo temeljnih

Kadrovske vesti

V času od 1. oktobra do 30. novembra 1972, ima kadrovski sektor ZPT evidentirane naslednje kadrovske spremembe:

DELOVNA ENOTA RUDNIK HRASTNIK

Oktober 1972 — sprejeti:

Pejčinovič Miloš — jamski vozač, Zeželič Franjo — jamski vozač, Hodžič Ahmed — jamski vozač, Hodžič Huso — jamski vozač, Šentjerc Franc — jamski vozač, Špoljar Franjo — jamski vozač, Gričar Štefanija — servirka;

November 1972 sprejeti:

Koleski Živko — jamski vozač, Podkoritnik Alojz — električar, Redžo Ferid — jamski vozač, Biglez Franc — jamski vozač, Sekili Ivan — jamski vozač, Nadrah Vili — jamski vozač, Potušek Marija — servirka, Merkužič Stefan — jamski vozač,

Oktober 1972 odšli:

Jan Ana, kuharica — potek pogodbe, Potočnik Martin, jamski vozač — samovoljna prekinitev, Holc Franc, jamski kopač — samovoljna prekinitev, Gričar Štefanija, servirka — potek pogodbe, Lamovšek Alfonz, jamski kopač — samovoljna prekinitev, Zaletel Franc, jamski kopač — upokojen, Dolšek Milan, jamski vozač — samovoljna prekinitev, Bovhan Jože, jamski vozač — odpoved v poskusni dobi s strani delavca, Žibret Tomo, priuč. kopač — v JLA, Turkovič Ivan, učnik — umrl, Šeško Ivan, jamski vozač — odpoved v poskusni dobi s strani delavca;

November 1972 — odšli:

Pikl Ivan, jamski kopač — inv. upokojen, Smešnik Franc, jamski kopač — upokojen, Gričar Štefanija, servirka — odpoved v poskusni dobi s strani podjetja; Jristanec Ivan, jamski vozač — samovoljna prekinitev, Pokrivač Peter, učnik — samovoljna prekinitev, Borovšak Martin, učnik — samovoljna prekinitev, Hamustafič Mehmed, jamski vozač — odpoved v poskusni dobi s strani delavca; Hođič Huso, jamski vozač — odpoved v poskusni dobi s strani delavca, Hođič Ahmed, jamski vozač — odpoved v poskusni dobi s strani delavca, Eržen Marija, čistilka — sporazumna prekinitev, Šentjerc Franc, jamski vozač — samovoljna prekinitev,

DELOVNA ENOTA RUDNIK TRBOVLJE

Oktober 1972 — sprejeti:

Barovič Milan — rud. nadzor. nik, Smajlovič Aden — jamski vozač, Raškovič Milorad — ključavničar, Sekili Jože — jamski vozač,

Kurbašič Abid — jamski vozač, Ibrakič Mujaga — učnik, Hodžič Zihinja — jamski vozač, Fazlič Mehmed — jamski vozač, Vidovič Nikola — zidar, Petrič Đorđe — jamski vozač, Bajrami Ismet — jamski vozač, Fači Isuf — jamski vozač, Hodžič Jusuf — jamski vozač, Krivec Stane — jamski kopač, Ramadani Nazmi — jamski vozač, Božič Vinko — jamski vozač, Hodžič Fetah — jamski vozač, Štrbac Mitar — jamski vozač, Hamidovič Ibrahim — jamski vozač, Raškovič Kostandin — jamski vozač, Duspapa Anton — jamski vozač, Vrezek Franc — opek. delavec.

November 1972 — sprejeti:

Frka Ekrem — jamski vozač, Plevel Drago — rud. tehnik, Kovačević Ilija — rud. tehnik, Hasič Ređo — učnik, Mrkonjič Niko — jamski vozač, Tursunovič Meho — jamski vozač, Radulovič Niko — jamski vozač, Gradaškič Avdo — jamski vozač, Bajrami Djafer — jamski vozač, Avdihožič Rifat — jamski vozač, Kešetovič Zijad — jamski vozač, Krhlikar Boris — jamski vozač,

Oktober 1972 odšli:

Dolinšek Anton, jamski kopač — upokojen, Medvešek Adolf, jamski kopač — upokojen, Žiber Martin, jamski vozač — samovoljna prekinitev, Babič Matko, jamski kopač — samovoljna prekinitev, Popovič Tomislav, jamski kopač kopač — samovoljna prekinitev, Stankovič Milan, jamski kopač — sporazumna prekinitev, Raškovič Milorad, jamski vozač — odpoved v poskusni dobi s strani delavca, Rožič Božidar, jamski kopač — v JLA, Zupančič Vinko, opek. delavec — v JLA, Žagar Franc, zun. delavec — samovoljna prekinitev, Laporšek Mirko, jamski kopač — v JLA, Kozmus Jože, jamski kopač — inv. upokojen, Šmid Filip, jamski vozač — odpoved v poskusni dobi s strani delavca;

November 1972 — odšli:

Bajrima Ismet, jamski vozač — odpoved v poskusni dobi s strani delavca, Ramadani Nazim, jamski vozač — odpoved v poskusni dobi s strani delavca, Jerše Ivan, jamski kopač — samovoljna prekinitev, Fači Isuf, jamski vozač — odpoved poskusni dobi s strani delavca, Oblak Justa, opek. delavka — potek sezone, Žučko Marija, opek. delavka — potek sezone, Zupančič Hilda, opek. delavka — potek sezone, Skale Zlatka, opek. delavka — potek sezone, Ferme Leon, opek. delavec — potek sezone, Izlaker Niko, opek. delavec — potek sezone, Kuder Ivan, jamski vozač — samovoljna prekinitev, Toplič Ibrahim, jamski kopač — odpoved v poskusni dobi s strani de-

lavca, Gergar Marija, opek. delavka — potek sezone, Tancer Ana, opek. delavka — potek sezone, Mak Berta, opek. delavka — potek sezone, Ribič Fatima, opek. delavka — potek sezone, Kralj Alojzija, opek. delavka — potek sezone, Balagič Zofija, opek. delavka — potek sezone, Hren Ivan, jamski kopač — inv. upokojen, Radulovič Niko, jamski vozač — odpoved v poskusni dobi s strani delavca,

DELOVNA ENOTA RUDNIK ZAGORJE

Oktober 1972 — sprejeti:

Kovačević Zdarvko — jamski vozač,

November 1972 — sprejeti:

Štepic Stanko — jamski kopač, Banovič Mirko — jamski vozač, Banovič Marko — jamski vozač, Hriberski Josip — jamski vozač, Imžirovič Husnija, jamski kopač, Hodžič Fadil — jamski vozač, Salkič eBhader — jamski vozač, Mijatovič Stefan — jamski vozač, Softič Izet — učnik, Omerović Omer — jamski vozač, Rama Dibran — jamski vozač, Suljo Isa — jamski vozač, Korkoski Dančo — jamski vozač, Noveski Lazar — jamski vozač, Hašič Nadžid — jamski vozač, Mijatovič Fabijan — jamski vozač, Simič Ilija — jamski vozač

Oktober 1972 — odšli:

Klopčič Jože, jamski kopač — upokojen, Kozmus Peter, jamski vozač — samovoljna prekinitev, Zupanc Miroslav, zun. delavec — samovoljna prekinitev, Ravnikar Franc, jamski kopač — inv. upokojen, Lebeničnik Ivan, jamski kopač — samovoljna prekinitev, Juvan Janez, jamski kopač — v JLA, Jurjec Franc, jamski vozač — v JLA, Mikelj Danilo, zun. delavec — v JLA.

November 1972 — odšli:

Sakeljšek Leopold, jamski kopač — sporazumna prekinitev, Kurbič Alija, jamski vozač, — neopravičeni izostanki, Hodžič Fadil, jamski vozač — samovoljna prekinitev, Salkič Behader, jamski vozač — samovoljna prekinitev, Softič Izet, učnik — samovoljna prekinitev, Očepek Marija, snažilka — sporazumna prekinitev, Ibrič Hazim, jamski vozač, — samovoljna prekinitev, Rama Dibran, jamski vozač — samovoljna prekinitev.

DELOVNA ENOTA SEPARACIJA:

Oktober 1972 — sprejeti:

Ulčar Anton — ključavničar,

Oktober 1972 — odšli:

Zgajner Marjan, delavec — samovoljna prekinitev, Bokal Marjan, delavec — redna odpoved, Pe-

tričevič Zvonko, delavec — redna odpoved, Strniša Rudolf, signalist — upokojen, Hiršelj Jože, delavec — redna odpoved, Kolander Peter, električar — v JLA,

November 1972 — odišli:

Sluga Konrad, delavec — inv. upokojen, Cilenšek Franc, VK delavec — upokojen.

DELOVNA ENOTA OBRAT ZA SPECIALNA RUDARSKA DELA Oktober 1972 — sprejeti:

Filipovič Stjepan — jamski kopač, Baškovič Miloš — jamski kopač, Tomič Miodrag — strojnik, Pantič Vilotije — jamski vozač, Blitva Jovo — jamski vozač, Špec Josip — jamski kopač, Baganovič Mustafa — jamski vozač, Sujkonovič Šemso — kop. pomočnik, Valagič Omer — jamski vozač, Imširovič Abdulah — jamski vozač, Delić Safet — jamski vozač, Đokič Omer — jamski vozač, Marinovič Tomo — učnik, Šabić Sulejman — jamski kopač, Ahmičević Mersed — učnik, Žirovnik Borut — šofer, Kovačević Kasim — učnik, Jurak Ivan — jamski vozač, Djilas Senka — čistilka,

November 1972 — sprejeti:

Štefanovič Gliša — jamski vozač, Belužič Mirko — učnik, Buberinič Mihajlo — jamski kopač, Laznik Urban — šofer, Radosavljevič Dragutin — učnik, Leskovic Ivan — delavec, Reljić Momir — kuhar, Varajič Anka — pom. kuharica, Pačnik Janez — jamski vozač, Kolar Albert — jamski kopač, Zdolšek Janez — jamski vozač, Husejnovič Vahid — jamski vozač, Čaušević Hasan — jamski vozač, Ba-

šič Sater — jamski vozač, Prodanovič Boro — jamski vozač, Jahič Novalija — učnik, Đombić Mohamed — učnik, Alomerovič Zalir — učnik, Kurič Fejzo — učnik, Sedinič Josuf — jamski kopač, Milečević Branislav — jamski vozač, Bajrakteriveč Mujaga — jamski kopač, Bazenšek Franc — jamski vozač, Đokič Đulaga — jamski kopač, Bregar Albin — jamski vozač, Hodžić Muharem — učnik.

Oktober 1972 — odišli:

Razpotnik Jože, jamski kopač — upokojen, Huhadinovič Branka kuharica — sporazumna prekinitev, Đorđević Dragiša, jamski vozač — sporazumna prekinitev, Petkovič Milorad, jamski vozač — sporazumna prekinitev, Basara Pero, jamski vozač — samovoljna prekinitev, Oven Martin, jamski vozač — samovoljna prekinitev, Grum Marija, kuharica — sporazumna prekinitev,

November 1972 — odišli:

Marinovič Tomo, učnik — v JLA, Jerman Martin, miner — upokojen, Spitalar Drago — ključavničar — sporazumna prekinitev, Slokan Fani, kuharica — upokojena, Milič Jovo, vozač — sporazumna prekinitev, Šabić Sulejman, jamski kopač — samovoljna prekinitev, Pavlovič Mladen, jamski vozač — sporazumna prekinitev, Štefanovič Gliša, jamski vozač — sporazumna prekinitev, Novakovič Nedeljko učnik — sporazumna prekinitev, Hrštič Razim, vozač — sporazumna prekinitev, Bruček Ivan, kopač — sporazumna prekinitev, Živkovič Branislav, jamski vozač — sporazumna prekinitev, Baloh Martin, rud. nadzornik — inv. upokojen.

DELOVNA ENOTA ELEKTROSTROJNI ABRAT

Oktober 1972 — sprejeti:

Butara Dušan — delavec, Cenkar Alojz — ključavničar,

November 1972 — sprejeti: Logar Jože — strugar

Oktober 1972 — odišli:

Lavrič Mirko, električar — umrl, Plevšak Jurij, električar — v JLA, Potisek Franc, električar — v JLA,

November 1972 — odišli:

Kmet Emil, skladiščnik — sporazumna prekinitev.

DELOVNA ENOTA SKUPNIH SLUŽB

Oktober 1972 — odišli:

Bučej Mirjana, kuharica — konec sezone (UZP), Čuča — Žentil Nada, delavka — konec sezone (UZP), Čuča — Žentil Anica, delavka — konec sezone (UZP), Pahlina Katica, delavka — konec sezone (UZP), Fanfandjel Zorka, delavka — konec sezone (UZP), Beg Djurdjica, čistilka — konec sezone (UZP), Kaštelan Anika, delavka — konec sezone (UZP), Macolič Josip, natakar — konec sezone (UZP), Kralj Jože, ek. tehnik — v JLA, (UZP), Slabina Ignac, instruktor — upokojen (RŠC), Kovač Lado, instruktor — umrl (RŠC), Klančičar Bogomir, instruktor — inv. upokojen (RŠC).

November 1972 — odišli:

Mešiček Ivan, lesni delavec — upokojen (nab. oddelek), Novak Zdravko, lesni delavec — samovoljna prekinitev (nab. oddelek), Kralj Jože, lesni delavec — sporazumna prekinitev (nab. oddelek).

Vladimir Sihur

Program radia Trbovlje

Na valovni dolžini 188 metrov ali 1594-KHz, od 1. 1. 1973 dalje

	17.10 — 17.30	Popevke na tekočem traku	17.10 — 17.30	Radi ste jih poslušali
Torek:	16.00 — 16.05	Napoved programa	16.00 — 16.05	Napoved programa
	16.05 — 16.20	Poročila	16.05 — 16.15	Naš gost
	16.20 — 16.30	Narodno zabavna glasba	16.15 — 16.30	Narodno zabavna glasba
	16.30 — 16.45	Reklame in obvestila	16.30 — 16.50	Reklame in obvestila
	16.45 — 16.55	Tedenski športni pregled	16.50 — 17.30	Mladinska oddaja »Mladi za mlade«
	16.55 — 17.10	Jugotonove plošče		
	17.10 — 17.30	Iz diskoteke radia Trbovlje		
Četrtek:	16.00 — 16.05	Napoved programa	16.00 — 16.05	Napoved programa
	16.05 — 16.20	Poročila	16.05 — 16.20	Aktualnost tedna
	16.20 — 16.30	Narodno zabavna glasba	16.20 — 16.30	Narodno zabavna glasba
	16.30 — 16.55	Človek in zdravje	16.30 — 16.50	Reklame in obvestila
	16.55 — 17.10	Plošče radia — televizije, Beograd	16.50 — 17.00	Prodajalna plošč
			17.00 — 17.10	Radijska igra (amaterska gledališča)
			17.10 — 17.30	Napoved programa
			17.10 — 17.30	Pevci in glasbeniki-amaterji
			11.20 — 11.40	Lokalna kronika
			11.40 — 12.00	Vi izbirate-mi predvajamo
			12.00 — 12.10	Nedeljski razgovor
			12.10 — 12.25	Reklame in obvestila
			12.25 — 12.30	Vrtnarjevi napotki
			12.30 — dalje	Čestitke poslušalcev.

V veliko zadovoljstvo nam bo, če nam je uspelo pripraviti program, katerega boste radi poslušali. Še bolj pa bomo veselji, če boste kot poslušalec sami napisali kakšno vest in nam jo sporočili.

Uredništvo radia-Trbovlje

ŠPORT

NOGOMETASI RUDARJA USPEŠNEJŠI OD PRIČAKOVANJ

Trboveljski Rudar je v močni konkurenci v drugi zvezni nogometni ligi — zahod, ob koncu jesenskega dela prvenstva zasedel 16. mesto.

Ljubitelji nogometa v Trbovljah so uvrstitev nogometašev Rudarja v drugo ligo-zahod, toplo pozdravili z željo, da bi revirje v tej močni konkurenci častno zastopali.

»Pred pričetkom tekmovanja v tej ligi smo želeli in upali, da bomo osvojili v jesenskem delu prvenstva toliko točk, ki bi nam seveda ob uspehu v spomladanskem delu zagotovile obstanek v ligi. To nam je tudi uspelo. Z uvrstitvijo v jesenskem prvenstvu smo glede na vse težave lahko zadovoljni«, je dejal trener trboveljskega Rudarja Leopold Opresnik.

V drugo ligo, ki se po kvaliteti precej razlikuje od slovenske lige, so igralci stopili neizkušeni. V prvih kolih so naleteli na težke nasprotnike, ki so jih zaradi nesolidne obrambe in prevelikega spoštovanja zlahka premagovali. Ob takem razpletu dogodkov ni čudno, da je Rudir zasedel dno lestvice tja do 10. kola. Za boljše uvrstitev so bile potrebne zmage. Zato je bilo potrebno nekaj storiti. Igralci so sprevideli, da bodo z uspehom nadaljevali prvenstvo le s skraj-

no požrtvovalnostjo. Doma in na tujem so zadnjih nekaj kol zaigrali kot prerajeni in s svojo borbenostjo navduševali in dajali upanje na boljše čase. Zlasti uspešno so zaigrali v zadnjih dveh kolih proti Šibeniku in Jedinstvu ter si tako zagotovili tretjino možnih točv jesenskem delu.

Kot že rečeno je bila obramba, kljub zelo uspešnem nastopanju vratarja Gobca, ki je dajal voljo in upanje soigralcem, slabši del moštva in je prejela največ golov v tej ligi. Napadalci so bili uspešni 19 krat in bi glede na strelske sposobnosti ob večkratnem streljanju na nasprotnikova vrata lahko beležili več zadetkov in več zmag. Z malo več požrtvovalnosti in sreče bi lahko tesna poraza s Splitom in Varteksom na domačem igrišču spremenili v zmago in si z dodatnimi 4 točkami zagotovili mesto v sredini lestvice in mirneje pričakovali spomladanski del prvenstva. Toda v celoti vendarle lahko priznamo, da so se novinci iz Trbovelj kar dobro odrezali.

Za spomladanski del prvenstva bodo potrebne temeljite priprave. Zato bo trener Opresnik po 15-dnevem zimskem počitku po novoletnih praznikih zbral na obveznih treningih 23 igralcev, ki bodo najprej vadili v dvorani, zatem pa na prostem. Februarja 1973 bodo odigrali nekaj lažjih prijateljskih tekem, tako da bodo do pričetka spomladanskega dela prvenstva prišli v zadovoljivo formo. Do takrat pa bodo prezimili na 16. mestu.

Lestvica jesenskega dela prvenstva v drugi zvezni ligi — zahod:

1. Zagreb	17	13	3	1	41 : 7	29
2. Karlovac	17	11	3	3	29 : 13	25
3. Maribor	17	8	7	2	35 : 14	23
4. Rijeka	17	11	1	5	30 : 18	23
5. Mura	17	9	3	5	27 : 25	21
6. Orijeht	17	7	6	4	27 : 20	20
7. Varteks	17	6	4	7	28 : 22	16
8. Mercator	17	6	4	7	18 : 22	16
9. Split	17	5	5	7	17 : 21	15
10. Segesta	17	4	7	6	20 : 20	15
11. Šibenik	17	4	6	7	23 : 25	14
12. Istra	17	4	6	7	22 : 28	14
13. Rudar (L)	17	5	4	8	17 : 24	14
14. Kozara	17	5	4	8	14 : 22	14
15. Sloboda	17	4	5	8	14 : 23	13
16. Rudar (T)	17	5	2	10	19 : 38	12
17. Jedinstvo	17	2	7	8	15 : 30	11
18. Trešnjevka	17	4	3	10	15 : 30	11

NAGOMET

Rudarji : Mesarji 3 : 1 (2 : 0)

V soboto 28. oktobra 1972 je bila v Trbovljah odigrana prijateljska nogometna tekma med moštva Meso. Srečanja rudarjev in mesarjev so postala tradicionalna, zato si je tekmo ogledalo večje število privržencev sindikalnega nogometa.

je bil končni rezultat 3 : 1, ki je glede na prikazano igro realen.

Moštvi sta si v spomin na srečanje izmenjali darili in po končni tekmi sedli skupaj na tovariški pomenek ob okusnem »mesarskem« prigrizku.

STRELJANJE

V okviru sindikalnih športnih iger je potekalo v soboto 21. oktobra v organizaciji osnovne organizacije sindikata Investicijskih birojev Trbovlje tekmovanje v streljanju z zračno puško v domu ŠD Rudar v Trbovljah.

Tekmovanja se je udeležilo od skupno 16 prijavljenih le 10 kompletnih in ena nekompletna ekipa.

Zmagala je ekipa Strojne tovarne Trbovlje, ki je dosegla 772 krogo, druga je bila ekipa rudnika Trbovlje s 768 doseženimi krogi, tretja pa ekipa SGP »Zasavje« Trbovlje s 652 krogi.

Za ekipo rudnika Trbovlje so nastopili:

1. Centrih Maks	165	krogov
2. Šmid Darko	161	krogov
3. Lepovšek Stane	159	krogov
4. Čož Anton	144	krogov
5. Sihur	139	krogov

Miro Šuštar

OB NOVEM LETU!

Minulo mesecev je osem odkar sem v bolnišnici, pa vendar vsak dan mislim kako vsak od vas trpi, ko s krampom v roki za boljše življenje se bori. Posebno mi je drago, ker me niste pozabili, obiske sem dobil s tem najlepše ste me počastili. Obljubljam vam svečano, če bom še kdaj jaz zdrav, da s pridom in pa vestnim delom vse vam bodel poravnal. Novo leto se že bliža, vse najlepše vam želim, posebno pa še zdravja, ker zavoljo tega sam zelo trpim. Vsakemu posebej bi segel rad v roko, mu srečo zaželel, da zdrav in vesel srečno z dela bi prišel. Vem, da težko je to delo saj sam sem tud, rudar, rad bi se med vas spet vrnil to zame bil bi najljepši dar. Želim, da v veselju, zdravi bi novo leto dočakali in z veseljem si roke podali!

Vinko Trstenjak
(trenutno v bolnici)

V nekaj vrstah

Samoupravni sporazum

Dne 20. novembra 1972 je bila na upravi ZPT seja komisije za izdelavo oziroma spremljanje izvajanja samoupravnega sporazuma o usmerjanju delitve dohodka in osebnih dohodkov v rudnikih in premogovnikih Slovenije. Komisija je obravnavala predloge za spremembo meril samoupravnega sporazuma, hkrati pa se je dogovorila o nadaljnjem delu pri spremembi in dopolnitvi našega samoupravnega sporazuma. Sejo komisije je vodil njen predsednik Jože Zorčič, inž.

Referendum

Dne 20. novembra 1972 je potekal referendum o izenačitvi pravic zdravstvenega varstva delavcev in kmetov. Predhodno je bila izvedena večja družbeno-politična akcija z namenom, da bi bili člani tudi našega kolektiva čimbolje seznanjeni s cilji in nameni te združitve. Pri tem delu oziroma pojasnjevanju so bili vključeni vsi vodilni delavci v podjetju in v delovnih enotah, predstavniki samoupravnih organov, sindikati, člani ZK, mladina itd.

Rezultati referenduma so tudi v Zasavskih premogovnikih pokazali, da so člani delovne skupnosti razumeli pomen izenačitve pravic in združitve doslej ločenih skupnosti zdravstvenega varstva delavcev in kmetov. Od celokupnega števila glasovanih upravičencev, se jih je udeležilo referenduma 3829 ali 88,6%. Glasovanja se ni udeležilo 495 glasovanih upravičencev ali 11,4%. Za izenačitev pravic je glasovalo 3187 članov oziroma 83,3%, proti njim je bilo 568 ali 14,8%, neveljavnih glasovnic pa je bilo 74 ali 1,9%.

V ljubljanski regiji, kamor spadamo tudi mi, se je 77,3% glasovalcev odločilo »za« izenačitev pravic pri delavcih, 92,0% pa pri kmetih. Izenačene pravice delavcev in kmetov bodo stopile v veljavo s 1. januarjem 1973.

Okvara v toplarni

Dne 24. novembra 1972 ob 18.30 uri je nastala iz doslej nepojasnjenih razlogov, večja okvara v toplarni ZPT v Trbovljah. Okvara je nastala na napajalnem rezervoarju. Zavaljo tega je bilo nekaj cevovodov odtrganih oziroma deformiranih, poškodovana je bila zidna stena in vrata ter armirano betonski nosilec. Kotla nista utrpela nikakršne poškodbe ali deformacije. Komisija, ki so jo sestavljali glavni republiški inšpektor parnih kotlov Alojz Hegediš, dipl. inž. ter predstavniki našega podjetja in projektant, je ugotovila dejansko

stanje, medtem ko v času ogleda ni bilo mogoče takoj ugotoviti vzroka poškodbe. Komisija je odredila dela, ki jih je treba opraviti, da so lahko nadaljevali z ogrevanjem oziroma kurjenjem kotlov. Iz tega razloga seveda toplarna ni mogla 26. novembra popoldan normalno ogrevati številnih porabnikov, t. j. rudnika Trbovlje, strojne tovarne-Trbovlje, avtoparka, otroškega vrtca, hotela in trgovskih prodajaln, sušilnice opeke na opkarni, stanovanjskih stolpnih in upravnega poslopja ZPT.

Novi ukrepi

Dne 24. novembra 1972, je organizirala služba družbenega knjigovodstva, podružnica v Trbovljah, v svojih prostorih na Trgu revolucije, razgovor s predstavniki Zasavskih premogovnikov. Tega razgovora so se udeležili glavni direktor Albert Ivančič, dipl. inž. rud. predsednik osrednjega delavskega sveta Tone Pikš, predsednik rudniškega odbora sindikata rudarjev Rado Kantužar, sekretar konferenec ZK ZPT Anton Šum, predsednik odbora za ekonomsko-tehnične zadeve Adolf Kovač, dipl. inž. rud. in direktor finančnega sektorja Roman Turnšek. Direktor podružnice SDK Bogdan Šteh, dipl. oec., je seznanil naše predstavnike o pripravi novega svežnja zveznih predpisov za stabilizacijo gospodarstva. Ti predpisi bodo pričeli veljati s 1. januarjem 1973. Nanašajo se na omejitve investitorja, če zaloge materiala niso pokrite s trajnimi obratnimi sredstvi, na večja vlaganja v rezervne sklade, na odpisovanje starih terjatev, kar bo veljalo že ob sprejetju zaključnega računa za leto 1972, o obveznostih upnikov pri sanaciji njihovih nerednih dolžnikov, o znižanju osebnih dohodkov v primerih, če bo blokiran žiro račun podjetja, o sanaciji ali likvidaciji delovnih organizacij v primerih nepokritih izgov ali daljšega blokiranja žiro računa ter o neizpolnjevanju meril samoupravnih sporazumov, kot posledice protilikvidnostnih ukrepov. Predstavniki podjetja so bili o tem seznanjeni z namenom, da podjetje pravočasno ukrepa, če je to možno in kolikor to prilike dopušča. Prav tako je treba o tem seznaniti vse člane delovne skupnosti, da bodo pripravljeni na možne posledice.

Obisk iz Velenja

V petek 24. novembra 1972, so obiskali naše podjetje člani podružnice ZRGMIT pri rudniku lignita Velenje, pod vodstvom predsednika inž. Ambrožiča. V skupni je bilo 9 tovarišev. Ogledali so si

pridobivanje premoga in transport v jami rudnika Trbovlje, težkotekočinsko separacijo v Trbovljah in novo strugo potoka Kotredežca v Zagorju. Razgovor je potekal na strokovni ravni. Organiziran je bil v skladu s svoječasnim sklepom upravnih odborov obeh podružnic, t. j. podružnice ZRGMIT pri rudniku lignita Velenje in podružnice ZRGMIT pri ZPT, o organiziranju strokovnih izmenjav posameznih članov. Pri ogledu so z naše strani sodelovali predsednik podružnice ZRGMIT Mirko Mlakar, dipl. inž. rud. Jože Polutnik in Ivo Berger, dipl. inž. rud.

Rudarji-kulturniki

Dne 25. novembra t. l. je bila v delavskem domu v Zogrju, revija zasavskih pevskih zborov. Na tej reviji so sodelovali moški in mešani pevski zbori iz Hrastnika, Trbovelj, Zagorja, Litijske Radeč. Vsi ti zbori so namreč združeni v zasavski pevski zvezi. V okviru nastopajočih pevskih zborov, je sodelovalo večje število članov naše delovne skupnosti, ki se kot pevci oziroma pevke udeležujejo v pevskih zborih v Hrastniku, Trbovljah in Zagorju.

V času od 28. 11. do 8. 12. 1972, je bila v delavskem domu v Trbovljah, kolektivna razstava članov likovne sekcije RELIK pri Svobodi — center Trbovlje. 67 največjih del je razstavilo 15 članov sekcije. Med temi so bili tudi Milan Kuhar iz separacije, Alojz Lesar in Alojz Nadrah iz rudnika Trbovlje ter nekateri bivši člani naše delovne skupnosti, ki so sedaj upokojeni.

28. novembra 1972 pa je bila v dvorani Svobode II, ob praznovanju dneva republike, proslava 20-letnice obstoja DPD Svoboda II v Trbovljah. Nastopile so vse sekcije pod naslovom »Naše delo«. Sodelovali so mešani pevski zbor, Trboveljski oktet, gledališka sekcija, zabavni ansambel Veseli rudarji in zabavni ansambel Franca Lipičnika. Tudi v teh kulturniških skupinah je včlanjenih večje število članov naše delovne skupnosti, ki se uspešno udeležujejo v različnih njihovih sekcijah.

Spominsko obeležje

Dne 28. novembra 1972, so ob 10. uri odkrili spominsko ploščo padlemu narodnemu heroju Fricu Keršiču-Galu iz Trbovelj. Odkrili so jo na mestu, kjer je padel v novembru 1942, to je blizu objektov Industrije gradbenega materiala pri železniški postaji v Zagorju o/S. Spominsko ploščo je odkril Otmar Pečar ob krajšem govoru sicer pa je imel daljši govor Miloš Proscenc, sekretar občinskega komiteja ZKS Zagorje o/S. Pri odkritju s osodelovali s krajšim kulturnim programom še recitatorji,

mladinski pevski zbor Vesna in delavska godba iz Zagorja. Odkritja se je udeležilo okrog 1000 ljudi, od tega dobrošno število Trboveljčanov. Spominsko ploščo je prevzela v varstvo Industrija gradbenega materiala Zogrje o/S.

Okvara na TT separaciji

Dne 1. decembra 1972, je nastal na novi težkotekočinski separaciji v Trbovljah večurni zastoj, ker se je poškodovalo vibracijsko sito. Okvaro so s pospešenim tempom kmalu odpravili požrtvovalni delavci iz strojne tovarne-Trbovlje in separacijske delavnice.

Seja Revirskega sveta

Dne 4. decembra 1972, je bila na občini v Trbovljah, seja Revirskega sveta občinskih skupščin Hrastnik, Trbovlje in Zagorje. Na seji je med drugim govoril tudi glavni direktor ZPT Albert Ivančič dipl. inž. rud. in sicer o poteku in rezultatih geoloških raziskav v Kisovcu. Te raziskave, z vrtnji in progami, deloma izvaja Geološki zavod Ljubljana, deloma pa ZPT sami. Dosedanji rezultati niso vzpodbudni.

Tovariška pomoč

Sindikalna podružnica skupnih služb na upravi ZPT, je v začetku decembra 1972 izvedla akcijo za pomoč Štefki Glušič, iz Suha dol pri Rečici, materi sedmih otrok, katere težke razmere so bile opisane v reviji Jana, v rubriki Mati korajža. Sindikalna podružnica je zbrala za njeno družino nekaj perila, oblek, obutve ter denarnih prispevkov.

Naklade slovenskih časopisov

Povprečne naklade slovenskih časopisov in revij v obdobju januar-september 1972, so bile naslednje: Delo 92.924, Tovariš 47.233, TT 66.650, Jana 43.868, Stop 96.450, Naši razgledi 7.588, Avto 33.414, KIH 40.864, Ljubljanski dnevnik 46.275, Nedeljski dnevnik 198.944, Dolenjski list 30.880, Gospodarski vestnik 4.000, Kmečki glas 45.000, Komunist 48.728, Naša žena 56.069, Večer 54.311, Sedem dni 72.570, Naš dom 95.000, Ciciban 74.080, Pionirski list 47.250, Pionir 30.910, Mladina 20.347, Naša obramba 62.700, Pavliha 16.695, Antena 62.130, Primorske novice 12.821, Občan 2.800, Uradni list SRS 9.200, Borec 2.700, TV-15 42.550.

Vinko Trinkaus: Prvi bataljoni

Hrastniški rojak, pisatelj Vinko Trinkaus, je napisal že drugo knjigo iz svojega cikla-Prvi bataljoni. Pred dobrim letom dni je založba Borec izdala njegovo prvo knjigo Črna dolina, v letošnjem letu pa

je ista založba izdala knjigo: Prvi bataljoni. Roman je precej obsežen, saj šteje knjiga 500 strani. Posvečen je začetkom osvobodilnega gibanja v Zasavju. Knjiga je sicer samostojno delo, vendar kaže določene povezave z njegovo prvo knjigo. Politične in socialne razmere pa tudi osebni odnosi, ki so se oblikovali v predvojnih časih, se z okupacijo zaostrijo in dobijo nove razsežnosti. Roman nas pelje v čase, ko sta nastala prva revirska četa in prvi štajerski bataljon, prikaže nam pa tudi prve boje zasavskih partizanov in njihovo nadaljevanje na terenu, v zaostrenih odnosih pa pride na tem

področju do usodnih izdaj. V drugem delu romana nas avtor poveže na znani pohod druge grupe odredov čez Gorenjsko na Štajersko, ki je imel svoje odmeve tudi v Zasavju. Dogodki in osebe so osvetljene v tem romanu na nov način in iz novega zornega kota, kar nam omogoča, da tudi že znane dogodke gledamo in doživljamo v novi luči. Knjigo je možno nabaviti v vsaki knjigarni ali pa direktno pri založbi Borec v Ljubljani. Ker so nam dogodki pa tudi posamezne osebe iz vojnih časov zelo dobro v spominu, smo prepričani, da bodo knjigo člani naše delovne skupnosti s pridom prebirali.

Humor in anekdote

Rudar Petje je delal doma na vrtu. Stal je ob lopati. Mimo je prišel njegov nadrejeni inženir in mu dejal: »Petje, nikar samo ne stojte pri delu! Petje mu ni ostal dolžan odgovora in je odvrnil: »Gospod inženir, saj se lahko tudi uležem, mi bo še bolj pasalo«.

vsa poezija! »Niste sami, gospod, mu je pritegnih Jonson, »na svoji strani imate pse in mačke«.

— ● —

Alphonse Karr je med drugim trdil: »Priateljstvo med dvema ženskama se prične in konča z zaroto proti tretji«.

— ● —

Tine Kuder, rudar, je med zadnjo vojno v jami zahodnega obrata v Trbovljah, dvigoval poklani voziček. Mimo je prišel obratovodja inženir Walant. Kudra je vprašal »vihajsenzi« (kako se pišete). Kuder pa je mislil, da se obratovodja krega, zakaj »šaht ne fedra«. Odvrnil mu je: »Gospod petrip-sljatman, ne vem zakaj stoji«.

MNENJE O »SREČNO«

Predvsem se prav lepo zahvaljujem za pošiljanje vašega glasila Srečno. Prečitam ga od glave do zadnje strani. Svoje mnenje o kvaliteti časopisa bi dal z eno samo besedo — odlično! Glasilo je pripravljeno zelo skrbno in v pogledu vsebine zajema vse, kar je uredniški odbor tudi predvidel. Tudi posamezni članki so strokovno na visokem nivoju.

Zelim vam čimveč uspeha pri nadaljnjem delu ter vse lepo pozdravljam!

Pavle Ažber, dipl. inž. rud.
Velenje

— ● —

Nekoč je Heineja obiskal mlad avtor in mu dejal: »Poslal sem vam izvod svoje zadnje knjige. Upam, da ste knjigo prejeli in prebrali. Hvaležen bi vam bil za mnenje o njej.«

»Priatelj, med branjem tvoje knjige sem zaspal, v spanju pa se mi je sanjalo, da jo spet berem in občutek dolgočasia je bil tako hud, da sem se zbudil«, je dejal Heine.

— ● —

Ernest Hemingway, slavni ameriški pisatelj in Nobelov nagrajenec, je nekoč zbolel. Zdravnik mu je ukazal dolg počitek in mu priporočil, naj tudi kar najmanj govori.

»Dragi doktor«, je odgovoril pisatelj, »dve leti potrebuješ, da se naučiš govoriti, da pa se naučiš molčati, tudi sedemdeset let ni dovolj!«

— ● —

Na slovesni večerji na čast angleškemu dramatik Benjaminu Jonsonu, je pri izvrstnem pobjedu vzkliknil neki gurmanski trgovec: »Ljubša mi je dobri pojedina kot

Glasilo SREČNO izdaja podjetje Zasavski premogovniki Trbovlje, Trg revolucije 12, p. 61420 Trbovlje

Izhaja vsaka dva meseca. Glasilo ureja uredniški odbor: Kohne Emil, dipl. inž. rud., Kovač Vilko, Lenarčič Tine, Malovrh Metod, dipl. inž. rud., Oberžan Janez, Pikš Anton, Šum Anton, Šuštar Miro.

Tehniški urednik: Lenarčič Tine.

Odgovorni urednik: Kohne Emil, dipl. inž. rud.

Naklada: 3000 izvodov. Za člane delovne skupnosti ZPT je časopis brezplačen. Rokopisov ne vračamo.

Tisk: Papirkonfekcija, Krško.

		DOBA V TERCIARU	AUTOMOBILIST PALIHOVIČ	JAMAR	HIMALAJ. KOZA	KONEC KOPNEGA	ZELENICA		NEPRAVA HČI	STARO GRŠKO MESTO	NESPREMEN LIVOST	PREGON	GRŠKI BOG VOJNE	
	HRASTNIŠKA JAMA							DUŠEVNOST						
	ORODJE							IZDELOVALNA STAR SLOVAN						
	TRŠČICA					ČRNI REVIRJI								
	TUJE M. IME				IZRAZ PRI TAROKU	VRANIČNI PRISAD								
VRSTA ZDRAVILA	ZVEZDA PREMČNICA	KIS				STARO-GRŠKI LUBINEC	MEHKO BLAGO LATIN. VEZNIK							
ORGANSKA SPOJINA	POS-TNI PRE-DAL	ITAL. MESTO						ITAL. TV VEZNIK				ŠPANSKA SAHARA	MAŠČOBA	
ORGANIZEM V TELESU					SIFLITIK IZGUBA ORIENTACIJE						UMETNOST RAZPRAVA V PROZI			
MESTO V OSREDNJI NDR		MESTO NA NEJI ZAM. BIJA-KONGO OS. ZAIM.						ŽALOSTINKA						
JUŽNO-AMERIŠKA PRERIJA				AMERISKI FILMSKI REŽISER HRV. PRISLOV				DEL RUDNIKA						
IME ŠPAN OSVAJALCA JE QUESADA					KVARTAŠKI IZRAZ	DOKTOR				JAP. VED. VAD. TARNER				
OPONAŠALEC						GRŠKA ČRKA	HIDRO ELEKTR.		ČLAN NEKDANJE RUSKE STRANKE	AMER. M. IME COCA COLA			GEOM. POJEM	
SISTEM SIGNALOV		SADNO DREVO	ASORTIMAN PREMOMA								PIJAČA PRIPADNIK GERMAN. NARODA			
ZAVOJ		ITAL. REVIIJA	V-7 TRGOVINA S POHISTVOH		ZNIŽANA NOTA POPULARNA POPEVKA			PREDEL LUBLJANE BERLINSKI RADIO QED.						
AMER. PREUČEVALEC ZUNANJE ATMOSFERE						POTOMEČ	NAŠA LUKA BERTONCELI					GORA V ŠVICI		
ZNAMKA ITAL. KAMIONOV		VELIKO ARGENTIN. MESTO OS. ZAIM.										ODLIČEN ČRNI PREMOG	OBRA-DOVIČ	RADIJ
PREBETAV. DRAVINE RÄETLIN RJAVA BARVA														GERMAN. OREL BOGINJE. MAŠČEVAN.
			ITAL. TOV. GOSPODNI STROJEV						SVETLOBNI POJAV ODMEV					$2 + 3 = 5$
KOSSUTH LAJOS		DUŠIK	IVAN ČANKAR NAČELNIK EPARHIJE											POLOŽAJ PRI GOJU
	ZGODOVIN. MESTO V IRANU BUCHWALD		ITAL. NAFTNA DRUŽBA											ŽVEPLO
														LAT. AMER. DRŽAVA
NETINA			PIPAKAR MOTORNO OLJE					DUŠA UMRLEGA	ZOFA NAPLAČILA					
AMERIŠKI YESOLJEC					DEJDA BRED. KARLOSA EINSTEIN ALBERT.					MIMI MALENEŠEK	TELIČEK			
TOPLICE V JUŽNI JARBUJ						PREPLAH VANADU				ČEŠKO M. IME	LITER			
	1973													